

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

5

динара

БРОЈ

1324

13.5.1977 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVIII

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ИНСПЕКТОР
КЕЛИ (Идео)

СТРАНЕ 12-13

ЧУВЕНИ МАФИОНИЧАРИ

Директ

Веровати или не!

Крајем 19. века Каубоји

У ЈУЖНОЈ КАЛИФОРНИЈИ
ДА БИ НАУЧИЛИ СВОЈЕ КОЊЕ
ПОСЛУШНОСТИ, ВЕЗИВАЛИ СУ ИМ
ОЧИ И ЈАШУКИ НА ЊИМА
НАТЕРИВАЛИ СУ ИХ
У ПУНОЈ БРЗИНИ НА
- ЗИД!

ЧИНГ

ЖЕНА ПИРАТ КОЈА ЈЕ У
ПРВОЈ ПОЛОВИНИ
19. ВЕКА БИЛА СТРАХ

И ТРЕПЕТ НА
ИСТОЧНИМ
МОРИМА,
ЗАБРАНИЛА ЈЕ
УПОТРЕБУ РЕЧИ
„ПЛОЧКА“
ЗАХТЕВАЈУЋИ ДА
СЕ ПЛЕН ДО КОГА
ЈЕ ДОЛАЗИЛА
НАЗИВА „ДОВРИМА
ПРЕБАЧЕНИМ
С ЈЕДНОГ
БРОДА
НА
ДРУГИ“.

© King Features Syndicate, Inc.
1977. World rights reserved
1-23

ТРГОВАЧКИ ЦЕНТАР

ПОДИГНУТ У ЊУЈОРКУ 1839. ГОДИНЕ
БИО ЈЕ ПРВА ПРОДАВНИЦА
У АМЕРИЦИ ГДЕ СЕ ПОД ИСТИМ
КРОВОМ НАЛАЗИЛО СВЕ ШТО БИ
КУПАЦ МОГАО ДА ПОЖЕЛИ.

ЈЕДАН ПУТНИЧКИ ВАГОН

КОРИШЋЕН 1836. ГОДИНЕ
НА ТЕРИТОРИЈИ МИЧИГЕНА
(САД) ИЗГЛЕДАО ЈЕ КАО
КУБИЦА НА
ТОЧКОВИМА.

ПЈЕРУ ОГИСТЕНУ КАРОНУ ДЕ БОМАРШЕУ

(1732-1799)

ПИСЦУ
„СЕВИЛСКОГ
БЕРБЕРИНА“
И

„ФИГАРОВЕ
ЖЕНИДБЕ“, КОЈИ ЈЕ ПО НАЛОГУ
ФРАНЦУСКЕ ВЛАДЕ КАО ТАЈНИ
АГЕНТ СНАБДЕВАО АМЕРИЧКУ
ВОЈСКУ ЗА ВРЕМЕ РАТА ПРОТИВ
БРИТАНАЦА,

НАГРАДА ЗА ТО
ОДРЕЂЕНА ЈЕ 36 ГОДИНА
ПОСЛЕ ЊЕГОВЕ
СМРТИ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● Јохан Штраус Млађи, познат као „краљ валцера“, никада није играо валцер. Његови савременици тврде да није умео ни да га игра нити је желео да научи.

● најстарију химну имају Јапани: текст за њу написан је још у 9. веку. Најдужа национална химна је грчка, има ра-

вно 158 стихова, док се јапанска састоји од свега четири. Исто толико су кратки текстови химне Јордана и државице Сан Марино.

● једна калифорнијска фирма почела је да рекламира зубну пасту за псе која мирише на месо. Међутим, у реклами не стоји како објаснити животињи да је паста намењена одржавању хигијене и да није за јело.

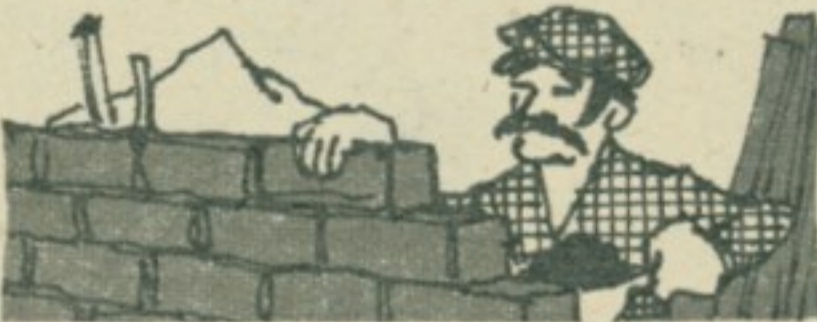
● од свих птица само гавран и какаду живе преко сто година.

● једно лондонско позориште поставило је на сцену модерну варијанту познате Шекспирове трагедије „Антоније и Клеопатра“: у њој је Клеопатра краљица ноћних барова, а Антоније — падобрански официр.

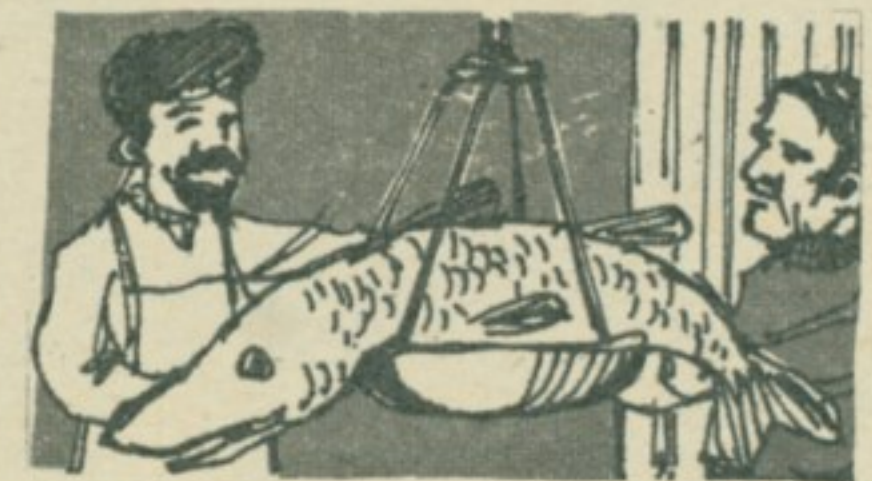

● најбржа дактилографкиња на свету има 850 откуцаја у минуту. Мушкарци овде уступају пред слабијим полом: њихов је рекорд само 735 откуцаја у минуту.

● 3472 цигле на час уградио је амерички зидар Џон Реглон.

● најкрупнија јесетра уловљена на Волги тежила је 1460 килограма, а била дугачка 8 метара.

● Атлански океан препловила су на весла досад само два човека. Они су 4948 километара прешли за 55 дана, а понели су као резерву пет пари весала.

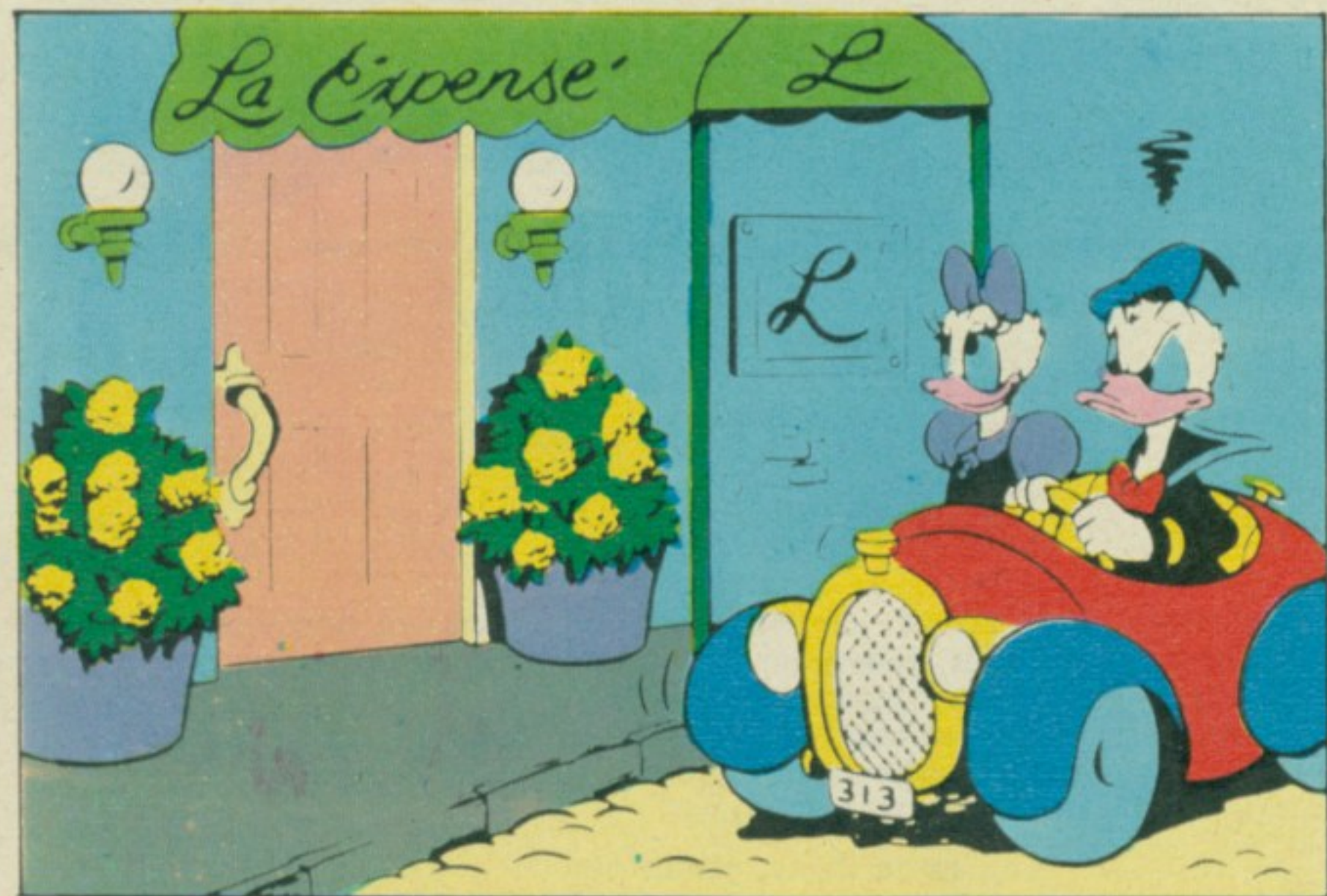

● 21. децембра 1913. године у америчким новинама „Њујорк Ворлд“ штампане су прве укрштене речи. Измислио их је Енглез Артур Вини.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ТИН УЈЕВИЋ

КРАЉ БОЕМА

Вече је свитало проз-
рачно летње праско-
зорје кад је Тин, ко
зна како, стигао на Топчи-
дер и сео на једну клупу.
Крај себе је одложио не-
раздвојну стару ташну лу-
ну књига, новина и списа,
увио се у свој отрдани зим-
ски капут, и не изувајући
гломазне, тешке цокуле, о-
пружио се на даскама. Тек
што је заспао, из непосред-
не близине пробуди га сна-
жно хркање.

— Хеј, делијо, пробуди
се! — викну песник својим
снажним, мало „подера-
ним“ тласом.

Испод клупе снено про-
вири један млад београд-
ски песник кога је Тин
знао из кафана и са улица.

— Шта хоћеш? — упита
младић, не препознајући
изнад себе песника о чи-
јим боемским доживљаји-
ма су писале готово све но-
вине, не само београдске.

— Слушај, пријатељу —
благо му се обрати „краљ
боема“ — ако наставиш хр-
кати, или ћу ти отказати
стан или удвостручити ки-
рију!

Ускоро је завладала ти-
шина; млади песник је пре
познао специфичан Ујеви-
ћев глас, и био је срећан
што ће моћи да прича да
је ноћ провео у близини
великог Тина.

ЧУДНОВАТА ТРКА У „МОСКВИ“

Сигурно ниједан песник
у нашој књижевности истори-
ји није имао тако необи-
чан и узбудљив живот као
Тин Ујевић. Пошавши као
младић из свог родног дал-
матинског Вргорца, ненад-
машни боем и једна од нај-
светлијих фигура нашег пе-
сништва кренуо је на бес-
крајно лутање, увек без си-
гурне коре хлеба и правог
крова над чудесном гла-
вом, којој су морали да се
диве чак и они што су је

омаловажавали и прогла-
шавали „зрелом за лудни-
цу“. И свуда, где год је бо-
равио, пио, беседио, писао
и пријатељевао, Тин је иза
себе оставио неизбрисив
траг и оригиналан печат:
у Паризу и Београду, у Са-
рајеву и Сплиту, у Загребу
и Имотском.

Увек у друштву, а увек
сам, „лични социјалиста“ и
ненадмашни козер, вечити
слободар, а никад потпуно
слободан, „велики мештар
свих хуља“ и најбрижљивије
перо и ум не само свог вре-
мена и поретка, Тин је
стално, и свесно и ненамер-
но, показивао да је један,
оригиналан и непоновљив.

„Политика“ је, извешта-
вајући иначе увек реално
и са симпатијама о свим
догодовштинама, патњама
и угледа Тина Ујевића, об-
јавила 14. априла 1923. го-
дине у чланку „Из београд-
ске боемије“ следеће:

„Један од несумњивих и
лепих књижевних талена-
та, г. Тин Ујевић, са сво-
јим животом, својим пона-
шањем, уопште целом сво-
јом страховито запустеном
појавом, изазива у послед-
ње време у свим кругови-
ма књижевног, полукњи-
жевног и осталог Београда
не малу сензацију. Пре из-
весног времена, он је мо-
рао бити избачен из „Мос-
кве“ на протест гостију ко-
ји су га, запрепашћени, по-

сматрали како се мирно,
философски треби од ваши-
ју. Пре два-три дана иста
ствар му се догодила код
„Српске круне“ где је он
био приредио једну сенза-
ционалну и засад збиља је
динствену трку: на столу
за којим је седео уфронтно
је девет вашију и пустио

ПОЛИЦИЈИ СЕ НИЈЕ СВИЂАЛО ПОНА-
ШАЊЕ ВЕЛИКОГ ПЕСНИКА И ЛУТАЛИ-
ЦЕ ПА ГА ЈЕ ДАЛА НА РЕВЕРС НАО-
РУЖАНИМ ЖАНДАРМИМА И ТАКО
ПРОТЕРАЛА ИЗ ГРАДА КОЈЕГ ЈЕ
НЕИЗМЕРНО ВОЛЕО.

СВЕМИР ЗА ЛИЧНУ УПОТРЕБУ

крају, десетак година по-
сле његове смрти, сабрани у
17 књига, укупно преко
7000 страна!

Горд, осетљив и без дла-
ке на језику, Тин је скоро
сав свој живот провео у ка-
фанама. Оне су му биле и
радни кабинет, и трпеза-
рија, и место где је пред
познатим и непознатим про-
сипао „бисере свог духа“.

Један песник, који је жи-
вео потпуно другачије од
творца „Свакидашње јади-
ковке“, покушао је да на-
прави „виц“ алудирајући
на Тиново право име Ау-
густин!

— Драги Аугустине, ва-
ма испред имена треба до-
дати само оно „глупи“, па
да будете прави циркуски
глупи Аугуст.

мишљене. Како је сам пес-
ник касније, у смеку, при-
знао, био је то његов про-
тест против ситог и отме-
ног друштва.

БЕЗ ДЛАКЕ НА ЈЕЗИКУ

Али, велики песник није
био познат само по бројним
анекдотама и сукобима са
законом. Сви они који су
читали његове стихове,
многобројне фелтоне и но-
винске чланке, познавали
су и ону другу страну Тина
Ујевића, која му је обезбе-
дила бесмртност у истори-
ји наше књижевности и но-
винарства. Јер, све што је
радио, Тин је радио на нов
начин, без импровизација,
сигурно, искрено и беспо-
штедно. Такав је био и у
кафани, испијајући огром-
не количине вина и ужи-
вајући док га слушају гост-
ти за свим столовима, а та-
кав је био и пишући члан-
ке, полемике, песме, сећа-
ња и путописе, који су на

Иако су многи сматрали
да Тин понуђено пиће или
цигарету прихвата од сва-
кога, он сам је имао неко
своје нарочито мерило и
неприкосновен понос.

Кад га је, тако, један поз-
нати београдски књижев-
ник, иначе, „увелико ситу-
иран“, обезбеђеног живота
и места у друштву, пону-
дио пићем у кафани, Тин
је одмахнуо руком и зах-
валио. Али „пријатељ“, је
био упоран, јер му је го-
дило да за исти сто седне
са великим мајстором сти-
ха, хумора и правом живом
енциклопедијом:

— Како, ви не пијете?

— Јесте! — лукаво га је
погледао Тин, вечито жму-
рећи једним оком од дима
са нераздвојне цигарете
прилепљене за доњу усну.
— Не пијем у свакој при-
лици и из сваке чаше!

Због свог угледа не само
међу бескућницима, кафан-
ским људима и боемима,
Тин је стално био на удару
разних надобудних хумори-
ста и козера.

И не погледавши га, Тин
му, као из пушке, одврати:
— А вама не треба дода-
ти ама баш ништа!

БРИЈАЊЕ У ГЛАВЊАЧИ

Високог, снажног чове-
ка, увек у старом подера-
ном зимском капуту и са
шеширом на глави, испод
којег су се виделе само ве-
лике уши, познавала су сва
деца у Скадарлији, и не
слутећи да гледају једну од
најпопуларнијих личности
свога доба. О његовој ду-
гачкој коси и неуредној
бради у неколико наврата
бринула је и „ревностна“ бе-
оградска полиција, одводе-
ћи га понекад у жандарме-
рију на бријање и шиша-
ње.

А кад је Тину додијало
да га жандарми брију и
шишају, у по злу чувеној
Главњачи сео је и написао
протестно писмо управни-
ку полиције, питајући га

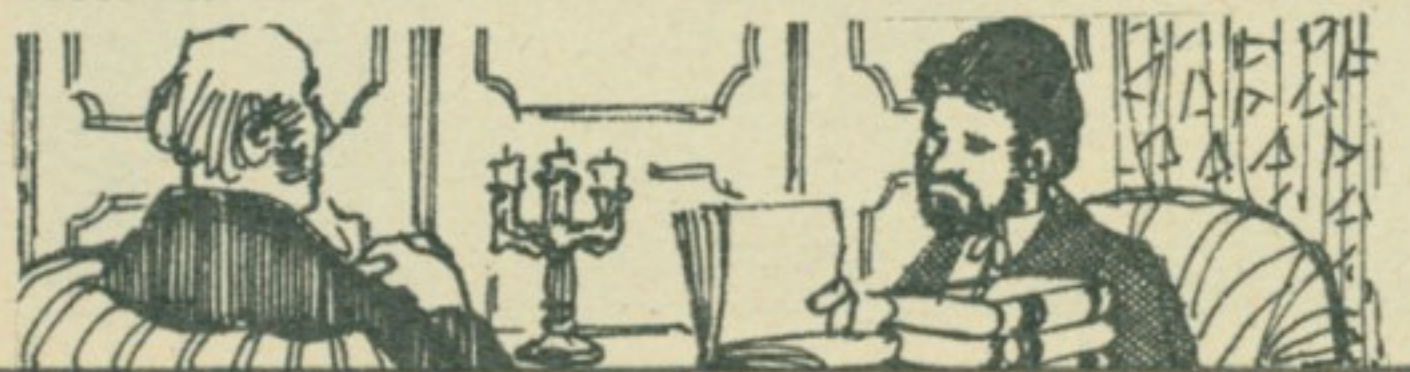
ЕНАДМАШНИ ПОЛИГЛОТА

Ни најближи Тинови пријатељи нису могли тач-
но да утврде колико језика песник познаје. Без
грешке је преводио са латинског, италијанског, не-
мачког, грчког, француског, руског, шпанског, ен-
глеског, шведског, чешког, санскрита, палија —
изумрлог индијског језика, кинеског, провансалског.
Највеће писце који су писали на немачком, енгле-
ском, француском, италијанском и шпанском Тин је
преводио право у машину, диктирајући дактило-
графкињи и не погледавши при томе ниједном у
речник.

Иначе, служећи се само реченицама и граматиком,
песнику је било довољно два месеца да научи
један језик.

Године 1916, кад је имао 25 година, Тин је у
Паризу, заједно са Пјером де Лануом, издао на
француском језику „Основну граматику српског је-
зика“.

Ненадмашни боем, песник, преводац, ерудита,
фелтониста и новинар, рођен 1891, умро је у Загребу
1955. године.

гласно и јасно како председник владе Никола Пашић може носити дугачку браду, а песник Тин Ујевић не! Јер, Тину су сви људи били једнаки, истих права и жеља.

После неколико изјава у којима је омаловажавао ви соке личности са двора, београдска полиција је песника протерала из града којег је неизмерно волео. Једноставно је дат на реверс жандармима који су га, уз неколико „тиновских“ догађаја, спровели у Макарку.

Након одласка чудесног мађионичара речи, који је у себи имао „свемир за личну употребу“, београдске кафане и улице су опустеле.

Тин је отишао у лутање, које је завршило у анегдотама, поштовању и бесмртности.

И. Лончар

ТИТО У АНЕГДОТАМА

МАРШАЛ, А СЕЉАКУ ПОДИЖЕ ШТАП!

Осамдесет петогодишњи Гаврило Бадњар превалио је августа 1970. на коњу велики пут, од свог засека у кањону Таре до Жабљака, не би ли видео изблиза Тита и рекао му неку реч. Стари, којем је у рату, као партизан, погинуо син јединац Милан, комесар Омладинског батаљона на Синајевини, првог дана није имао среће да буде ни близу Маршала, а камоли да с њим поразговара. Маса га је изгурала чак у задње редове. Стари беше љут и незадовољан.

Али сутрадан, рано ујутро, оде он на пошту и посла телеграм Титу. Тражи пријем. То се брзо прочуло па месни руководиоци замолише Бадњара да повуче телеграм, а заузврат му дадоше позивницу за свечани ручак крај Црног језера.

Бадњар је дуго седео и посматрао Тита, али ниједном му се није указала прилика да дође до речи. Прошао би готово непримећен, да му његов штап, који стално носи са собом, није отказао послушност после завршеног ручка. Штап паде на земљу управо када је Председник пролазио поред старца. Тито хитро приђе, сагну се и подиже штап.

— Немој се ти сагињати, ми ћемо млађи лакше — рече Тито Бадњару, пружајући му штап. — И чувај га, може он још да служи!

Председник Тито се срдечно поздравио са старцем и размењао неколико речи. Па му на расстанку опет пружи руку.

— Е, вала, баш је то диван човек! Маршал, а ето, подиже сељаку штап! — усхићено казује стари Бадњар.

(Из књиге „Тито у анегдотама“ Звонка Штаубрингера и Милоја Поповића)

ОД ПРАЗНОВЕРЈА ДО МИСТЕРИЈЕ

ИСКУСНИ ПИЛОТ ПЛАШИО СЕ ДА ЋЕ ГА, АКО ИСПРИЧА ШТА ЈЕ ДОЖИВЕО, ОЦЕНИТИ КАО ЧОВЕКА СЛАБОГ ПСИХИЧКОГ СТАЊА И ОДУЗЕТИ МУ ЛЕТАЧКУ ДОЗВОЛУ. ИПАК, РЕШИО ЈЕ ДА ПОДНЕСЕ — ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ!

Ескадрила британских бомбардера „ланкастера“ враћа ла се једне ноћи, 1942. године, са задатка и полако се, кроз маглу, приближавала обали Велике Британије. Бомбардовање војних објеката у Немачкој је успешно извршено, али су неки бомбардери били прилично оштећени.

Патрик Симпсон, митраљезац на једном од „ланкастера“ није знао како да пронађе аеродром одакле је полетео. Пилот је још за време напада био убијен противавионским рафалом, па је Симпсон преузео управљач. Навигациони инструменти и радио били су толико оштећени да је слетање по врло густој магли изгледало немогуће!

Изненада је Симпсон кроз стакло кабине угледао светлост испред себе! Личила је на светло авиона команданта ескадриле. У одређеном ритму палило се и гасило и Симпсон је узвикнуо од радости: препознао је шифру команданта ескадриле који му је сада показивао пут до аеродрома.

У тренутку када је угледао писту аеродрома млади артиљерац је приметио да је авион команданта ескадриле изненада нестао, као да га уопште није ни било!

Слетевши, пожорио је у просторије аеродрома, срећан што је извукао живу главу.

— Да ми командант није показао пут — причао је својим колегама — не знам како бих слетео...

Присутни су се згледали.

— Добро, шта је? Ко-

мандант ми је показао пут! Шта је то тако чудно?

— Командант је оборен изнад Немачке, још за време напада... — прошаптао је један од пилота.

Симпсон се стресао, а онда тихо упитао:

— А нико од вас није давао светлосне сигнале и помогао да слетим?

Сви су ћутећи одмахнули главама.

ПРОВИДНИ КОПИЛОТ

Попут митраљесца Симпсона многи пилоти ратног и цивилног ваздухопловства су доживели разна привиђења која нису могли да објасне. Тврдили су, на пример, да су у току лета видели духове својих колега погинулих у авионским несрећама.

Стенли Вуд, пилот великог путничког авиона „три-стар“ једне источноамеричке ваздухопловне компаније доживео је нешто слично. За време једног дужег лета копилоту је дао дозволу да устане са седишта и оде ван кабине да протегне ноге, у путничком делу.

Када је после неколико тренутака погледао на седиште до себе, помислио је, изненађен, да је копилот још ту.

— Мислио сам да си крећеш да... — а онда му је реч застала у грлу. То није био копилот! Човек који је седео на његовом седишту окренуо је главу и погледао га. Вуд је у њему препознао капета-

ДУХОВИ У АВИОНУ

на једног другог „три-стара“ који се пре неколико месеци срушио близу Мајамија. Нико од путника и чланова посаде није преживео удес!

Вуд се отворених уста загледао у капетана све док овај, како је касније причао, није постао провидан, а затим нестао као да га није ни било!

Збуњени пилот није никоме ништа рекао о овом догађају, плашећи се да ће га ocenити као човека слабог психичког стања и одузети му летачку дозволу. Међутим, када је чуо да и други пилоти имају слична искуства, поднео је званичан извештај. На томе се све и завршило.

Нешто слично догодило

се и посади јапанског „боинга 727“, за време лета северно од Токија. Пилоту и копилоту учинило се у једном тренутку да виде у кабини ликове чланова посаде „боинга“ који се 1971. године распао у судару са једним јапанским војним авионом. Све је потрајало само неколико тренутака. Међутим, после слетања пилоти су о овом поднели званичан извештај!

ТАЈНА ПИСТЕ БРОЈ 1

Једног поподнева 1970. године полицијска патрола на кола добила су позив са лондонског аеродрома Хитроу:

„Непознати човек на писти бр. 1“.

Чим су примили поруку, полицајци су се довели до аеродрома и изашли колима на писту, али никога није било! Један сат пошто су напустили аеродром добили су позив да се врате јер се непознати поново појавио на главној писти лондонског аеродрома. Вратили су се и — опет никога није било!

Око 7,30 часова увече непознати човек се опет појавио на писти, чак су га регистровали радарски уређаји! Полицијска кола су поново дошла и кретала се полако по писти, вођена аеродромским радаром. На писти на коју је кроз неколико минута требало да слети један велики „боинг“ фарови аутомобила нису открили никога.

Ова мистерија са Хитроуа потиче још из 1948. године, када се један „ДЦ-3 дакота“ белгијске компаније САБЕНА срушио у магли на писти бр. 1. Сви путници и чланови посаде су погинули.

Док је после несреће екипа за спасавање прегледала остатке авиона и трагала за могућим преживелима, међу изгорелим седиштима раштрканим по писти, спасиоцима је изненада пришао један човек у елегантном црном оделу са полуцилиндриком на глави и упитао леденим гласом:

— Извините, да нисте случајно нашли моје црно коферче?

Нико од спасилаца га није знао, нити је ико имао појма како је ушао у ограђени круг око олуштине авиона!

Међутим, и данас, после скоро 30 година, неки га понекад „виде“ како шета пистом бр. 1...

М. Ј.

ЈАПАНСКИ ГРАДОВИ — КЈОТО

Нинанау, «златни павиљон», део је будистичког храма Рокуюнђи. Изграђен је 1394. године, али је изгорео у пожару 1950. Доцније је обновљен.

КАДА ЈЕ ВЛАДАР ОГРОМНИХ ПРОСТРАНСТАВА ОД ПАЦИФИКА ДО ДЊЕПРА ОДЛУЧИО ДА ПОКОРИ ЈОШ И ЈАПАНСКО ЦАРСТВО, НИЈЕ НИ СЛУТИО КАКАВ ЋЕ МУ ОТПОР ПРУЖИТИ ОВА ЗЕМЉА, СИЋУШНА У ПОРЕЂЕЊУ С ЊЕГОВОМ.

Ово чудновато дрво је смрча ноју су баштовани «златног павиљона» узгајили на необичан начин, у дну чамца. То је вештина ноју они веновима преносе с колена на колено.

Самураји су били јапански витезови, ратници који су припадали појединим племићким клановима. Цео јапански средњи век, доба између 12. и 16. столећа, протенао је у борбама за превласт које су се водиле између тих кланова.

ПОСТОЈБАНА САМУРАЈА И ГЕЈШИН

Да се амерички секретар за рат Хенри Стимсон није разумео у уметност, Јапан данас вероватно не би имао највећи свој понос: Кјото, древну престоницу на обронцима планине Хигашијама, коју је 794. године подигао педесети по реду цар Каму. Стимсон је, кажу, једноставно избрисао овај град са списка за бомбардовање у другом светском рату. Тако је сачуван јединствен музеј на свету, право светиште уметности како га Јапанци називају, место које одише старином и где необичан утисак о прохујалим временима царева и самураја појачавају свакодневне светковине, фестивали и прославе важних датума из прошлости.

ГЛАСНИКА ЧЕКА — СМРТ!

Кјото је остао престоница острвског царства више од хиљаду година. За све то време, иако привлачан за освајаче са азијског континента, Јапан никада није пао у ропство. Прво велико ратно искушење доживео је у 13. веку, када је у Кјото стигла мисија Кублај-кана, унука славног монголског војсковође Џингис-кана који је покорио читав Далеки исток и створио огромно царство од Пацифика до Дњепра са престоницом у Пекингу. Остала су само јапанска острва.

Било је то време када су „земљу излазећег сунца“ потресали крвави сукоби између најјачих кланова, сељачке побуне због огромног пореза који су плаћали у пиринчу и време када је после смрти великог шогуна, војног диктатора, Миџимота Јоритома, помало невешто почело да влада племе Хођо и шогун Јасутока. Таман је Јасутока успео да заведе ред, у Кјото су стигли Кублај-канови гласници са писмом у којем је пекиншки владар захтевао покорност јапанског цара!

Била је то страшна увреда за Јапан и шогунска влада није послала никакав одговор. То је значило да се ближи рат. Када су се у рано јутро једнога дана 1274. године на

хоризонту острва Хјушју забелела многа једра, Јапанци су знали да стиже Кублајева војска. На 900 лађа пловило је 40 хиљада монголских и корејских ратника, са циљем да казне и заузму острвско царство.

Али, нико изван Јапана, па ни Кублај-кан, није знао каквом и коликом ратничком вештином располажу самураји! Ратници-вitezови, испрва у служби јапанских велепоседника и племића који су водили кланове, самураји су израсли у посебну касту, најмоћнију и најцењенију у царству. Управо су они угушивали све побуне које су претиле да пољуљају углед цара, на њиховој моћи почивала је и снага шогуна, а њихов морални кодекс, бушидо, по којем се пораз сматрао недопустивом срамотом, постао је опште важећа филозофија. Самураји су до ногу потукли Кублај-канову војску!

Следеће године нова мисија стигла је у Кјото. Ненавикнут на поразе, Кублај је у другом писму упућеном јапанском цару и шогунској влади тражио — још више него у првом: безусловну покорност. Овога пута не само да нису одговорили, Јапанци су на драстичан начин, али отворено, показали да никаквој сили нису спремни да се покоре. Убили су гласнике!

КАМИКАЗЕ ПРОТИВ МОНГОЛАЦА

Сада је и Кублај-кан био увређен и озлојеђен. Послао је на Јапан — мрвицу у поређењу са земљама којима је он владао — војску од сто хиљада људи.

Био је то нови испит части за самураје. Иако су се борили храбро и пожртвовано, можда овога пута не би изишли као победници, да се није догодио невероватан преокрет који је одлучио рат. Из правца јапанског острва изненада је дунуо силовит тајфун. Монголске лађе, налик на немоћне љуске ломиле су се, окретале, пропадале у огромним таласима и више нису израђале... Јапан је остао слободан, а његови ратници назвали су тајфун — камиказе, свети ветар.

Шинтоистички
манастир Камигано
један је од прено
четири стотине
нојих, поред
још хиљаду триста
будистичких
храмова, има у
бившој,
хиљадугодишњој
престоници
острвског царства.

Највеће јапанско звоно, једно од
кјоћанских чуда.

Иако је непријатељ отеран, мирни дани нису дуго потрајали. Вечити раздор између раскошног живота цара и његових дворана у Кјоту и сиромашног, какав су водили сељаци мукотрпно гајећи пиринач, стално је изазивао нове сукобе. Ипак, у току три века ти сукоби нису озбиљно уздрмали двор — све до 1467. године, када је почео стогодишњи грађански рат. Био је то крај такозваног периода Муромачи, доба када су самураји средиште своје организације преместили из Курокове у Кјото.

А престоница, изазов за свакога па и за шогуна, утицала је да и они — ратници одрасли у духу бушида — почну да живе на начин царева. Шогун Ашикага Јошимацу изградио је у Кјоту сигурно најраскошније и најскупоценије здање, Кинакаку, „златни павиљон“. Живео је у луксузу, уз песму гејши и звуке самисена, древног јапанског инструмента, не обазирјући се много на државничке послове. Финансијски крах и грађански рат били су неизбежни.

Окончаће их тек 1568. године Ода Нобунага који је ушао у Кјото и прогласио се шогуном, протеравши Ашикагу. Међутим, још гора судбина чекала је Нобунагу иако је 14 година полако водио Јапан путем напретка: његов војсковођа Мацухиједа сковао је заверу и опколио једне ноћи кјоћански храм у којем је Нобунага спавао. Завереници су ранили шогуна, али је он стигао да нареди својим људима да запале храм. Онда је извршио харикири, како непријатељу не би жив пао у руке.

Мацухиједа ипак није успео да се стави на чело шогунске владе: један од најбољих Нобунагиних војсковођа Тојотоми Хидејоши брзо је преузео власт и умирио земљу не штедећи никога. Верујући да му је судбина доделила улогу ујединитеља Јапана, Кореје и Кине, овај јапански Наполеон почео је освајачки поход који није успео да доврши. Умро је на лађи за Кореју 1592. године. Али, оно што су Нобунага и он учинили није било кратког века: за Јапан тада почиње раздобље мира које ће потрајати пуних 250 година. Било је то време када је острвско царство затворило своје луке за сав остали свет, што ће у њему продужити доба феудализма, али га поштедети ратних разарања...

Кјото је престао да буде престоница када се Јапан опет отворио према свету 1868. године. Цар Меиџи је низом реформи повео земљу у модерно доба, решен да раскрсти са феудализмом и заосталашћу. Иако и сам Кјоћанин, Меиџи је престоницу преместио у Едо, данашњи Токио, како ништа више не би подсећало на бурна и несигурна прошла времена.

Данас је Кјото милионски град. Царска палата претворена је у будистички храм — један од 1300 који се налазе у овом граду поред још 400 шинтоистичких манастира. Када би посетиоца четири храма и један манастир дневно, написао је Војин Шантић у својој књизи „Преко источних мора“, човек ни за годину дана не би стигао да их све разгледа!

М. К.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

Родни Фокс, пасионирани подводни риболовац из Порт Линколна, на југу Аустралије, један је од ретких који су у стању да из прве руке причају како је то када се постане залогаш беле немани од око две тоне.

Ајкуле су постале мој живот — каже Родни — ја и даље роним али сада у челичном кавезу, наравно, и посматрам их. Њихов поглед је нешто најужасније, потпуно туп, безизражајан, без трага интелигенције. Нема и неумољива сила која ће вас прогутати, говори из њега.

Ако вас нападне лав, тигар или човек они ће изражавати некакву емоцију — разјареност, страх. Увек ће постојати нада, макар и варљива, да ћете успети да смиристе нападача. Ајкула вас, међутим, потпуно обесхрабри у том погледу.

ШАКОМ У ОКО

— Чудовиште уопште нисам приметио све док се половина мога тела није нашла у његовим чељустима. Ја сам угледао повећу дебелу рибу која је мировала међу морском травом. Почео сам да јој се прикрадам са натегнутом пушком.

Онда сам осетио удар. Држећи ме међу зубима, огромна бела ајкула неколико пута је цимнула лево-десно, а ја сам летео кроз воду мислећи да ћу се распасти. Ајкула је наумила да ми у једном залогашу ишчупа срце.

Чељуст ајкуле, са зубима величине од 7 до 10 сантиметара, оштрим као жилет, у које може да стане буре од педесетак литара, до њом вилицом је загризла Роднија преко пруди, а горњом до половице леђа захвативши и надлактицу леве руке.

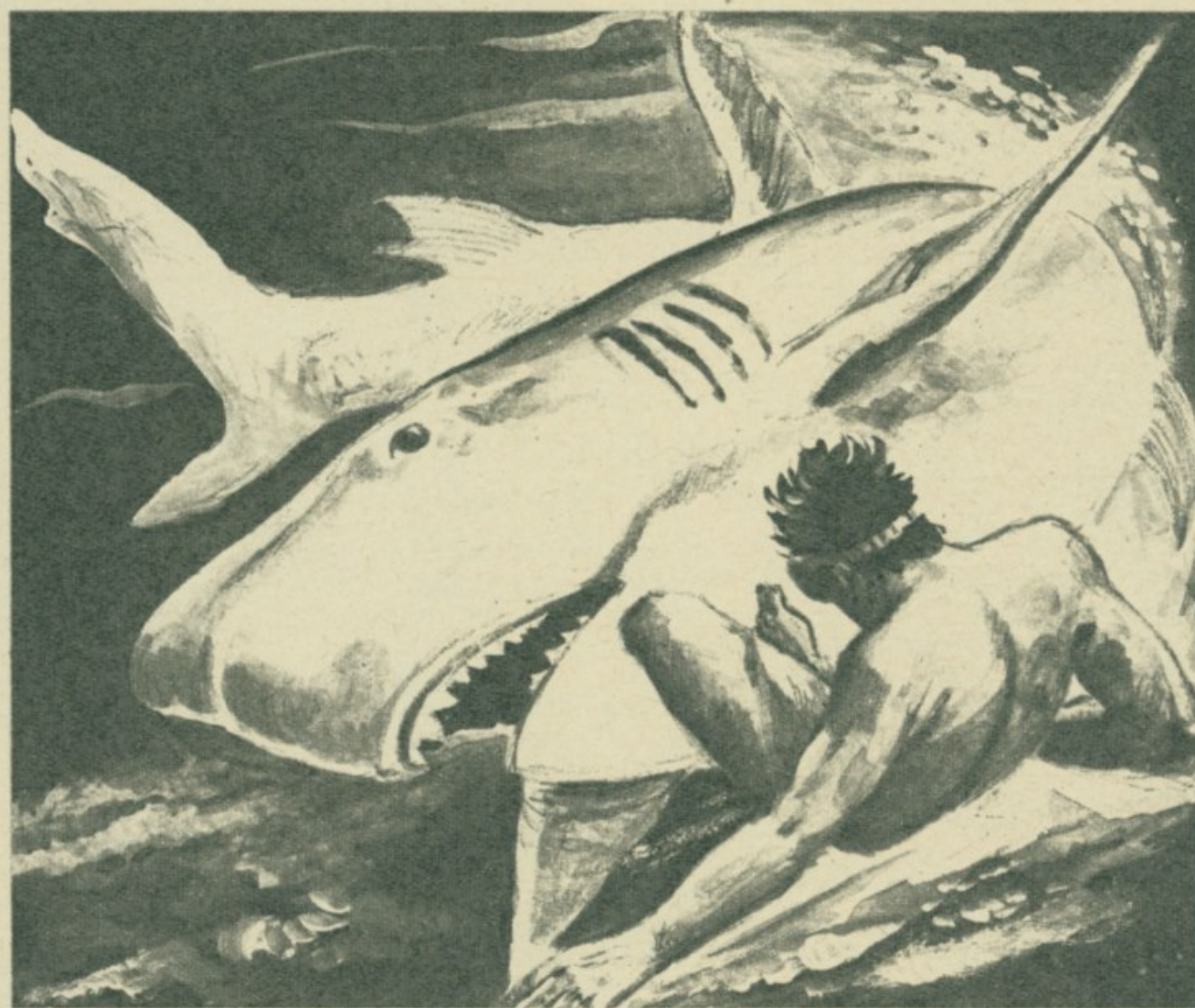
Мишићи око њених вилица толико су снажни да зубе може зарити и у метал, а оклопи циновских морских корњача једноставно прскају под њима.

— Ни данас не разумем како сам успео да будем толико присебан. У правом часу сам се сетио да су јој очи једина слаба тачка. Још увек слободном десном руком ударио сам неколико пута по округлом оку великом као моја шака.

Вилице су за тренутак попустиле и жртва је једним трзајем успела да се извуче. Тада је инстинктивно покушао да се одупре десном руком која је изненада ишчезла у устима ајкуле. Прво су се зарили доњи зуби, али пре него што се чељуст сасвим заклопила Родни је повукао руку навише и назад запа-

УЗУБИМА АЈКУЛЕ

КРВ ЈЕ ИЗ ДУБИНЕ МОРА ИЗБИЈАЛА НА ПОВРШИНУ ПРЕЛИВАЈУЋИ СЕ ОД ЈАРКОЦРВЕНЕ ДО ЉУБИЧАСТЕ БОЈЕ. БЕЛА ШИЉАТА ЊУШКА ПОЈАВИЛА СЕ ТЕК КАДА ЈЕ БИЛА САСВИМ БЛИЗУ ЖРТВЕ.

равши и по горњим зубима. Рука је у води изгледала као да се расцветала али, ипак, била је спасена. Приљубио се уз тело ајкуле јер је то био једини начин да избегне њеним зубима.

Ипак, први је морао да попусти. Његов организам више није могао без кисеоника. Испливао је на површину и поново се изложио нападу огромног чудовишта.

— Био је то приказ који ћу памтити читавог живота. Пливао сам у црвеном мору. Крв је из дубине избијала на површину прелива-

јући се од јаркоцрвене до љубичасте боје. Бела шиљата њушка појавила се тек када ми је била сасвим близу.

ТАЛИЧНА КОПЧА

Покретом руке, који је пре био израз очаја него покушај одбране, човек је ударио ајкулу.

— Једва да сам је окрзнуо. Ни сада ми није јасно да ли је тај на-

гли покрет био оно што ју је преплашило — тек ајкула је поред мене јурнула према пловку који сам вукао на канапу кад год бих ронио.

Прогутала га је у једном залогашу, али није прегризла канап. Прошао јој је између зуба и на другом крају, на неколико метара иза ајкуле, вукао је мене. Никако нисам могао да дохватам копчу на појасу која је држала канап. Моје тело је секло воду великом брзином уз заглашујући хук.

У тренутку када је ајкула заронила, канап, који би иначе издржао много већи напор, прекинуо се уз велико Роднијево олакшање.

— Претпостављам да је био начет још када ме је ајкула загризла преко груди. Тада ми се догодило нешто веома чудно. Од тренутка када су ме људи угледали па до доласка чамца, протекло је најмање 10 минута. Ипак, мени се чинило да је чамац стигао пре него што сам успео да викнем: „Ајкула!“

У ствари, Родни једва да је био при свести. Изгубивши већ много крви, његов мозак је у тим тренуцима све слабије функционисао, изгубио је осећај за време. Ток догађаја је почео невероватно да се убрзава у његовој свести. Преношење у болницу, ушивање огромних рана, трансфузија — све је то за њега протекло у једном трену.

— Ране су ме болеле тек касније и то дуго и веома јако.

Ајкуле из околине Порт Линколн имају од тада новог непријатеља. Човек сав ишаран ожиљцима свакодневно полази у лов на њих.

МОЗАИК

С легитимацијом у куповину

У стотинама супермаркета широм Америке нема више промета новцем ни чековима. Касирка треба само да убаци пластичну легитимацију купца у један електронски уређај који је телефон-

ском линијом повезан с компјутером у банци и трошак за набавку аутоматски се преноси са рачуна потрошача на рачун супермаркета.

Смртоносни трилиони

Познато је да су инсекти преносиоци многих тешких смртоносних болести. Они су криви што је доскора само у Јужној Африци годишње умирало око 800.000 људи, углавном деце, а око 700.000 остајало без вида.

У свету постоји око 5 милиона врста инсеката, а њихов број до-

стиже трилионску цифру. Ако бисмо претпоставили да сваки инсект у просеку тежи 2,5 милиграма, њихова укупна тежина била би 12 пута већа од укупне тежине људи на Земљи.

Језик на рукаву

У италијанском граду Милану од 1860 саобраћајаца њих 360 говори више страних језика, међу којима и српскохрватски.

Довољно је само погледати леви рукав њихове униформе: за сваки страни језик који говори, саобраћајца има пришивену одговарајућу заставицу.

Dik
Browne

ХОГАР СТРАШНИ

РОМАНТИЧНИ РАТ

**Љубопитљиви
туристи су после
обиласка логора
затражили
од официра
да обиђу
и јединице
на фронту.
Жеља им је, и
пored пуцњаве
и грувања топова,
испуњена!**

ких енглеских командана-та из којих се, такође, може сагледати колико је апсурда било током ратовања око Крима.

Лорд Кадиган, командант једне енглеске бригаде, одлазио је сваке вечери из свог штаба на луксузну приватну јахту „Драјд“ да би посетио свог пријатеља Бурга. Тамо би богато вечерали, потом одлазили на спавање и тек сутрадан је лорд Кадиган одлазио у своју команду.

Бург је често узвраћао посете своје пријатељу лорду. Чак је у његовом друштву обилазио и борбене линије и никоме није сметало што се један цивил појављује у првим борбеним редовима. Бург је једном, када је бомбардовање опкољеног Севастопоља било у пуном јеку, зажелио да види топове у акцији. Жеља му је одмах била испуњена.

Једног дана се дуж борбених линија појавила и једна жена са белом заставом. Изненађени Руси престали су са ватром. Ен-

ЖЕНА СА БЕЛОМ ЗАСТАВОМ

Уочи једне значајне битке у рату који историја познаје као кримски, хусар Дабери из познатог британског пука писао је својој супрузи:

„Битка код Балаклаве почиње и осећам да ће бити вруће. Желим да видиш те призоре, драга моја. Шаљем ти коња. Не губи време. Дођи одмах. Не чекај доручак!“

Госпођа Дабери није била далеко од њега, налазила се на броду који је био усидрен у самој луци Балаклава. Њен супруг, хусар, ратовао је на копну, тако рећи пред њеним очима.

Ова верна супруга није хтела да пропусти тако दि-вну прилику. Прешла је чамцем на обалу, узjahала коња који је тамо ња њу

чекао и одјурила на најближу узвишину да отуд посматра битку.

Откуда Енглези на Криму?

Русија и Турска заратиле су 1853. године. Историја каже да је овај рат избио због империјалистичких тежњи Русије и њеног тадашњег цара Николе I. Он је желео да овлада мореузима Босфором и Дарданелима, иако је Босфор био под турском влашћу још од пада Цариграда, 1453. године.

После годину дана ратовања Турској су притекле у помоћ Француска, Енглеска, Сардинија, а две године доцније, 1856. рат је завршен поразом Русије. Осим туге и потиштености коју доноси сваки пораз у

рату, Русија је овом својом авантуром изгубила још много више и прошло је доста времена док се оправила од удараца који су јој задати такозваним Париским миром.

ШЕТЊА ОКО СЕВАСТОПОЉА

Кримски рат се данас сматра последњим романтичним ратом, уколико је у ратовима икада било романтике. Поред ратника на бојиштима је било доста и оних који су се тамо затекли из задовољства или жеље за пустоловинама.

У овом „ратном туризму“ предњачили су Енглези. Они су постали готово саставни део живота на фронту. Доносили су разне поклоне војницима и официрима, шетали по рововима, посматрали топове и утврђења, посећивали болнице и разне војне објекте. Да повремено није било и тешких окршаја прса у прса, са мртвим и рањеним, рекло би се да докони Енглези присуствују неком за нимљивом спортском догађају.

Кад би се вратили кућама, многи од посетилаца фронта писали су приче са ратишта или читаве романе. Сачувани су неки од наслова тих књига: „Месец дана на Криму“, „Шетња око Севастопоља“, „Наш логор на Криму“.

Аутор ове последње књиге овако описује свој долазак у пристаништа Балаклава:

„Брод улази у пристаниште. Ми брзо навлачи-

мо кратке панталоне и журно се упућујемо на обалу.

Нико нас не пита ни ко смо ни шта овде тражимо. Свакоме кога сретнемо постављамо деликатна питања. Сви љубазно одговарају.

Идемо из логора у логор, из једног војничког шатора у други и најзад долазимо у Осамнаести британски пук. Тражимо руководећег официра.

— Желимо да обиђемо вашу јединицу — кажемо му уместо поздрава.

Он веома учтиво салутира:

— Стављам вам се на расплагање.

Место где се налази логор није ван домаћаја непријатељског оружја. Баш кад смо кренули у обилазак шатора, Руси су почели да бомбардују логор“.

Читајући овакве описе посета фронту, човеку се однекуд намеће поређење са модерним сафаријем.

У ПРВИМ БОРБЕНИМ РЕДОВИМА

Битке у овом рату нису биле ништа мање крваве него и у осталим тадашњим и дотадашњим ратовима. Нарочито је много мртвих и рањених било током опсаде Севастопоља, града који је у античко доба био познат као грчка трговачка колонија Хераклеја. Западни савезници су та опсаду пуних 11 месеци и његовим падом практично је био завршен и овај рат. Сачувани су дневници не

глези су искористили затишје да би сахранили своје мртве. Жена је била леди Ерол, супруга капетана Ерола, која је свога мужа пратила од прве борбе до последње топовске салве у овом рату. После подвига са заставом сви су је, разумљиво, сматрали веома храбром женом, а ни пре тога никоме није сметало што се налази на фронту, уз мужа.

НЕДОСТАЈАЛИ СУ ЛОРЊОНИ

Уз војне јединице Енглеза увек је било и много дама. Неке од њих, као леди Ерол, биле су жене официра, па је њихово присуство донекле било и разумљиво. Друге су се, међутим, укрцавале у бродове који плове ка Криму како би доживеле посебна узбуђења на фронту.

Мора се признати да нису забележени никакви скандали ни шпијунске афере, које су иначе готово неминовне кад се младе и лепе жене нађу у близини фронта и војника.

Овај необични рат, последњи романтични рат у светској историји, како су га касније назвали, не би се могао сматрати тако изузетним да није било романтике и на другој страни.

И руски официри су такође често правили излете са дамама по борбеним линијама.

Уочи једне битке принц Менчиков је позвао тридесет младих дама из Севастопоља да посматрају „уништење британске армије“.

МИНИ-КВИЗ

- 1 Шта је зимологија?
- 2 Која је наша најдужа планина?
- 3 Када је живео Мехмед-паша Соколовић?
- 4 Колико пута у једном минуту домаћа мува махне крилима?
- 5 Како се још назива нитроглицерин?

одговори:

1. Зимологија је наука о зимовима. 2. Јама. 3. 1453. године. 4. 10 пута. 5. Динамит.

За њих су била направљена нарочита склоништа одакле су, у пријатном расположењу, могле да посматрају битку која се води испод њих.

Био је леп дан и руске даме су се довезле до склоништа у раскошним кочијама. Уз њих је било пуно боца шампањца и других пића. Даме су биле одевене у лаке летње хаљине, онако како се одлази на коњске трке. Недостајали су само доглед и лорњони па да све буде као на некој изузетно атрактивној представи.

КРАЈЊИ БИЛАНС

Севастопол је пао, потопљена је руска црноморска флота, погинули су генерали Нахимов и Корнилов.

Победници су у Паризу 1856. године диктирали Русима врло непријатне услове:

Русија се мора одрећи својих претензија на Цариград, што и није било тако страшно. Много је теже падала забрана држања руске флоте у Црном мору (Ову последицу кримског рата Русија је отклонила користећи пораз Француске у француско-пруском рату 1870—1871. године).

Према Париском миру Русија није смела да подиже утврђења на црноморским обалама, изгубила је део Бесарабије и туторство над дунавским кнежевинама Влашком, Молдавијом и Србијом.

Пораз је продубио кризу царске феудалне Русије и довео до масовних сељачких устанака, због чега је цар Александар II, који је наследио Николу I био принуђен да изда манифест о укидању кметства и да реорганизује управу, војску и судство.

Тако је „романтични рат“ ипак у крајњем билансу донео и нечега доброг руском народу, коме је најмање било до ратовања.

Н. Митић

Цртице из наше историје

Златножуто златиборица

Златиборски крај се у средњем веку звао Рујно, по цалој, жбунастој и шибљикастој биљци жутог цвета — руја. Током 18. века све се чешће појављује име Златибор и то према златиборици, *Pinus silvestris variegata*, реткој врсти четинара чија је четина златножуте боје. Данас код нас постоји само један примерак овог четинара, у селу Небгину. Стабло је под заштитом државе, јер, колико је познато, осим њега, расту још три оваква стабла, у Татрама, у Чехословачкој.

Без обзира на то што је име Златибор све више потискивало стари назив Рујно, ово се ипак дуго задржало у називу среза. Тек 1855. године, када је дошло до деобе рујанског среза на златиборски и ариљски, назив Рујно се сасвим губи и остаје само Златибор.

АНГАЖМАН ЗА

НЕОБИЧНА
ЗАНИМАЊА

ЗА

КОСТУРЕ

ПОШТО ЈЕ ОСТАЛА БЕЗ СРЕДСТАВА
ЗА ЖИВОТ, НЕКАДАШЊА СТУДЕНТ-
НИЊА МЕДИЦИНЕ ОДЛУЧИЛА ЈЕ
ДА ИСКОРИСТИ СВОЈЕ ЗНАЊЕ ИЗ
АНАТОМИЈЕ.

Дороти сама проверава да ли се сви делови налазе на правом месту.

У излогу једне велике радње која се налази у Сарију, делу Лондона јужно од Темзе, уместо хаљина, мантила и ципела изложени су — људски скелети. Има их најразличитијих величина и облика, мушких, женских, дечјих, рахитичних, са поломљеним ребрима или ногама, а зависно од висине коштају од 600.000 до 800.000 старих динара. Пролазници се често задржавају пред том радњом, али уплашени призором ретко у њу свраћају да би питали за цену.

УНОСАН ПОСАО

Изложене костуре израђује тридесет петогодишња Дороти Фазакери која је некада студирала медицину, али је морала да прекине школовање јер није имала новца за издржавање.

На факултету је упознала младог лаборанта, запосленог у Институту за анатомију, који је припремао разне препарате — делове људског тела — за свакодневне вежбе студената и њихове испите. Дороти се за њега удала, па се брзо навикла да изјутра, када се пробуди, на сточићу поред свог кревета угледа људску лобању, понеко ребро, пршље нове... Њен муж је доносио кући разне делове људског тела да би их очистио, поправио и тако припремао за предавање и вежбе на факултету.

Међутим, у лето 1970. године, њен муж је погинуо у једној саобраћајној несрећи и Дороти је, пошто није била запослена, остала без средстава за живот. Месецима је безуспешно покушавала да нађе посао, а онда је одлучила да почне да израђује костуре од пластичне масе! Посаветовала се са неколико својих пријатеља који су одмах пристајали да јој помогну да оствари своју замисао. Веровали су да ће им овај посао донети доста новца пошто све мање људи завештава научним установама делове свог тела.

ГЛАВА НА РАСКЛАПАЊЕ

Израда костура није ни мало лак посао, јер се у људском телу налази око 200 до 240 костију: од оних најситнијих — дугих само пола сантиметра, до оних које су дугачке и пола метра, као што је бутна кост. Дороти Фазакери их израђује на тај начин што прво помоћу правих људских костију направи калуп у гипсу, у који, затим, улива растопљену пластичну масу и тако добија верну копију.

После изливања лобање је потребно и дорадити.

До данас ниједан научник није нашао грешку на тим костурама који су потпуно верни људском скелету, али могу и да се расклапају. Нарудбине стижу из целог света, и то не само од научних установа и медицинских факултета, већ и екстравагантних богаташа. Уместо витешких оклопа из сред-

њег века они желе да им ове необичне „скулптуре“ украсе ходнике и холове раскошних кућа. Сем тога, многи од ових костура „играли“ су и у филмовима страве и ужаса. Дороти се не може пожалити да јој посао слабо иде.

Б. Ј.

ЧАРОБНА ПОМОР

Пред њим је и
цвеће расло на по-
зорници а дрвеће
рађало плодове
по жељи посетилаца.

АНЦА РОБЕРА ХУДЕНА

Право име му је било Жан Робер, рођен у Француској 1805. године. У прво време бавио се занатом свога оца — био је часовничар. Кад се посветио мађионичарству и свом имену додао презиме супруге — „Худен“, наставио је да се занима за механику и ова његова љубав одвела га је дотле да је припремио и у-савршио неке од најбољих тачака које су икад виђене. Многе од ових фантастичних нумера детаљно је описао у у својим мемоарима, али није помињао оно најважније — техника њиховог извођења остала је вецита тајна.

Чинило се да овај човек може све. На његов знак позорница би се претворила у посластичарницу и један келнер се стављао на располагање посетиоцима који бих, према њиховој жељи, услуживао свим врстама освежавајућих пића или колача. У позадини се видео посластичар како их меси и пече.

ВЕЧЕРИ ЧАРОЛИЈЕ

Худен је исто тако знао да позорницу претвори у цветну ливаду а познато је и његово мистериозно дрво поморанце које је, на захтев представница лепшег пола, цветало и рађало плодове. За ову тачку су му биле потребне жене да би некој од њих обавезно узео мараму која је истог тренутка тајанствено нестала.

Дрво би затим било обрадно и на њему би остала само једна поморанца. Следећег тренутка она би се само отворила и указала би се она иста марама коју би два фантастична лептира узимала за по један крај и растварала пред посетиоцима.

Годинама је Худен у Паризу приказивао свој програм под називом „Вечери

чаролије“. У току ових вечери мајсторског мађионичарства публика је имала прилике да упозна његова ремек-дела. У извођењу многих трикова помагао му је његов најмлађи син Еуген. Он је учествовао и у представи „лебдења“, данас познатој под називом „Илузија дршке од метле“.

Млади Еуген би се попео на хоклицу и испод пазуха би му поставили подупираче налик на штаке, који су били причвршћени за дрвену подлогу. Отац га је тада „успављивао“ уз помоћ „етера“, који је већ увелико био у употреби као анестетик, и уклањао хоклицу испод његових ногу. Тако је дечак остајао да „виси“.

Худен би затим самоуверено уклањао и један од подупирача, што је публика дочекала узвицима одушевљења и бојазни. Ипак, најужбудљивији тренутак наступао је кад Худен, најзад, доводи дечака у хоризонталан положај и оставља га тако да „лебди“, са само једним ослонцем испод руке.

Због ове тачке Худен је добио мноштво протестних писама од људи који су га — верујући да је дечак стварно опијен — прекоревали као неодговорног оца који жртвује здравље свога детета за љубав публике.

Славни мађионичар није могао, нити је хтео, да се упушта у било какву расправу, али се зато потрудио да новим, чудесним триком одржи свој углед: прво би „прогутао“ извештај број игала а затим и једно парче конца. Већ следећег тренутка извлачио је из уста конач на којем су биле игле, равномерно нанизане.

Уз мало труда можете и сами да научите један сличан трик.

ЗБУЊУЈУЋЕ ПЕРЛЕ

Нанижите десет перли на две нити конца од којих је дна мора да се протеже читавом дужином а друга — само до претпоследње перле. Направите чворове на

свим крајевима конца, а да бисте разликовали дужи од краћег, на дужем направите два чвора. (као што се то види на слици). Од реквизита потребне су вам још једне маказе и чаша за воду — мало шира и равних површина.

Док показујете перле, концентришите се на дужи конач, а затим одсеците по следњу перлу. Морате у исто време да отпустите краћу нит како би перле склизнуле у чашу дужом нити. Сви ће поверовати да су се перле расуле. А само ви знате да је у чаши низ перли (на краћој нити) и само једна перла — посебно. Ради још веће уверљивости, извадите ону једну перлу, показати је и вратити је натраг. Затим, вадите другу (ону исту, наравно), показујете је и такође враћате натраг. Да бисте се отарасили ове исте перле, вадите је поново и узвикујете: „Ову баш можемо и да бацимо, сувишна је!“, и одбацујете је. Ово је смео потез који треба извести брзо и вешто, тако да се после поново нађе у чаши и послужи за даље показивање.

Ставите затим у уста парче конца и додирујте га језиком до између десни и горње усне.

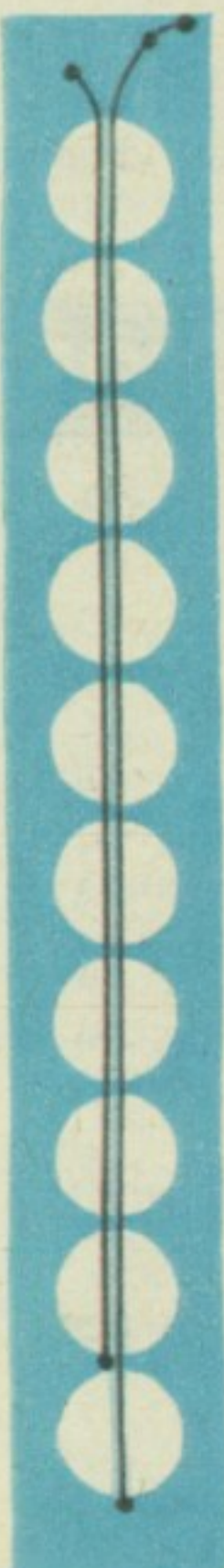
Сад је време да перле из чаше саспете у уста и све што вам је даље потребно је сналажљивост... Сада извучите из уста нанизану огрлицу — полако и драматично.

Код овог трика врло је важно заварати присутне. Да бисте то постигли, могу да вам послуже ова два правила:

Гледајте тамо где желите да гледају и они који вас посматрају.

Морате да верујете да је оно што радите стварно мађионичарство. Јер, ако у то не убедите себе, нећете ни своју публику.

Д. В.

Тренер и напите: Љах Нимани и Мемет Богујевци. Поверење, другарство и договор пред свани меч правило су у младој екипи „Радничког“.

Боксери приштинског „Радничког“ опет су освојили државно првенство у великом стилу. По датак који никога не чуди, јер је овај мали клуб са седам државних репрезентативаца постао права боксерска велесила. Оно што је на први поглед необично јесте што Приштинци владају југословенским рингом не дуже од три године, али сасвим суверено! Освојили су најдуже државно првенство 1975/76. године које је трајало пуних 19 и по месеци, међу успесима његових боксера налазе се „Златна рукавица“, „Велики трофеј Београда“, „Златни гонг“, па победа над совјетским прваком и европским вице-шампионом... А најстарији боксер и капитен екипе Мемет Богујевци има само 25 година и при том успешно обавља редовни посао ВКВ радника у ЖТП-у. Остали уче, студирају или раде. Има ли неке тајне у њиховом успеху?

ПАЗИ, ПРОТИВНИК ЈЕ „УДАРАЧ“!

Тренер приштинских шампиона Љах Нимани води клуб отприлике колико

ВЕЛИКАНИ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ СПОРТА

ШАМПИОН И НА МАРСУ!

ЉАХ НИМАНИ ТРЕНИРА БОКСЕРЕ ИЗ ПРИШТИНЕ ОТПРИЛИКЕ КОЛИКО ТРАЈЕ СЕРИЈА ЊИХОВИХ ТРИЈУМФА — ТРИ ГОДИНЕ. ЗА ТО ВРЕМЕ ИЗГУБИЛИ СУ САМО ЧЕТИРИ БОРБЕ!

траје њихов пут до звезде. Човек који је од њих старији само деценију и мало више, а понаша се према својим боксерима као отац, са љубављу педагога што и јесте његово занимање, јер пре него што је обукао тренерку „Радничког“ дванаест година је био професор у гимназији,

пиона новембра 1975. године.

Гашијев противник био је прослављени боксер, европски првак, у то време на врхунцу успеха и славе, Марјан Бенеш. Нимани је припремао Гашију пуна два месеца за овај сусрет, речима колико и у сали за вежбање.

— Никад се у боксу не

Гаши бити први Југословен који ће Бенешу пружити отпор. Пред почетак меча рекао сам Гашију да ће сигурно победити ако чува гард, јер Бенеш је познат „удараш“, како ми то кажемо боксерским жаргоном. Није то било тренерско охрабрење, него оно што сам стварно мислио!

Бенеш је био љубимац, сваке, а нарочито београдске публике. Међутим, већ од првог удараца гонга Гаши је показао такву вештину и храброст да је хала спортова на Новом Београду, чим је прошло прво изненађење, почела листом да навија за њега!

Млади Приштевац је борбу почео и завршио — у шампионском стилу, тако да се догодило оно што у „врућим спортовима“ какав је бокс ретко бива: одушевио је и публику и судије. Одлука је била једногласна, а да Хашанијева победа буде вреднија допринео је и глас бугарског судије који се налазио у жирију. Чак је и он признао техничку супериорност младића из „Радничког“!

Љах Нимани радо прича о овој „историјској“ борби. Али, не без призива сете, као да се вајка:

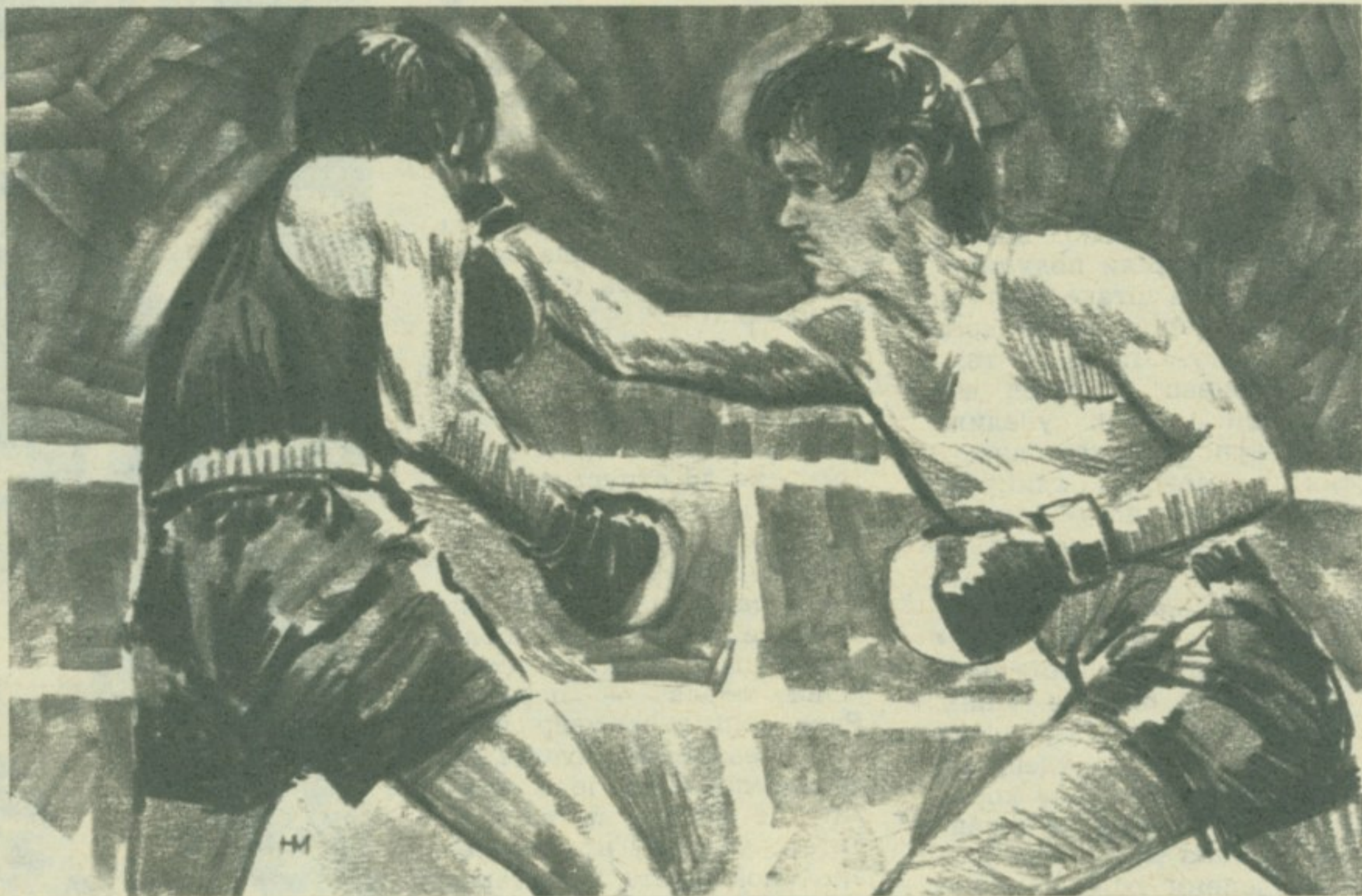
— Ех, Хашани... Да није те његове боемске природе, ушао би у све анале. Хашани би био најбољи боксер и на Марсу, не само на свету! Само да редовније тренира.

Нимани уме и да се нашали на рачун својих боксера. Он радо прича њихов клупски виц о загревању. Када је на такмичење са београдским „Радничким“ за државно првенство 1975. године први пут извео једног младог боксера, добро припремљеног, овај му је, пред сам почетак меча, на питање како се осећа, одговорио:

— Одлично, друже тренеру, бојим се само да нећу стићи да се загрејем...

То је значило да се младић плаши брзог нокаута.

Нимани је осетио шта треба да учини, потапшао је боксера по плећима и — позвао резерву. Од тада, пред неки важнији меч, боксери воле да задиркују један другог питањима: „Хоћеш ли стићи да се загрејеш?“

За Хашанија његов тренер мисли да је један од највећих талената отнано постоји бокс.

сећа се сваког меча, готово сваке рунде. Како је, на пример, тријумфовао Назиф Гаши, у мечу шам-

може предвидети неки исход сасвим сигурно, прича Љах Нимани, али, овога пута ја сам знао да ће

Љах наставља:

— Публика је тада заиста показала да уме да буде на страни бољег, макар онај други био звезда! А Гаши је примио такве ударе од којих би сваки други боксер посустао, али он је издржљив, а нада све срчан! И судије су на крају гласале 2:1 за Гашију, „Златна рукавица“ била је његова.

ПРОБЛЕМ ЈЕ — ЗАГРЕВАЊЕ

Читава та година била је у знаку Љахових боксера. Почело је већ у фебруару, када је на пријатељски турнир између Бугарске и Југославије у Осијеку довео четворицу боксера, Богујевција, Хашанија, Гашија и Муховића.

Хашанијев противник био је чувени боксер Колев, светски првак из Хаване и носилац титуле најбољег техничара на свету.

У мају ове године „Раднички“ слави тридесетогодишњицу постојања. Има, заиста, чиме да се подичи: у последње три године својих највећих успеха откао постоји, његови боксери доживели су само четири пораза и две нерешене борбе, у свим осталима су побеђивали! Генерација је, несумњиво, талентована. Али, упоран и пожртвован рад си гурно је највише допринео да бокс постане у САП Косово спорт број један. „Раднички“ има омладинску боксерску школу са преко 100 ученика — будућих наследника Богујевција, Хашанија, Гашија и осталих.

М. Крстуловић

И ТО СУ РЕКОРДИ

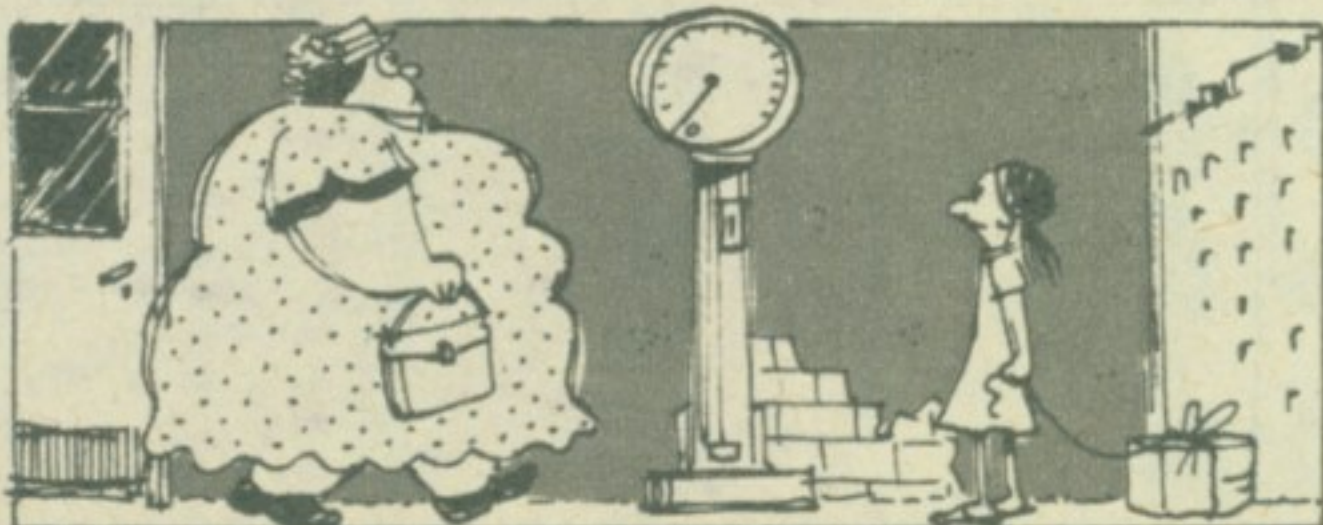
ТЕШКА КАО ПЕРО

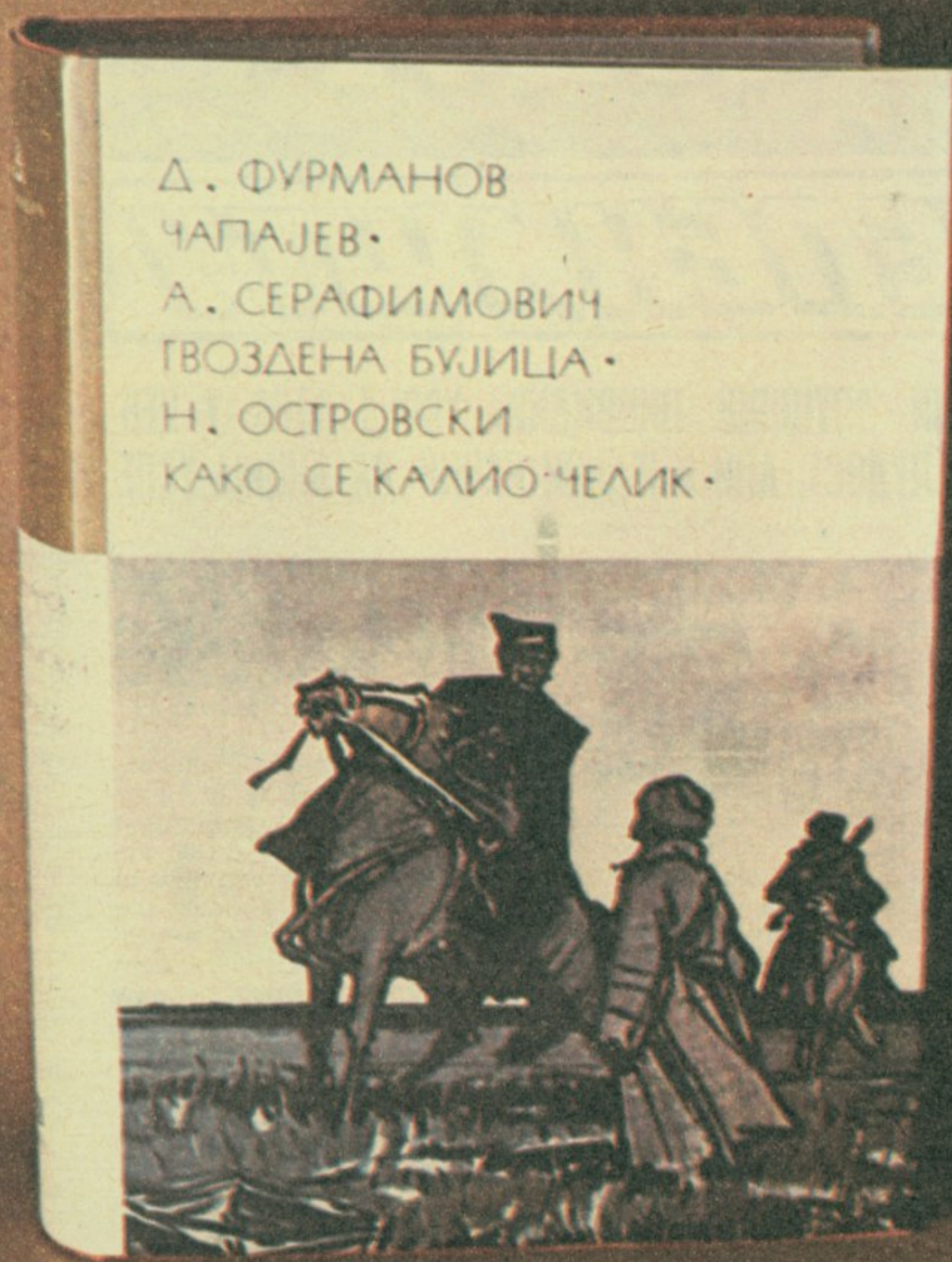
Када је октобра 1972. године у савезној америчкој држави Милвоки умрла четрдесет петогодишња Перси Вашингтон, била је тешка 362 килограма и 800 грама. Неколико месе-

ци пре тога њена тежина је износила 399 килограма, па је на тај начин потукла рекорд тамнопуте Флоре Меј Цексон постављен осам десет четири године раније, коју су звали де-

војчица Фло иако је била тешка 386 килограма.

За разлику од њих, Мексиканка Луција Зарате није имала проблема са наслагама сала на свом телу, али је стрепела од јачег ветра који је лако могао да је одува, јер је у седам наестој години била тешка само 2 килограма и 125 грама, а висока 67 сантиметара. Ипак, нешто је храбрије излазила на улицу када је 1883. године навршила двадесет година, мало се угојила и имала 5 килограма и 900 грама.

Д. ФУРМАНОВ
ЧАПАЈЕВ
А. СЕРАФИМОВИЧ
ГВОЗДЕНА БУЈИЦА
Н. ОСТРОВСКИ
КАКО СЕ КАЛИО ЧЕЛИК

Д. ФУРМАНОВ
ЧАПАЈЕВ
А. СЕРАФИМОВИЧ
ГВОЗДЕНА БУЈИЦА
Н. ОСТРОВСКИ
КАКО СЕ КАЛИО ЧЕЛИК

ЗАНИМЉИВА И УЗБУДЉИВА ТРИЛОГИЈА О РЕВОЛУЦИЈИ
ТРИ ПОЗНАТА РОМАНА
ИЗ ПРВОГ РАЗДОБЉА СОВЈЕТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ
У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ

ГВОЗДЕНА БУЈИЦА ...

Роман о судбини једне армије у вихору револуције,
о јунацима одсеченим бескрајним степама,
непроходним планинама,
непролазним шумама.

КАКО СЕ КАЛИО ЧЕЛИК ...

Готово потпуно парализован и слеп аутор
приказује бурне године револуције
и првих петолетки.

Роман о легендарном **ЧАПАЈЕВУ**,
чапајевској епопеји
и борби за слободу, истину и братство.

**ТРИ ВЕЛИКА РОМАНА У САМО ЈЕДНОЈ КЊИЗИ
ЗА СВЕГА 150.— ДИНАРА**

ИЛУСТРАЦИЈЕ А. ЛИВАНОВА, А. КОКОРИНА и Е. КИБРИНА,
УПЕЧАТЉИВЕ И АУТЕНТИЧНЕ,
БУДЕ СЕЋАЊА НА ЈЕДНО ВЕЛИКО ДОБА.

Књига је штампана ћирилицом
на 650 страна, формат 14,5 × 20,5 см,
тврди повез са омотом у боји.

Издавачко предузеће „Вук Караџић“, Београд, Краљева Марка 9

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем: ЧАПАЈЕВ, ГВОЗДЕНА БУЈИЦА, КАКО СЕ КАЛИО ЧЕЛИК (у једној књизи), по цени од 150.— динара:

А) ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ са полустом од 10% (плаћање поштару приликом пријема књиге).

Б) НА ОТПЛАТУ — по цени од 150.— динара, који ћу износ исплатити у две редовне месечне рате по 75.— динара, почев од _____ 1977. године.
Рате ћу плаћати редовно по пријему књига, рачуна и уплатница.
У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

(Непотребно прецртати)

Наруџбеница се оверава само при куповини на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

Име, очево име и презиме _____

Занимање _____

Поштански број и место _____

Назив и адреса радне организације
(Овера запослења за купце на отплату)

(Печат и потпис овлашћеног лица)

(Купац)

Број личне карте _____

Издате од СУП-а _____

Иван Боровец пред улазом у зграду на чијем се ступеништу све одиграло.

Једне спарне јунске вечери, 1943. године неколико људи окупило се у кући Љубе Крстуловића у Сплиту. Долазили су један за другим у размаку од по пет минута. Док су под окриљем мрака прилазили згради, освртали су се и осматрали да ли их неко прати. Били су то чланови Рејонског партијског комитета за градско подручје Лучац.

У стану су се задржали тек толико да одрже кратак састанак. Скуп је прихватио један члан Мјесног комитета који се први јавио за реч и одмах прешао на ствар.

— Пред нама је више сложен него тежак задатак: Анку Симић морамо ликвидирати! И то хитно! Од почетка италијанске окупације до данас послала је у смрт више од двеста сплитских родољуба!

Завладао је тајак.

— Да ја то преузмем на себе?! — јавио се из угла тридесет четворогодишњи железнички радник Иван Боровец. — Лично је познајем! Шта кажете?

Сви су климнули у знак одобравања. Пошто су се договорили око још неких детаља, разишли су се. Избегавали су дуга задржавања на састанцима јер је полиција често вршила претресе станова.

ЖЕНА АГЕНТА СИМИЋА

Анка Симић је имала три десетак година, можда и више, али је изгледала млађа. Падала је у очи црном косом и крупним стасом. Њен муж важио је за једног од најкрволочнијих полицијских агената у Сплиту, а она за особу душом и телом одану Италијанима. Готово да није било човека у граду који није чуо за њу. Међутим, мало људи ју је знало по лицу. А она је баш захваљујући томе говорила Сплићане.

БУСИЈА НА СТЕПЕНИШТУ

ПЛАН ДА СЕ ИТАЛИЈАНСКИ ДОУШНИК ЛИКВИДИРА УСРЕД ДАНА У ЦЕНТРУ СПЛИТА БИО ЈЕ ЧИСТА ЛУДОСТ, АЛИ И ЈЕДИНИ НАЧИН ДА АКЦИЈА УСПЕ.

Прилазила им је на јавним местима и ступала с њима у разговор бацајући дрвље и камење на Италијане, блатећи их и проклињући. Тако се вешто претварала да људима није требало много па да отворе душу и излију свој гнев против окупатора. Наседали су и комунисти, неки је чак позивали да им се прикључи.

Дани су текли а Анка пунила казamat. Са мужем је живела на високој ноzi. Новца је било доста јер су јој се Италијани издашно

зградама стално врзали Италијани. Но, другог начина за извођење акције није било.

ДУГО ЧЕКАЊЕ

За препад на Анку Симић изабрана је кућа у данашњој Марулићевој улици број 4. Тако је захтевао Мјесни комитет. Извршење акција пало је у задатак

касно поподне! Најзад, шеснаестог или седамнаестог дана, Анка се појавила. Ко рачала је лагано. Боровец је мунуо Погорелића и поправио пешеве сакоа.

— Ево је!

Није се смело оклевати ни тренутка. Сада је Боровец требало да пожур и уђе у зграду пре Анке, погне се на први спрат и да одатле полако силази низ ступенице. Тако ће на самом ступеништу између приземља и првог спрата сусрести издајницу и, пош-

одуживали. Док јој је муж био на послу, најчешће је одлазила неким пријатељицама Италијана у Крешићеву улицу, или у седиште италијанских црнокошуљаца у данашњој Марулићевој улици број 4 која се налази до саме Пјаце, великог трга у центру Сплита.

Боровчевој ударној групи није било тешко утврдити где и кад се креће по граду Анка Симић јер су је пратили у стопу, углавном по један на смену. На основу свих тих извештаја Боровец је закључио да се издајница најлакше може ликвидирати у улазном холу једне од две зграде где најчешће одлази. Ту се, вероватно, осећа најсигурнијом и престаје да буде опрезна. Међутим, овакав план је носио и велики ризик због тога што су се у тим

Ивану Боровцу. Понудио се да му помогне Јуре Погорелић. Боровец је прихватио.

Почетком јула 1943. године њих двојица заузели су бусију на самом почетку веома кратке Марулићеве улице. Пошто улица почиње од саме Пјаце којом су стално пролазили људи и окупаторски војници, понашали су се као да некога чекају. Анка није могла ући у зграду а да је они не примете јер, поред тога што је Марулићева улица дугачка само тридесетак метара, она је и веома уска, једва шири од два и по метра.

Тог дана као за инат Анка се није појавила. Ни су традан, ни наредних дана. Боровец и Погорелић су стално „стражарили“. Обично су долазили на Пјацу око десет, а напуштали је

то ју је познавао, ступити с њом у разговор. Кад Анка уђе у зграду, Погорелић ће похитати за њом и, док буде разговарала са Боровцем, прићи јој иза леђа и усмртити ударцем у потиљак. Пуцањ никако није долазио у обзир јер би се чуо и у згради и изван ње.

ШТА СЕ ДОГОДИЛО?

Све је текло по плану. Боровец је журно кренуо према кућном улазу, али је на пола пута застао. Тргао се. С обе стране улаза, нагло нападнуто, стајао је по један италијански војник. То нису били стражари, већ војници у шетњи који су ту застали. Шта са-

да, севнуло је кроз главу Боровцу. Сетио се дана у залудног чекања. Напред, па шта буде!

Анка је прошла мрачним улазним холем дупим око пет метара, завила лево, па уз ступенице кренула на горње спратове зграде где се налазило седиште Мусолинијевих црнокошуљаца у Сплиту. Није прешла ни неколико степеника када је сусрела Боровца. Знали су се површно јер је Боровец долазио неком аутомеханичару који је живео у кући где и Анка са мужем.

Разговор између Боровца и црнокоше жене одвијао се у оквиру уопштених, једноставних питања и одговора у стилу: „Како сте?“, „Шта радите?“, „Како Вам је муж?“... Секунди су пролазиле, а Погорелић се није појављивао. Боровец је узалудно гледао преко Анкиних рамена неће ли га угледати. Узалуд!... Схватио је да се Погорелић уплашио и отишао. Анка није више знала шта да каже, нити је Боровец имао шта да је пита. Осетио је да жели да га поздрав и настави даље уз ступенице. Шта да ради? Размишљао је брзо. У левој руци носио је неку стару ташну са алатом. Одлучио је да обави и Погорелићев део посла. Посегао је руком у ташну. Анка га је збуњено гледала. Боровец је извадио неку тешку алатку.

Све је било готово за неколико секунди. Ипак, Анка је стигла да крикне. Боровец се ступио низ преосталих неколико степеника, а затим полако, као да се ништа није догодило, кренуо холем. Пред улазом га је ухватио за руку један од двојице италијанских војника.

— Шта се то догодило, ко је звао у помоћ?

— Једна будала, лудак неки убио жену! Пожури-те горе! — одговори им мирно. — Идем да потражим помоћ!

Италијани журнуше ходником, а Боровец мирно крену низ улицу. После пет-шест метара, када је замакао иза угла, потрчао је кроз улице старе Диоклецијанове палате и изгубио се у граду. Када је био безбедан, сео је на једну ограду и промрљао:

— Анка, сад смо квит!

Био је 22. јул 1943. године, око десет часова пре подне.

М. Тодоровић

СТАРА БОЛЕСТ

Грип није болест 20. века! Један од најпознатијих лекара старих Грка — Хипократ (460. пре н. е. до око 377. пре н. е.) забележио је да се прва епидемија ове болести појавила — 412. године пре нове ере. Међутим, изгледа да су људи почели да се „пер-

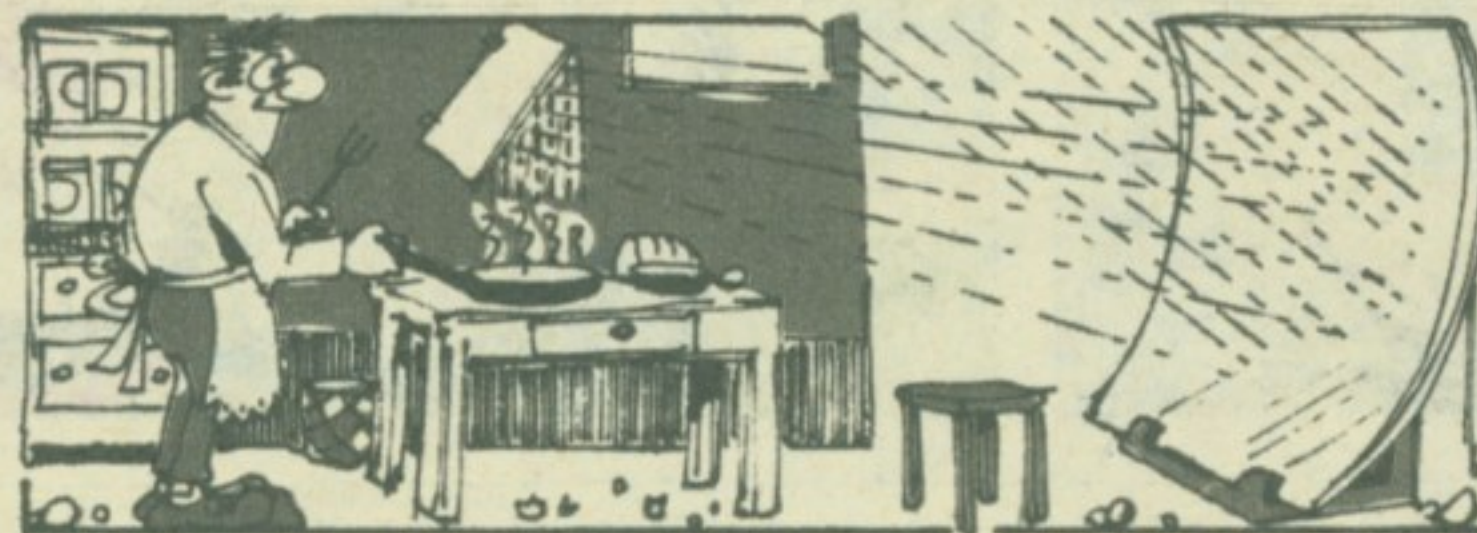
КАКО ЗАРОБИТИ СУНЦЕ?

— ЗНАМ НАЧИН КАКО ДА ОСУЈЕТИМ НЕПРИЈАТЕЉА! — РЕКАО ЈЕ АРХИМЕД КАДА СУ РИМЉАНИ БРОДОВИМА КРЕНУЛИ НА СИРАКУЗУ И ОДМАХ ЗАТРАЖИО ОД ГРАЂАНА ДА МУ ДОНЕСУ ШТО ВИШЕ — ОГЛЕДАЛА.

ДВОБОЈ ОГЛЕДАЛИМА

часова пре подне, када је температура ваздуха износила 40 степени Целзијуса.

После тога у Калифорнији је одмах направљен сличан дестилатор, али са много већим капацитетом. Отада, многи научници покушали су да сунчеву енергију искористе за загревање станова, воде у бојлерима и базенима, добијање електричне енергије, прављење сушара...

водоводна мрежа — сунчеви зраци греју воду до 70 степени Целзијуса, а за тим се она одводи до бојлера, славина или у изоловане резервоаре одакле се касније узима према потреби. У Јапану, Израелу, Индији, САД и Аустралији већ постоји преко милион таквих домаћинстава. Сличне куће треба да се изграде и код нас, у Новом Саду и на обалама Мораче, како је

недавно речено на Саветовању о коришћењу сунчеве енергије одржаном у Београду.

НАВИЈАЊЕ СВЕТЛОМ

Користећи сунчеву енергију, у Сан Дијегу, САД, предузеће „Конвер“ конструисало је пећ за топљење метала и печење керамичких плочица. Главни њен део је полирано алуминијумско огледало које има 3 метра у пречнику: оно прикупља сунчеве зраке и одбија их према жаришту удаљеном 86,3 сантиметра где се развија температура од 4000 степени Целзијуса. Посебан сатни механизам усклађује кретање огледала са кретањем Сунца од истока према западу.

Слична пећ конструисана је и у Југославији 1959. године, у Пирану, у Словенији, а две године касније отпочела је са радом и могла да се загреје преко 3000 степени Целзијуса. На жалост, 1965. године сви експерименти су обустављени, сунчана пећ остављена је да пропадне, да би 1972. године била срушена, јер је на том простору требало да се изгради паркинг за аутомобиле гостију који долазе у хотел „Бернардин“.

Професор Баум, руководилац Сунчано-техничке лабораторије у Ташкенту, СССР, израдио је пројекте електране која паром, добијеном испаравањем воде помоћу сунца, може да загреје град од 17.000 становника. Слична електрана већ постоји у Француској.

Сунчева енергија моћи ће да се употреби за телефонирање или — навијање часовника. Тако су још 1954. године научници Њујоршке компаније „Бел — Телефон — Лабораторис“, објавили да су изумели сунчану батерију. Она се састоји од велике плоче у коју су уграђене 432 танке плочице од силицијума, а на њима се налази слој арсена или фосфата. Те хемијске материје веома су осетљиве на светлост, па се у тим транзисторима кристалима, сунчева светлост претвара у електрицитет. Преко жица струја се одводи до телефона, а енергија која није употребљена „магационира“ се у акумулаторским батеријама које ће послужити за време ноћних разговора или када је облачно. Први разговор помоћу овог патента вођен је 4. октобра 1955. године у држави Џорџија.

Пре десетак година фирме „Патек Филип“ из Женеве изнела је на тржиште стони сат који се навија помоћу — сунца. Мала фотоелектрична ћелија у њему претвара светлосну енергију у електричну: она се преноси до минијатурног мотора, а вишак струје одлази у микроакумулатор који, када се напуни, може годину дана да покреће овај часовник.

Б. Јеремин

Нама нису потребни такви научници! — узвикнуо је целат пре него што је спустио оштро сечиво гиљотине на врат педесет једногодишњег човека у похабаном оделу и са повезом преко очију.

Био је то Антоан Лавоазје, члан Француске академије наука и један од најпознатијих научника 18. века, који, управо због својих необичних експеримената, није могао 1794. године да избегне гиљотину. Многи су га оптуживали да у својој скромној лабораторији призива „нечастиве“, а између осталог „покушава да зароби Сунце“ Јер, Лавоазје је успео да направи прву пећ за топљење различитих метала која је, уместо угља или дрвета, тропила — сунчеву топлоту. Помоћу кривог огледала „хватао“ је сунчеве зраке и усмеравао их на метал, па је у пећи могао да топи и платину, јер је у њој температура била већа од 1773 степена Целзијуса.

ИДЕЈА СТАРА 1900 ГОДИНА

Ипак, није Лавоазје први открио да сунчева енергија — светлост и топлота — која се свакодневно разлива по нашој планети, може корисно да послужи човеку.

Сократ је 400. године пре нове ере направио скицу за „сунчану кућу“ која се зими греје сунчевом енергијом, а сто година касније грчки математичар Еуклид теоријски је објаснио како се помоћу огледала могу запалити куће или бродови удаљени и читав километар. Његову идеју искористио је Архимед 214. године пре нове ере, када су Римљани кренули да заузму његову родну Сиракузу: помоћу огледала у које је „хватао“ сунчеве зраке — запалио је непријатељске бродове.

И стари Египћани правили су посуде од стакла у којима су помоћу сунчеве топлоте дестилисали оазне течности. Ову вештину од њих су преузели Арапи који су на тај начин, из мора добијали питку воду.

Међутим, дуго после Архимеда нико се није досетио да се послужи његовим експериментима са огледалима и тако искористити сунчеву енергију. Тек готово два миленијума касније француски научник Жорж Буфон извео је 1747. године оглед са справом у коју је било уграђено 360 равних огледала. Помоћу таквог уређаја успео је у врту Луја XV да запали гомилу дрвећа са удаљености од 60 метара. Помоћу система од 168 огледала истиао је олово са удаљености од 39, а сребро са 18 метара. После тих својих експеримената закључио је да је Архимед непријатељске бродове запалио са удаљености од 30 до 42 метра. Краљ је био толико одушевљен његовим експериментима да му је одмах доделио титулу грофа.

Ако се у некој посуди морска вода остави да стоји на сунцу, после извесног времена ће испарити, а на дну ће се искристалисати со — знало се још пре више хиљада година. Али, како одстранити со из морске воде и тако је направити питком?

ПИЈТЕ ОКЕАН!

Први сунчеви дестилатор за ту сврху направљен је још 1872. године, у Чилеу, да би рудари, који су радили у месту Лас Салинас на висини од 1400 метара, могли да се снабдевају питком водом. Истина, поред њиховог окна постојао је један извор, али је вода била неупотребљива јер је садржала 14 процената соли. Тада је направљен дестилатор који се састојао од шездесет дрвених посуда висине 1,20 метара а пречника 60 сантиметара. Свака од њих имала је нагнут стаклени поклопац са којег се сливала кондензована водена пара а затим сакупљала у једном басену. За само један дан из ових посуда добијано је 22.000 литара воде, јер је дестилатор пуњен у 10

Међутим, тек 1955. године у граду Фениксу, са зезна америчка држава Аризона, одржан је конгрес о сунчевој енергији. Многе земље света немају довољно воде за пиће, а не располажу ни енергетским изворима — закључено је. — Сунце би могло све то да им омогући.

Годину дана касније у Енглеској је направљена прва сунчана кућа у Европи која је на крову имала системе огледала за сабирање сунчевих зрака. Данас таквих кућа има у многим градовима света, јер је далеко јефтиније да се за загревање станова, уместо електричне енергије, користи сунчева топлота: од огледала која сабирају зраке вентилационим системом загрејан ваздух уводи се у куће. Или — на кровове кућа поставља се разграната

КАЛИГУЛИНИ БРОДОВИ

ни, богињи лова, природе и плодности и било сведок многих свирепих ритуала у којима су жртвовани људи.

Римски цар Калигула (12—41. н.е.), познат по својој краткој, крвавој владавини коју је започео 37. године, дао је да му се изграде два брода, касније названа његовим именом. Ови бродови извучени су 1932. године са дна мистичног језера Неми, у близини Рима, које је било посвећено Дија-

Бродови су јединствени међу античким бродовљем по својој нивости, величини (73 и 64 метра) и опремљености. Ипак, највеће изненађење за научнике била је техника којом су израђени: прво је обликована и везана оплата, а затим постављен костур, док се данас ради обрнуто.

ЛОВАЧКЕ ФЛАУТЕ

Откривено је да су ловци на мамуте у области Долине Вестона, у Чехословачкој, свирали на флаути од кости пре 20.000 година, а у једној пећини Северне Америке пронађена је нека врста дечје папучице пресвучене зечјим крзном, старе око 9000 година.

вирају“ тек у средњем веку, јер је први описао чира на дванаестопалачном цреву оставио лекар Жорж Ерхард Хамбергер тек 1746. године.

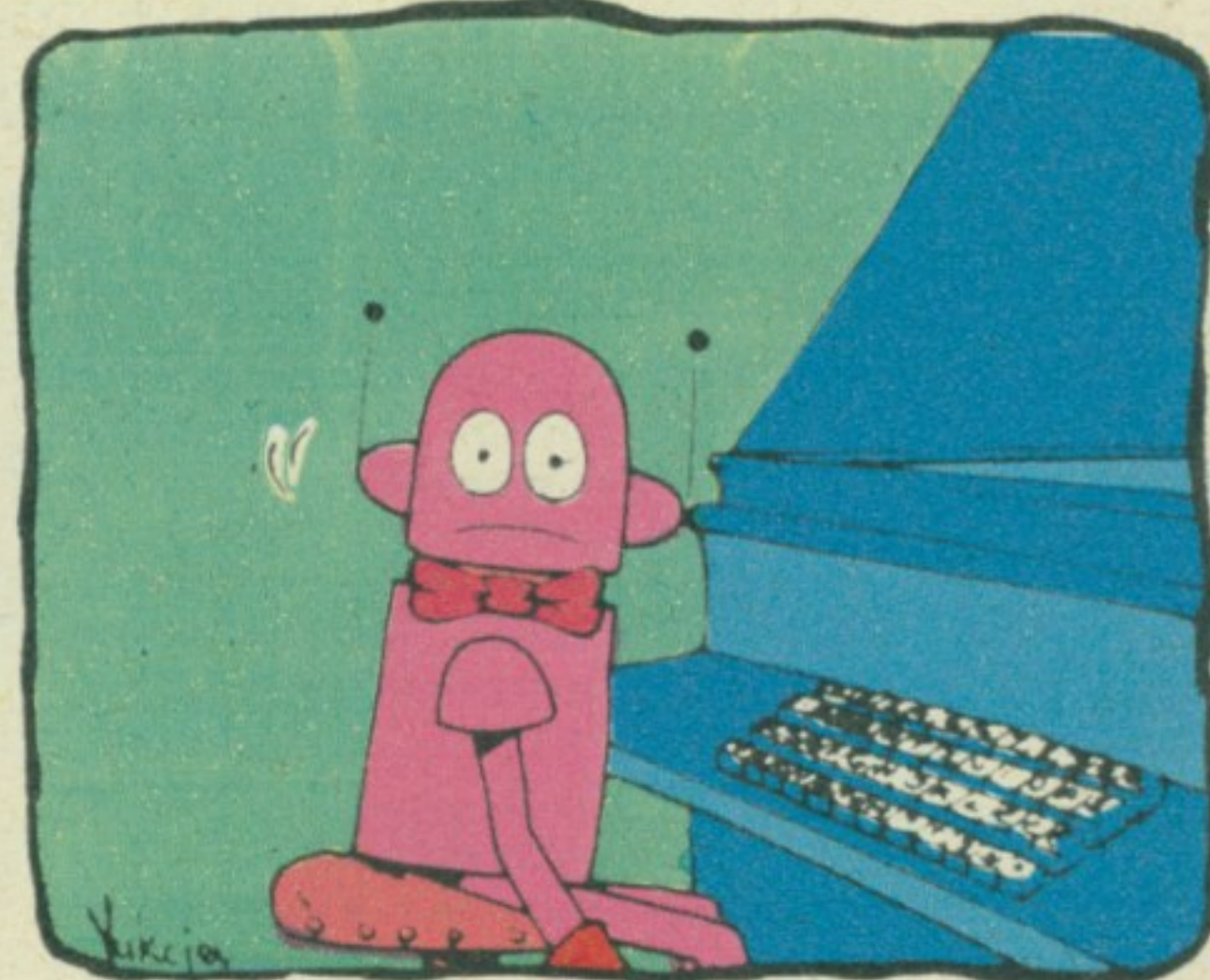
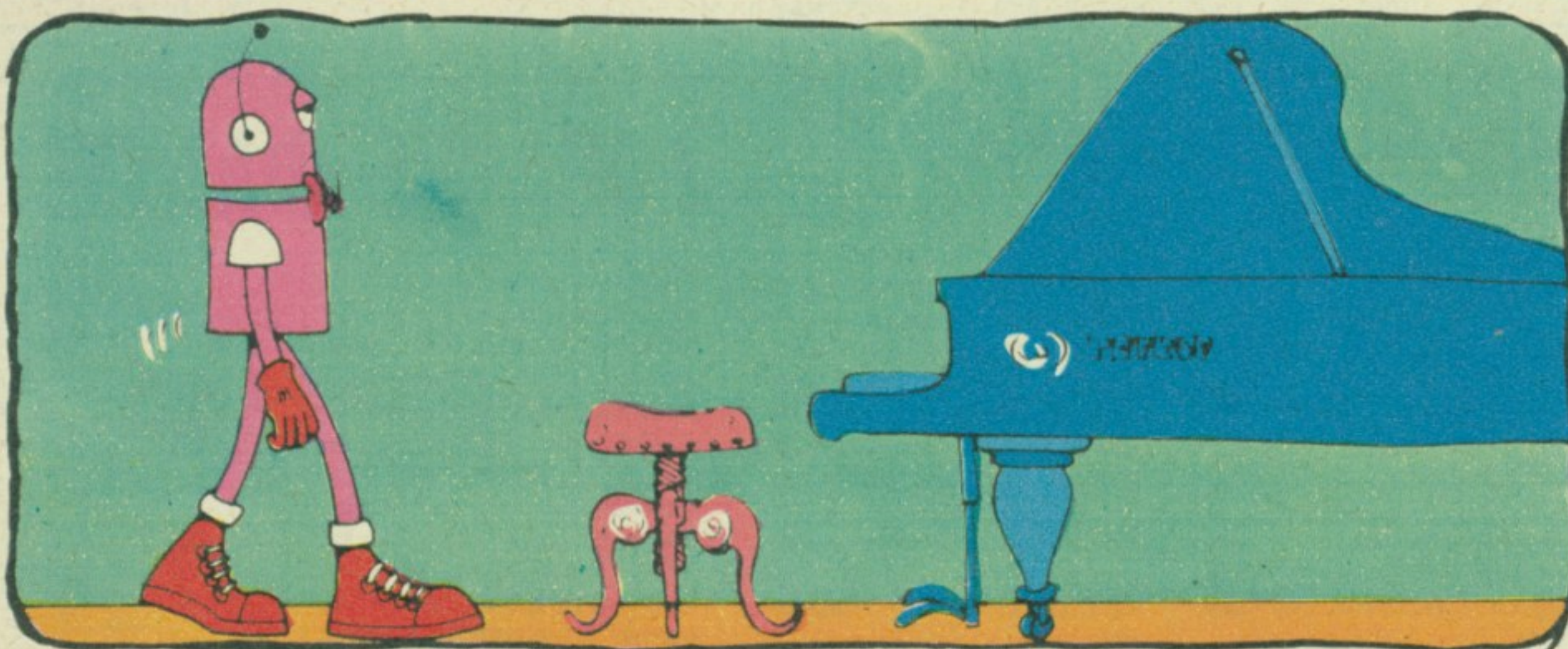

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

Инспектор Кели:

ТАЈНА ШКОТСКОГ ЗАМКА

ИНСПЕКТОР КЕЛИ И ЊЕГОВИ САРАДНИЦИ НОРА И БРУК НА СВОМ ОДМОРУ У ШКОТСКОЈ НАИЛАЗЕ НА ДЕВОЈКУ ЕМУ КОЈУ НЕКО ХОЋЕ ДА УБИЈЕ. У ЗАМКУ ЧИЈИ ЈЕ ОНА ВЛАСНИК ДОГАЂАЈУ СЕ НЕВЕРОВАТНЕ СТВАРИ. ДА БИ ЈЕ ЗАШТИТИЛИ, КЕЛИ ЈУ ЈЕ ПРЕБАЦИО У ЛОНДОН...

И НОРА И ЕМА СУ СЕ УПУТИЛЕ У ИСТИ ХОТЕЛ...

СВЕ ВРЕМЕ ЋУ БИТИ КРАЈ ТЕБЕ, ЕМА!

КЕЛИ НИЈЕДНОГ ТРЕНУТКА НИЈЕ ИМАО МИРА...

ИДЕМ И ЈА У ХОТЕЛ "СТЈУАРТ"!

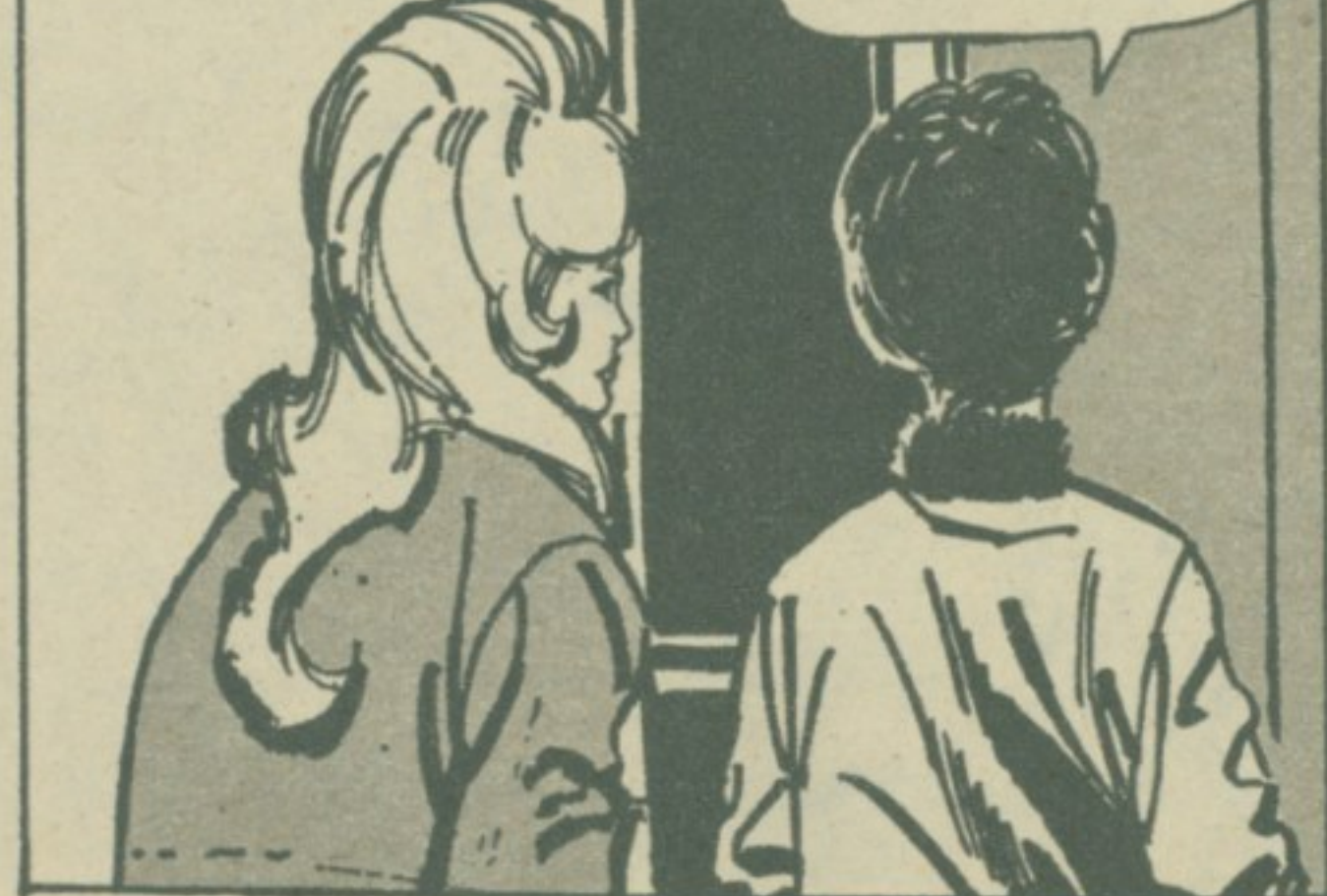
КОЛИКО ЛИ ЋУ ЈОШ МОРАТИ ДА СЕ КРИЖЕМ?

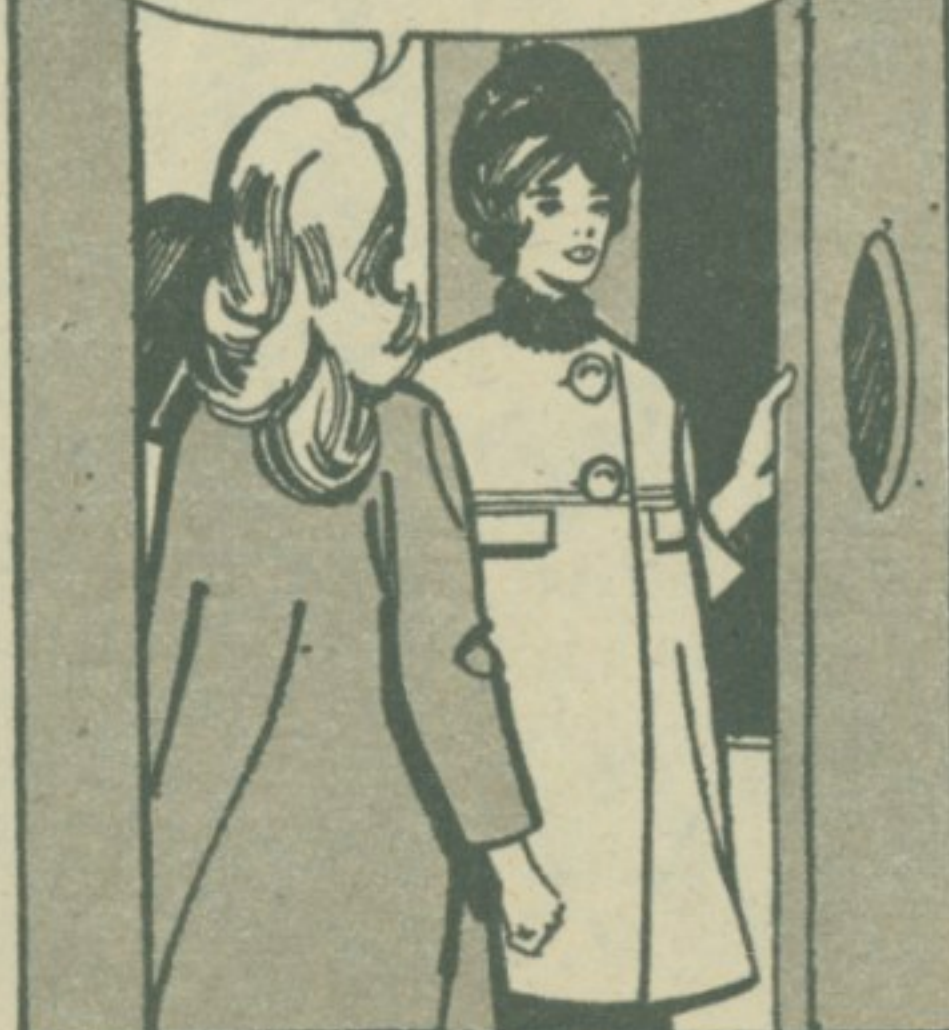
НЕ МОГУ ДА СПАВАМ! ДА СИЋЕМО У БАР И ПОПИЈЕМО НЕШТО?

СПУСТИЋЕМО СЕ ЛИФТОМ ЗА ПОСЛУГУ! МОЖДА НАС НЕКО ПРАТИ ПА ЋЕМО ОВАКО ЗАВАРАТИ ТРАГ!

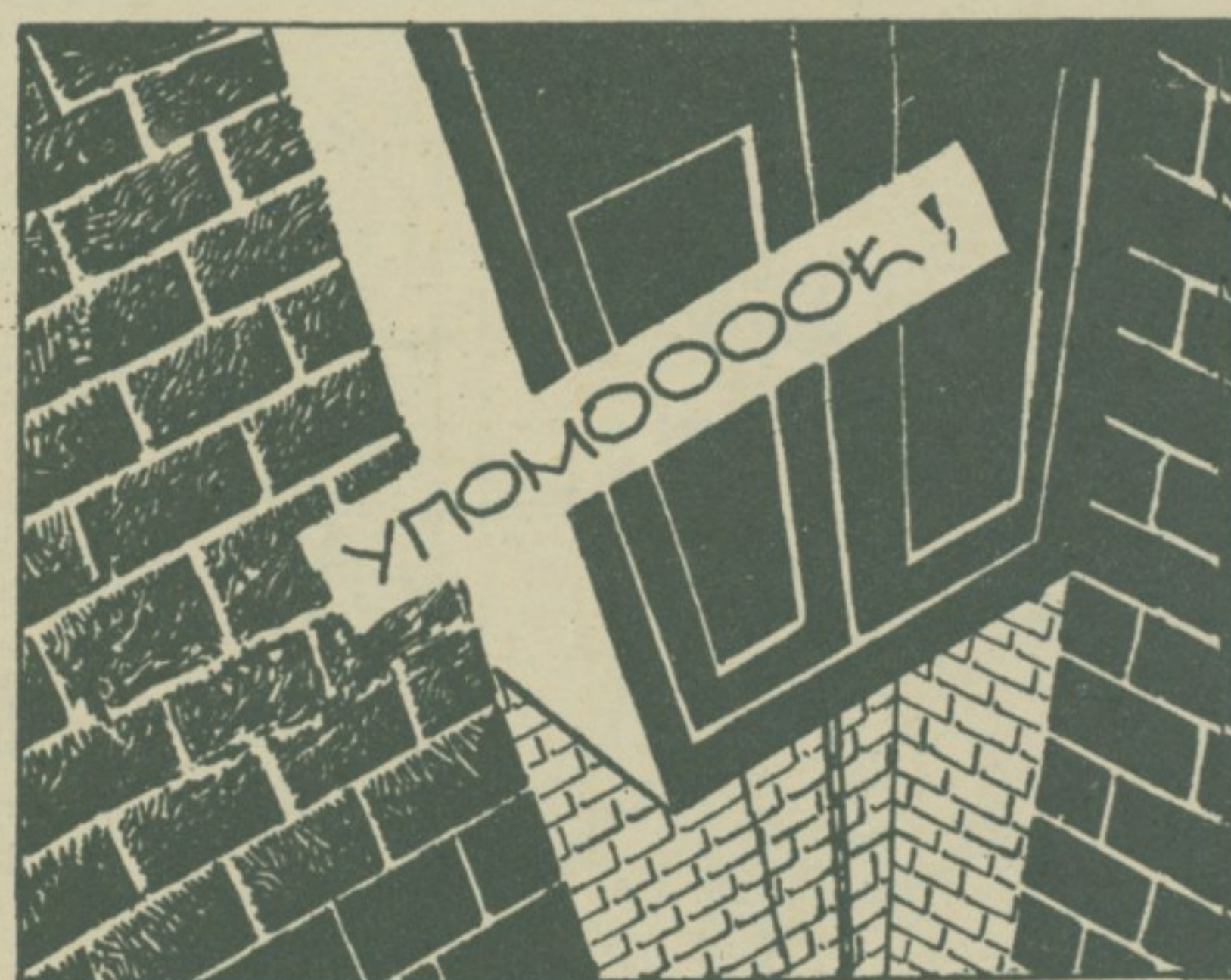

КАКО ЈЕ ОВДЕ МРАЧНО!

УСКРО КЕШ СЕ БОЈАТИ И СВОЈЕ СЕНКЕ!

Кели није губио време...

Од изненадног потреса дошло је до кидања старог кабла на лифту и...

RRRRP!

Хоћу ли стићи читав доле?

Кели ме неће ухватити!

Овај пролаз води у подрум! Тамо ку!

Кели је одустао од гоњења. Морао је да помогне девојци...

Дише! Добро је!

У руци држи неку цедуљу!

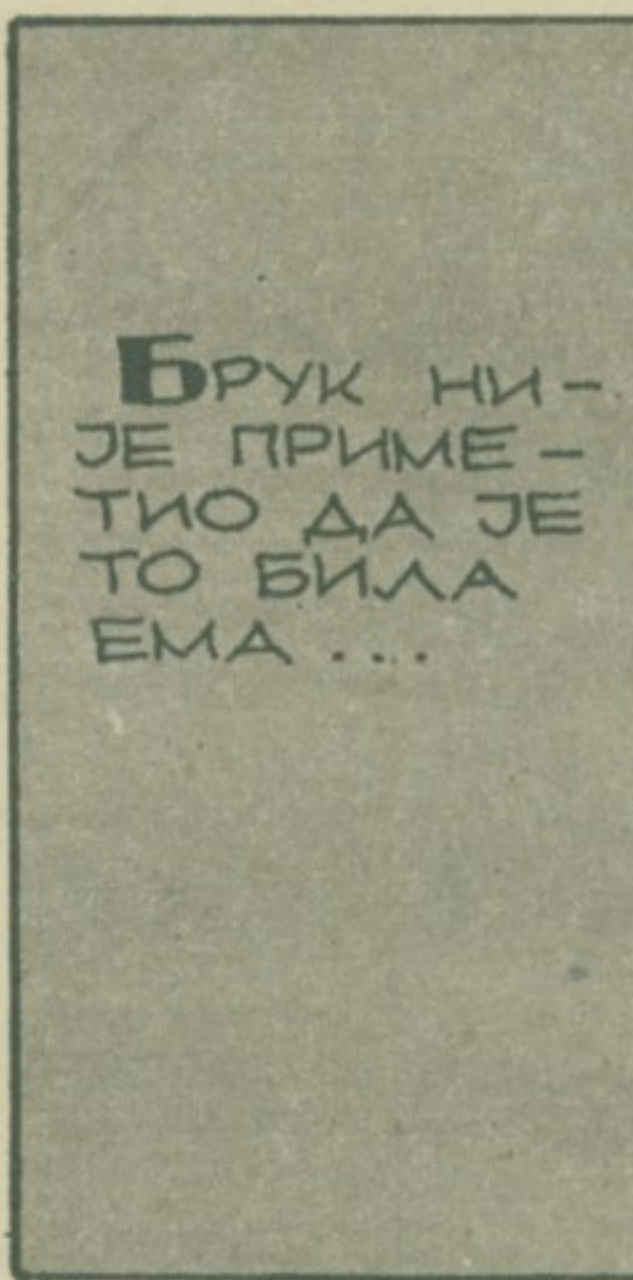
Је ли жива?

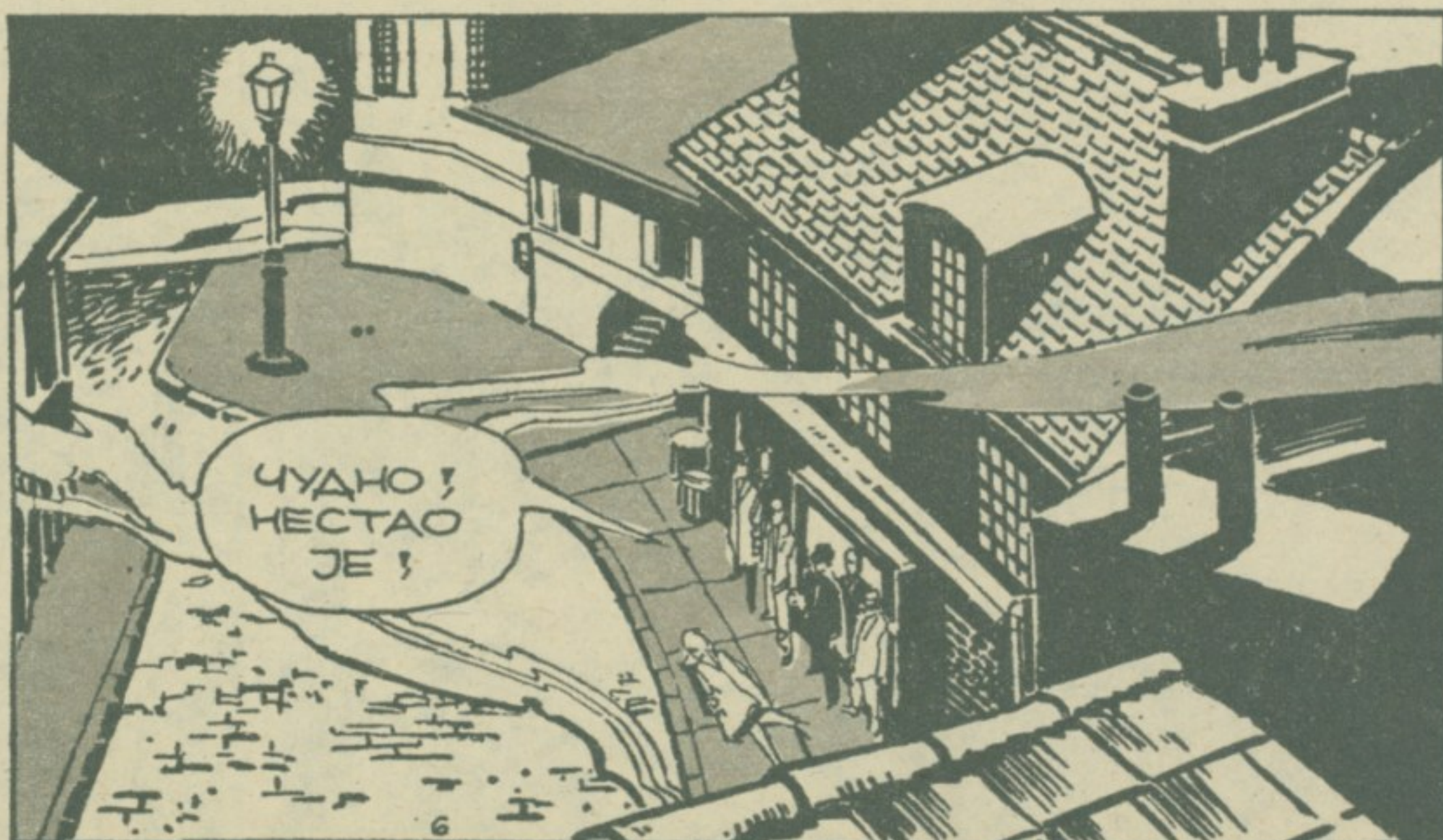
Да! Морате ипак позвати лекара!

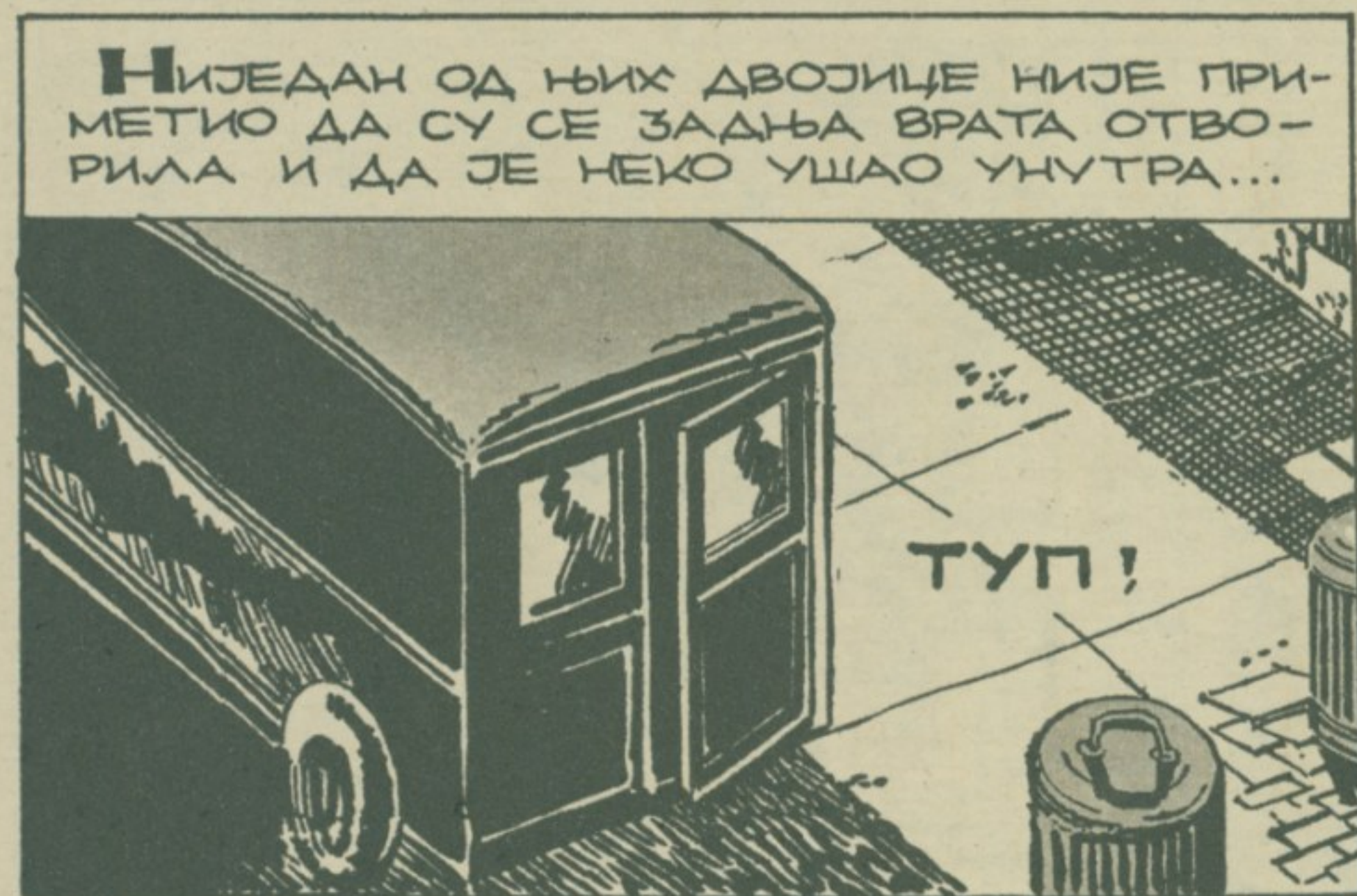
На срећу, лифт није пао с велике висине!

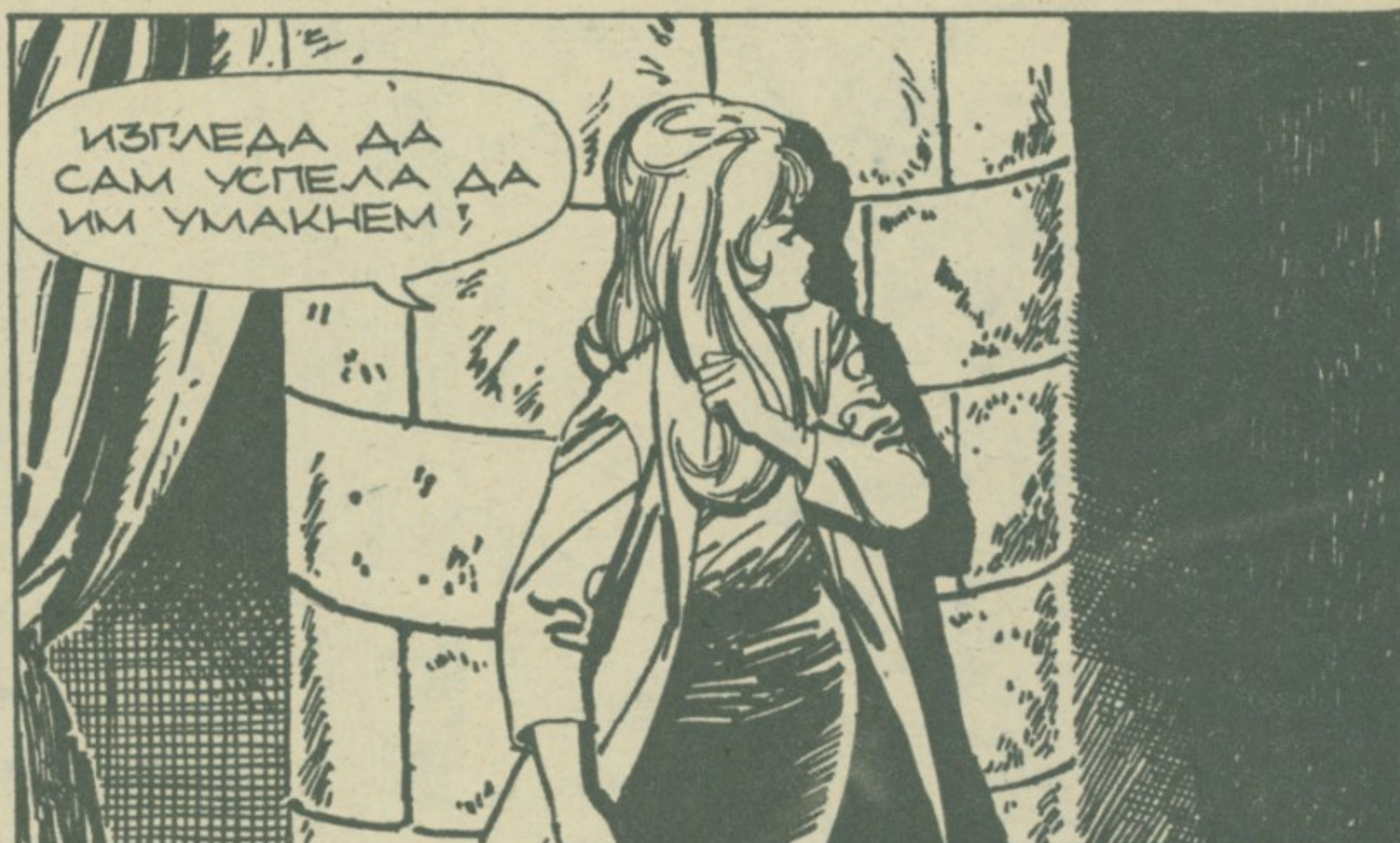

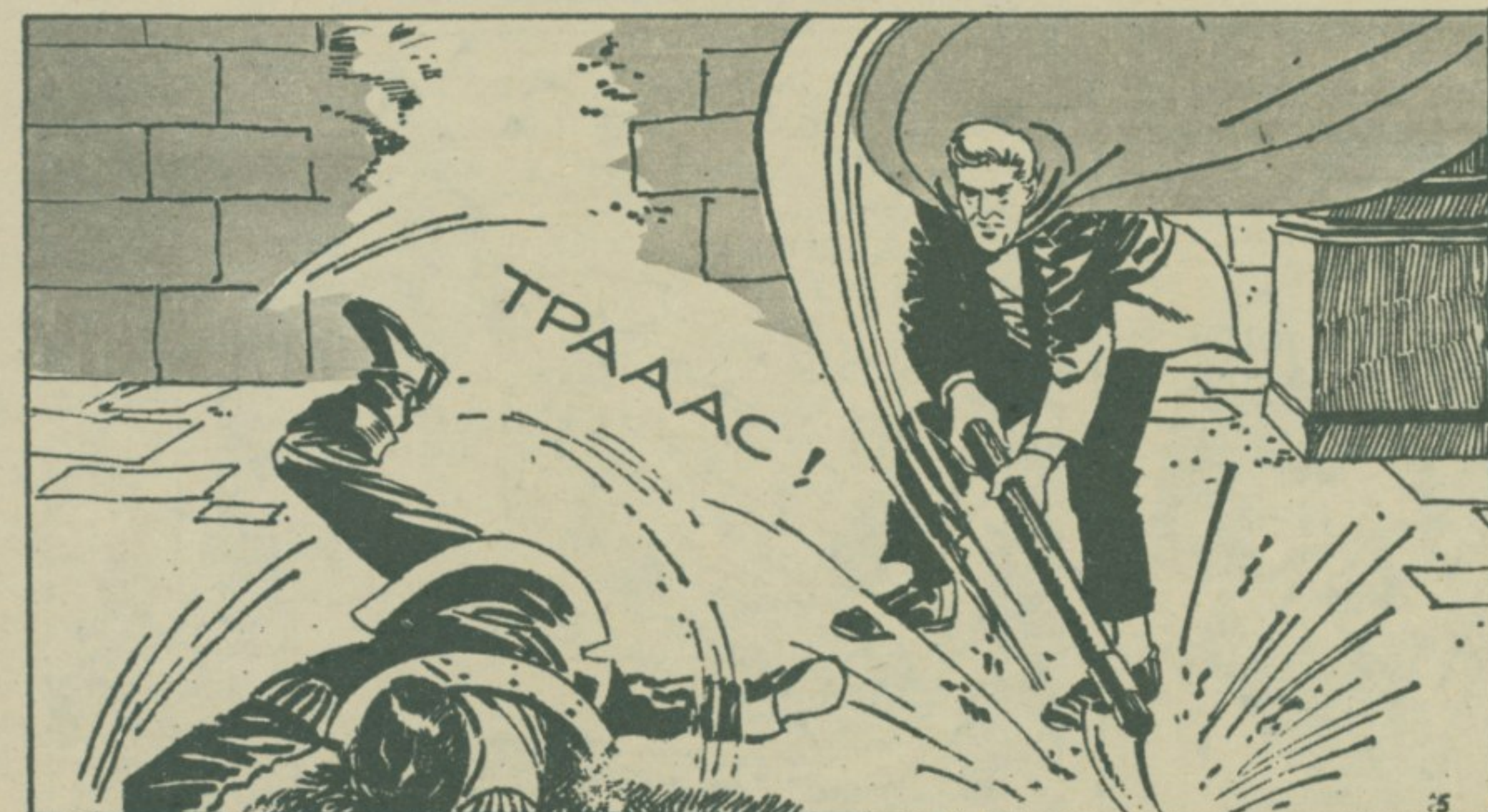

ЕМА ЈЕ ЗАПАЊЕНО ГЛЕДАЛА ЧАС У СЛИКУ ЧАС У ЧОВЕКА КОЈИ СЕ ПОЈАВИО...

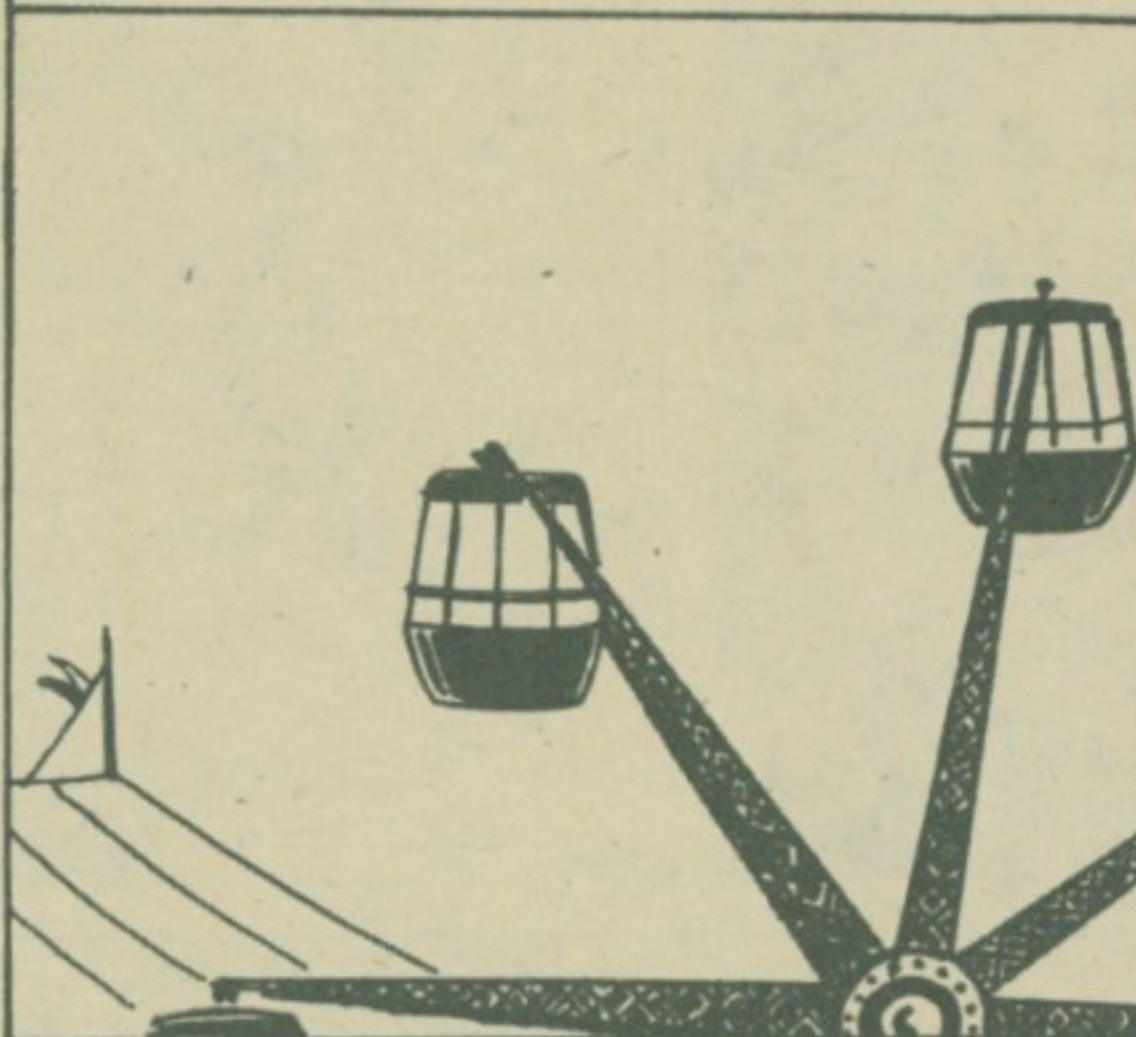

ГРАН ПРИ: ЗИД СМРТИ

У ФРАНЦУСКОЈ, У ЈЕДНОМ ЗАБАВНОМ ПАРКУ ...

БИЛО ЈЕ ТУ РАЗНИХ АТРАКЦИЈА ...

ЈЕДНА ОД НАЈВЕКИХ БИО ЈЕ ЗИД СМРТИ. ПО ОКРУГЛОМ ЗИДУ ВОЗИО ЈЕ БЕЗАНИХ ОЧИЈУ ЧУВЕНИ АУТОМОБИЛСКИ АС ...

ЗИД СМРТИ

...ЧИКО МОНЦА!

ЈЕСИ ЛИ СПРЕМАН, ЧИКО?

ДА!

ПАЖЊА, ПАЖЊА! ПОЧИЊЕ ЈЕ ДИНСТВЕНА ПРЕДСТАВА!

ЗА НЕКОЛИКО СЕКУНДИ ВИДЕЋЕТЕ АУТОМОБИЛИСТУ, КОЈИ ЈЕ ВЕК НЕКОЛИКО ПУТА ОСВАЈАО ГРАН ПРИ, КАКО СЕ ПЕЊЕ ПО ЗИДУ!

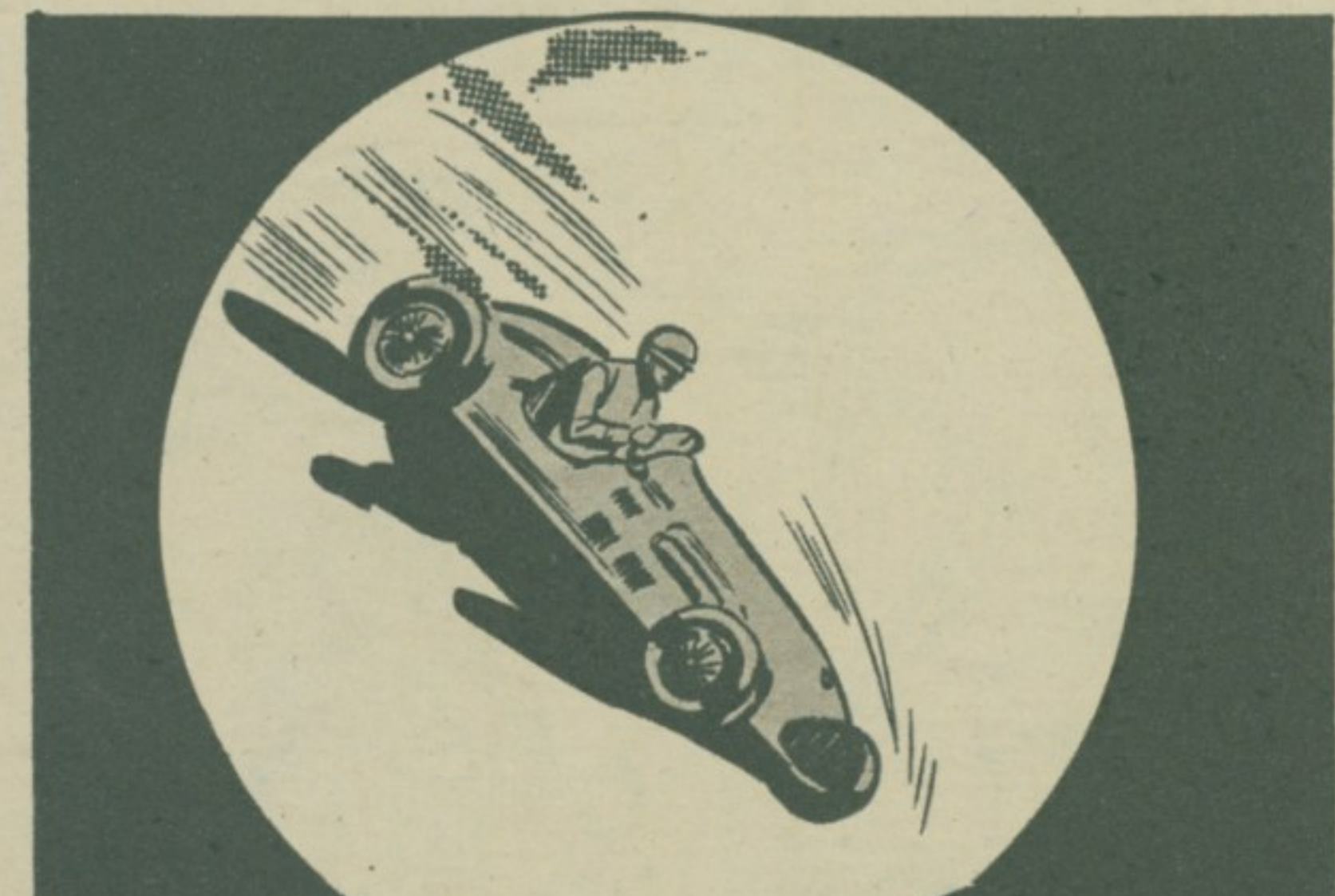
БОЛИД ЈЕ КРЕЊУО!

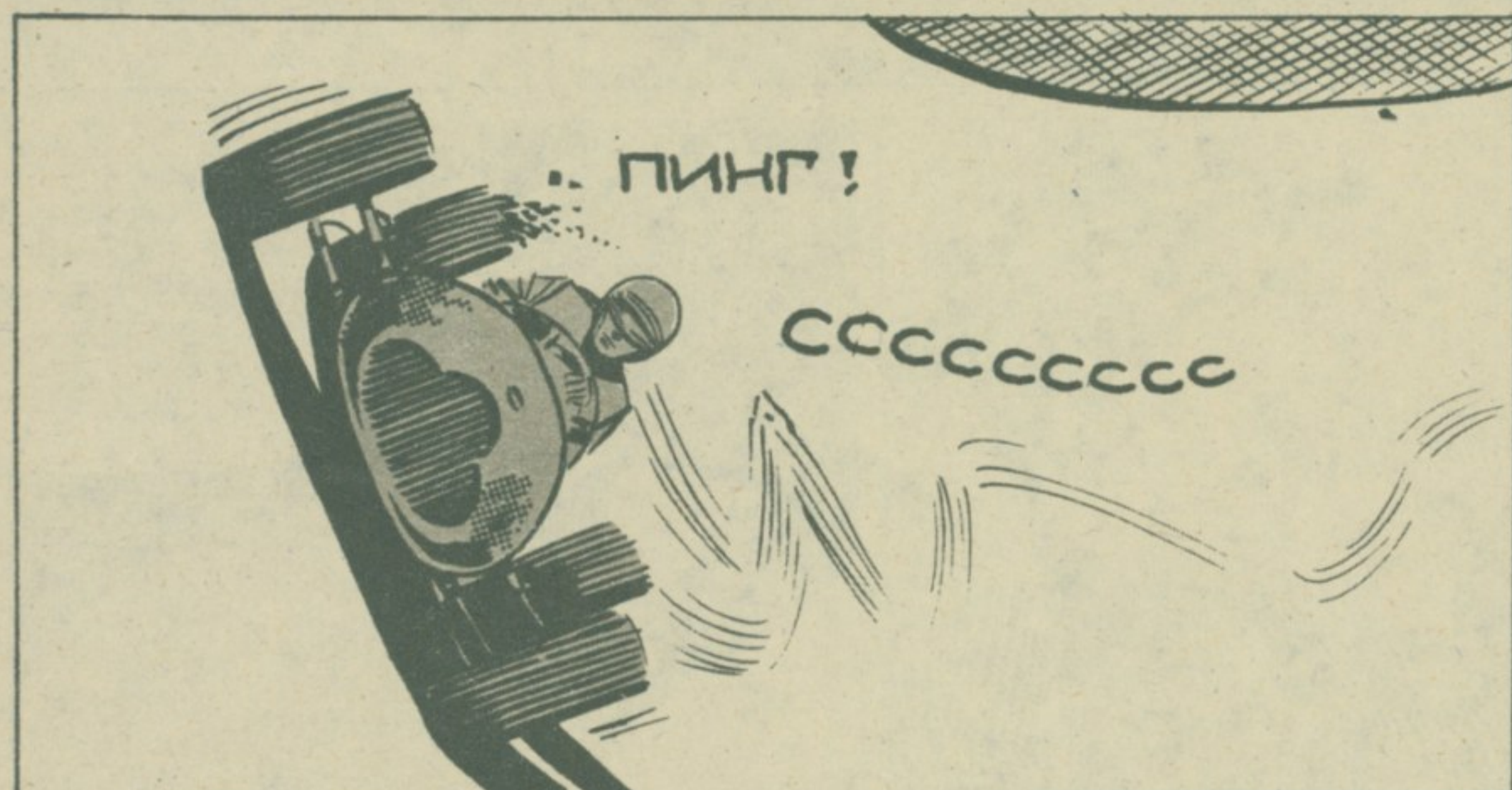

RRRRR!

ПОЧИЊЕ ДА СЕ ПЕЊЕ! НЕКЕ ТИ БИТИ ТЕШКО ДА ГА ОДАВДЕ ПОГОДИШ!

КАС -
НИЈЕ...

ПОГЛЕДАЈ! НЕКО
ЈЕ ПУЦАО У ТОЧАК!
ИЗГЛЕДА ДА МУ
СМЕТАМ!

ШТА КА-
ЖЕШ? НЕ-
МОГУЋЕ!

ТРЕБА
ОБАВЕС-
ТИТИ ПО-
ЛИЦИЈУ!

НЕ ДОЛАЗИ У
ОБЗИР! МОРА-
МО ПРВО СА-
МИ ДА СЕ УВЕ-
РИМО ДА СИ
У ПРАВУ!

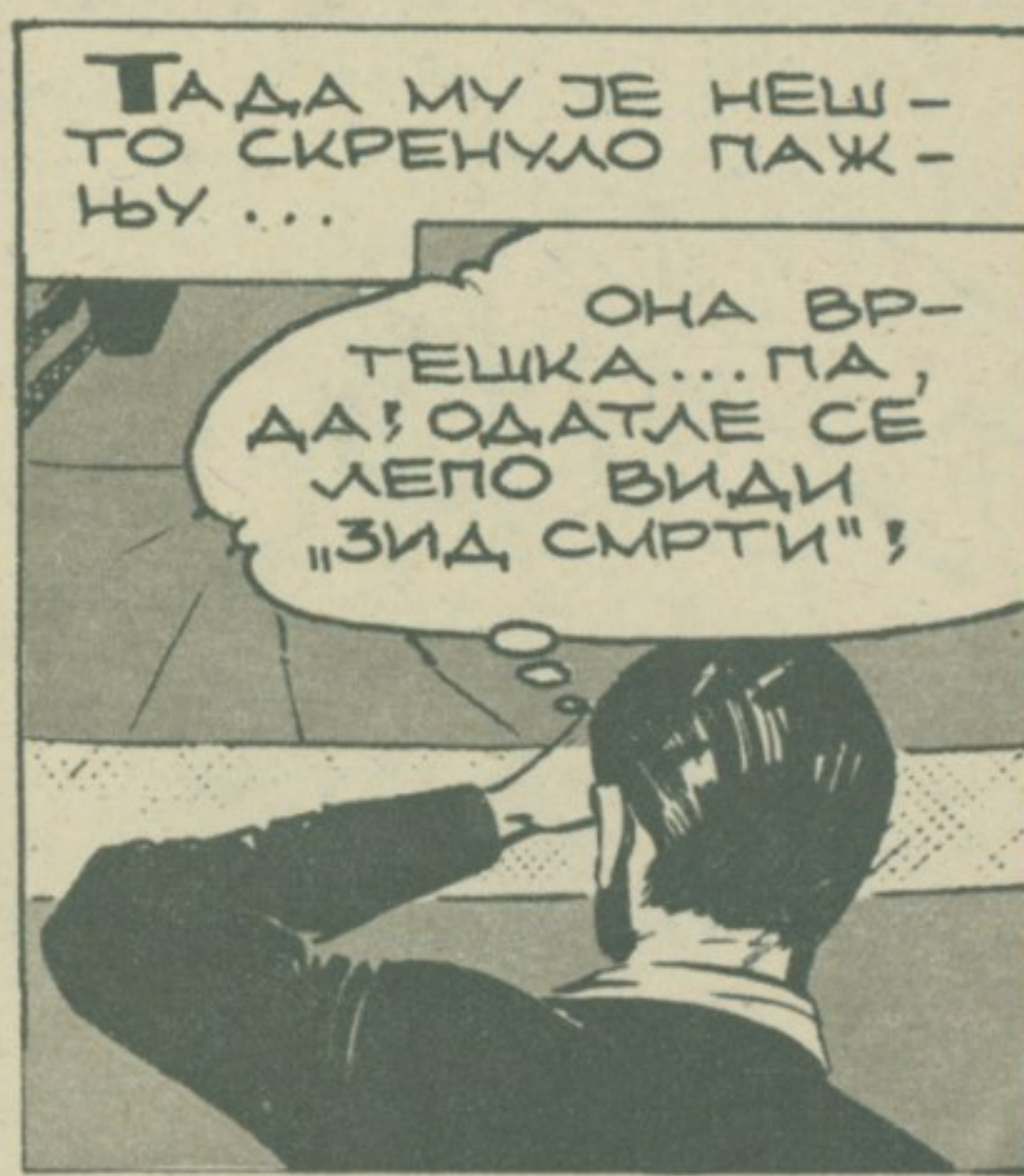
ПОЛИЦИЈА
БИ ЗАБРАНИЛА
ДА ОДРЖАВА-
МО ПРЕДСТАВЕ!
ИЗГУБИЛИ БИ-
СМО МНОГО
ПАРА!

ЧИКО ЈЕ ОДЛУ-
ЧИО ДА САМ ПО-
ВЕДЕ ИСТРАГУ...

КАД БИХ
САМО МО-
ГАО ДА
УТВРДИМ
ПУТАЊУ
МЕТКА!

СИГУРАН
САМ ДА
ЈЕ НЕКО
ПУЦАО!

ТАДА МУ ЈЕ НЕШ-
ТО СКРЕНУЛО ПАЖ-
ЊУ...

ОНА ВР-
ТЕШКА... ПА,
ДА! ОДАТЛЕ СЕ
ЛЕПО ВИДИ
"ЗИД СМРТИ"!

ВРАЋАМ
СЕ ОД-
МАХ!

ЧИКО, КУДА
ЋЕШ? ПРОМЕ-
НИЛИ СМО
ТОЧАК!

УБРЗО...

ДА ЛИ САМ ВИ-
ДЕО ДА СЕ НЕКО
ПОПЕО НА ВРТЕШ-
КУ С ПУШКОМ?
НЕ! ТАЈ НЕ БИ
НЕПРИМЕЋЕН ПРО-
ШАО ПОРЕД МЕ-
НЕ!

ДАЈТЕ МИ ЈЕД-
НУ КАРТУ! ВОЛЕО
БИХ ДА СЕ МА-
ЛО ПРОВОЗАМ!

И ТА-
КО...

ОДАВДЕ
НИШТА
НЕ ВИ-
ДИМ
СУМ-
ЊИВО!

КАДА СЕ НАШАО ИЗ-
НАД ЦИР-
КУСА...

ПА, ДА! ОДАТЛЕ
ЈЕ ПУЦАО!

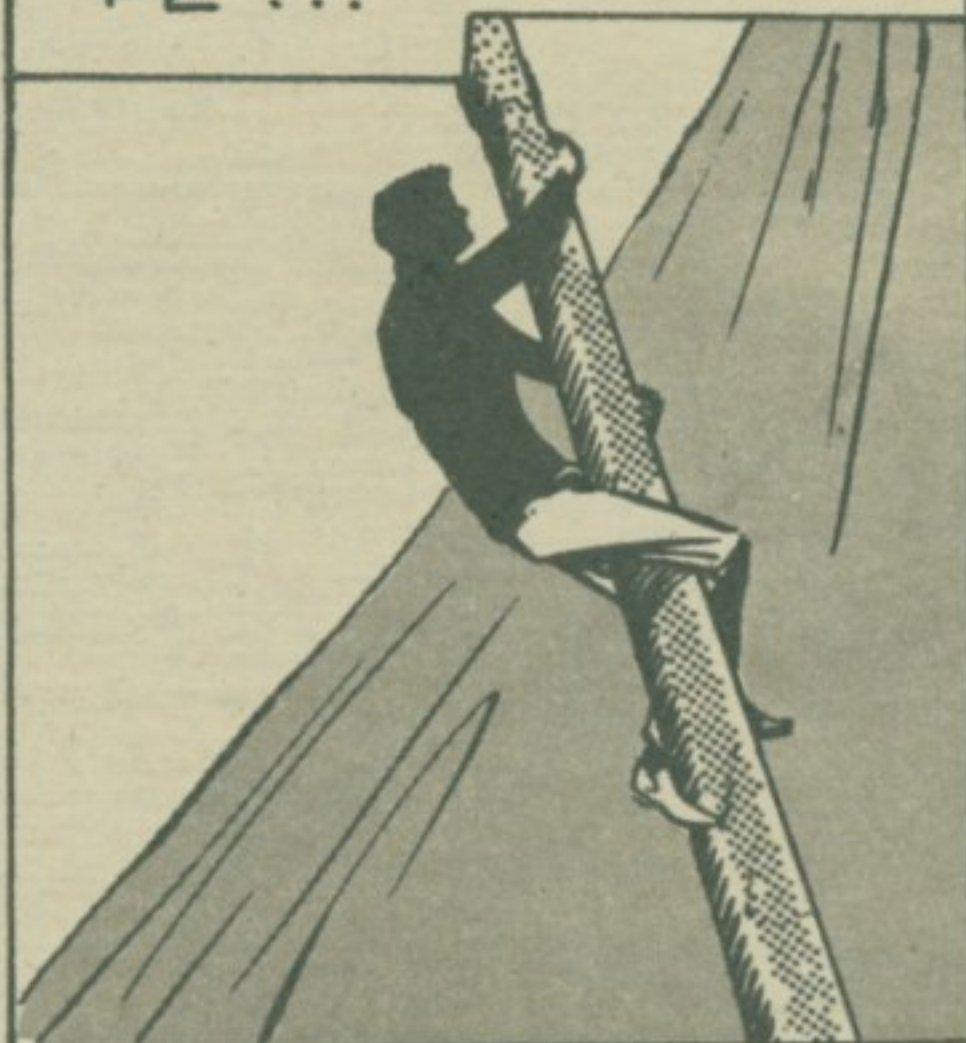
ЛИНИЈА
ПОГЛЕДА

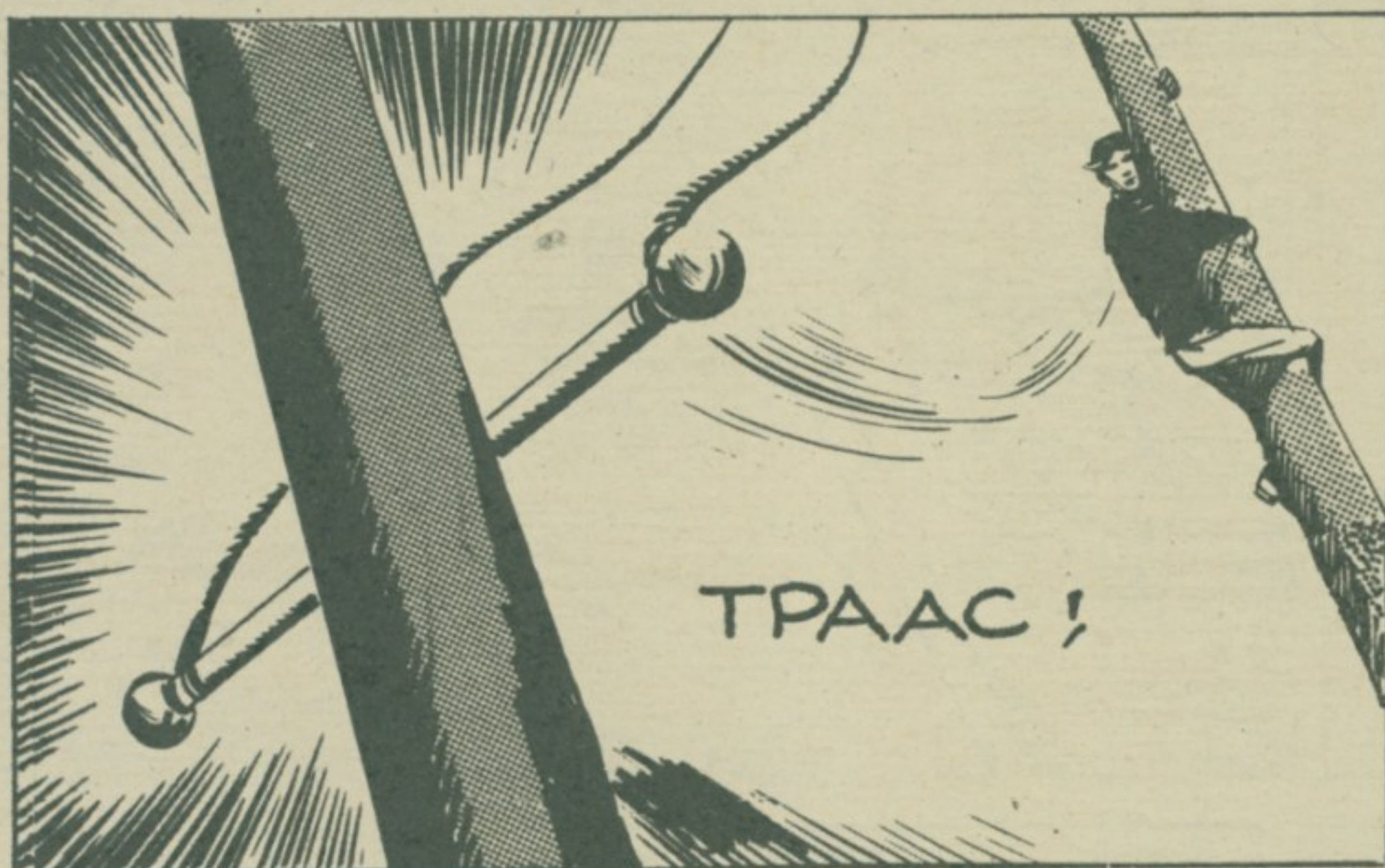
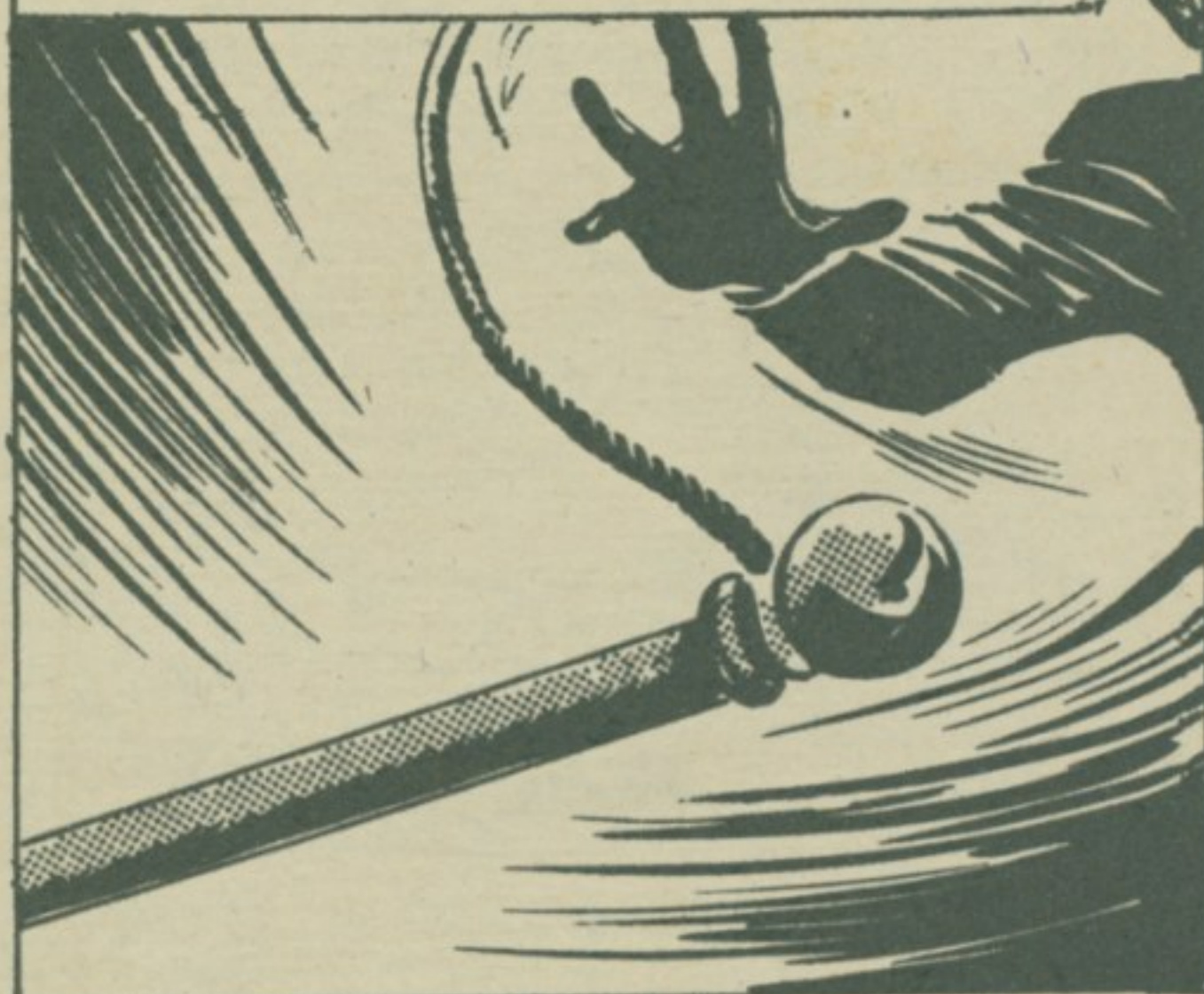
ИЗ МРАКА СЕ ПОЈАВИО
ЧИКО. ЧЕКАО ЈЕ ПОВОЉАН
ТРЕНУТАК И НАПУСТИО
СВОЈЕ СКЛОНИШТЕ ...

УСПУЗАО СЕ УЗ
СТУБ КОЈИ ЈЕ
ВОДИО КА ВРХУ
ЦИРКУСКЕ ШАТ-
РЕ ...

ХТЕО ЈЕ ДА ДОХ-
ВАТИ ТРАПЕЗ, АЛИ ГА
ЈЕ ИСПУСТИО ...

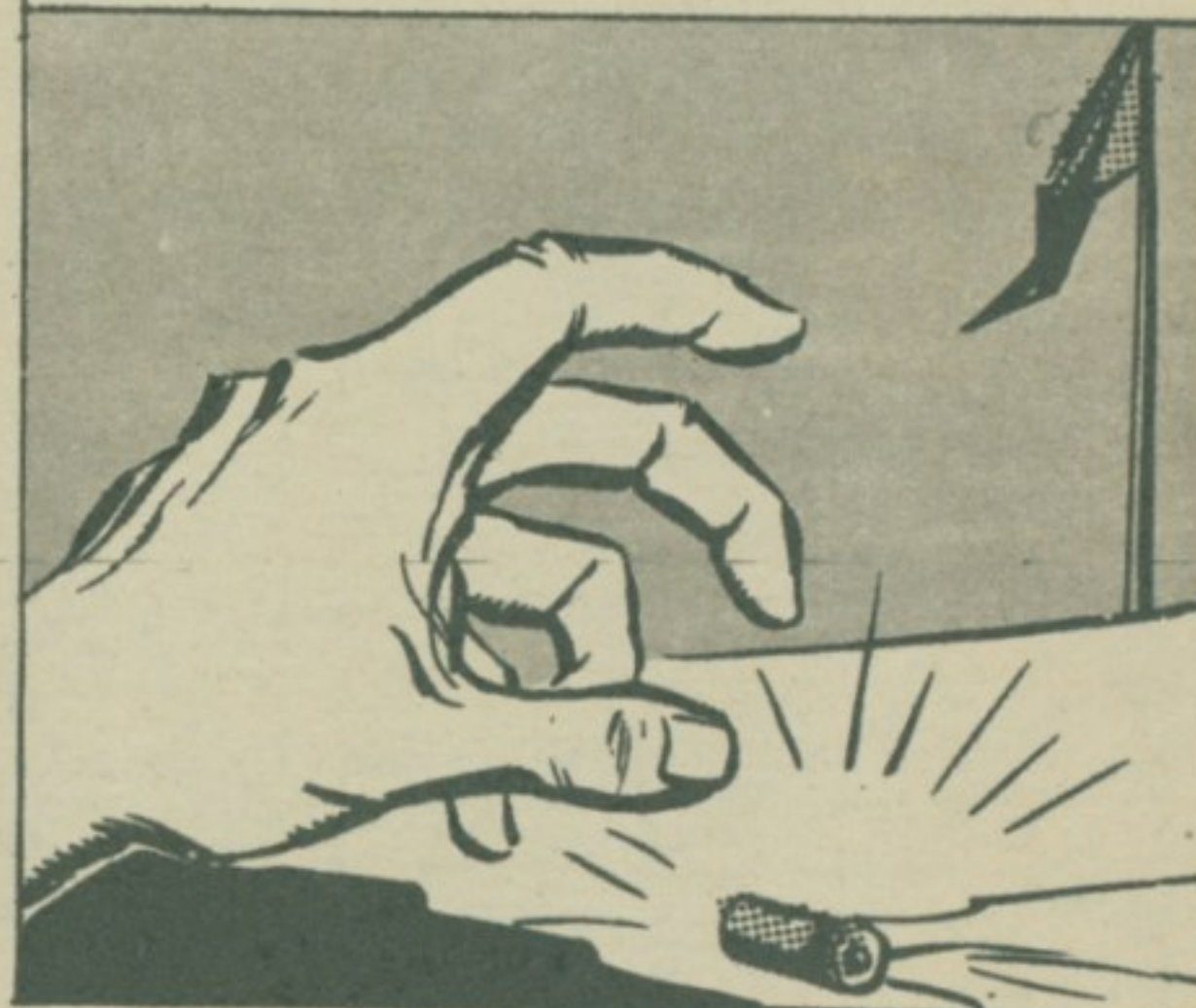
ДАРАЦ ЈЕ ОДЈЕКНУО У ТИШИ-
НИ ...

ПИПО, ПАЈАЦ, НИЈЕ ГУ-
БИО ВРЕМЕ ...

ЧИКО ЈЕ НАШАО ОНО
ШТО ЈЕ ТРАЖИО ...

У ТОМ ТРЕНУТКУ СВЕТОСТ СЕ
ОПЕТ УПАЛИЛА
И НА СЦЕНУ ЈЕ
СТУПИЛА ПОЛИ-
ЦИЈА ...

ПРОНАШ-
ЛИ СМО
ПУШКУ
У ПИПО-
ВОЈ СО-
БИ!

НЕЋЕ ВАМ БИТИ ТЕШ-
КО ДА УТ-
ВРАЈТЕ
ДА ЈЕ МЕ-
ТАК ИСПА-
ЉЕН ИЗ
ЊЕ!

КРАЈ

ВАЖАН ТОВАР

ГОДИНЕ 1940. У ДЕНКЕРКУ КАПЕТАН ЛЕН ТАЛИ НАЛЕТЕО ЈЕ НА ЈЕДНОГ СВОГ ШКОЛСКОГ ДРУГА...

ФРЕНК ЈЕ ОБЈАСНИО ДА ЈЕ ДОБИО ЗАДАТАК ДА ПРЕБАЦИ ВАЖАН ТОВАР...

ОНАЈ БОМБАРДЕР ВЕК ТРЕЊИ ПУТ НАДЛЕЋЕ ОВОГ ЈУТРА!

ШАЦА УБАВИЋ: НЕЗАБОРАВАН ДАН

ХА, ХА, ХА! ДА-
НАС ЈЕ НЕДЕЉА!

НЕ ИДЕМ НА
ПОСАО! ПРОВЕШ-
ЋУ СЕ КАО...

...БЕГ!

ДОК СЕ РАДЊЕ НИСУ
ЗАТВОРИЛЕ
ИДЕМ ДА
КУПИМ
НЕШТО
ДА ПРЕ-
ЗАЛОГА-
ЈИМ!

ПОЛА КИЛОГРАМА
ШУНКЕ, ФЛАШУ ШАМ-
ПАЊЦА...

ХО, ХО! БИЌЕ
ОВО НЕЗАВО-
РАВАН ДАН!

СВЕ КУ ОВДЕ ДА
СТАВИМ
ДА МИ БУ-
ДЕ ПРИ
РУЦИ!

ОВО ЈЕ ЖИ-
ВОТ! ХЕ, ХЕ, ХЕ!

ШТАА?
ГРРР!

ЗВРРР!

ДО ЋАВОЛА!

САРИНА МАМА! МО-
РАМ ДА ЈОЈ ОТВОРИМ
ВРАТА!

ИЗВОЛ'ТЕ
ДРАГА
ПОСПО!

ЗДРАВО, ШАЦО,
ЈА ПРОЛА-
ЗИЛА
ОВУДА...

...И ВИДИМ ОТВО-
РЕН ПРОЗОР КОД ТЕ-
БЕ! ОТКУД
ТИ КОД КУ-
ЋЕ? ДА НИ-
СИ БО-
ЛЕС-
ТАН?

ЗДРАВ
К'О
ДРЕН!

ХЕЈ! ШТА
ТИ ТО
ПРОСЛАВ-
ЉАШ?

ПА,
ОВАЈ...

ТРИ ЧАСА И МАЛО ВИШЕ КАСНИЈЕ...

ЗНАТЕ... ДАНАС ЈЕ НЕДЕЉА... РАД-
ЊЕ СУ ЗАТВОРЕНЕ...

СВЕ ЈЕ
ПОЈЕ-
ЛА!

ШТА КА-
ЖЕШ?

ДАНАС ЈЕ ПЕТАК И РАДИ СЕ! ЗАТО САМ
ТЕ И ПИТАЛА ДА НИСИ БОЛЕСТАН! ИСЦЕ-
ПАО СИ ДВА ЛИСТА ВИ-
ШЕ НА КАЛЕНДАРУ!

РЦФГХЈКССС!

СРАМОТНА КРУНА

ТАКО СЕ НЕКАД ДЕЛИЛА ПРАВДА

С едамесетих година 15. века Ријека, тада Рика св. Вида, прешла је у посед Хабсбурговаца што је знатно утицало на њен привредни развој. Хабсбурговцима је већ припадао Трст и они почињу да форсирају трговину према њему, тако да је нагли успон Ријеке из претходних година одједном готово прекинут. Осим тога, Турци из Босне све чешће проваљују и угрожавају путеве према Ријеци који постају све несигурнији.

Неприлике ријечке трговине наставиле су се и у 16. веку. Град су 1508. године освојили Млечани, изгубили га, па поново освојили, опљачкали и запалили, али се он ипак убрзо опоравио и живнуо. У то време имао је око 3000 становника и прилично развијену самоуправу.

Уместо законика Ријека је у то време имала само неке писане одредбе, као на пример, о забрани увоза појединих производа. Хрватско - угарски краљ Фердинанд (1503—1564) изјавио је да је град због тога претрпео велике штете, па је 29. јула 1530. потврдио Ријеци статут.

Био је то први значајнији прелаз од обичајног права на писане законе. Писан латинским језиком, Статут је био подељен у четири дела и 149 параграфа, а уз извесне измене и ограничења важио је све до 1848. године. Строги параграфи били су свима добро познати и уливали су страх.

ШИБАНИ И ЖИГОСАНИ

Није било нимало лако оптужити некога за какво кривично дело, а потказивачи готово да и нису имали прилике за тако нешто. Онај ко је подносио тужбу против некога морао је да наведе и најмање два сведока који ће посведочити истинитост његових навода. То су могли бити сви становници града, мушкарци и жене старији од 18 година, изузев кметова и поданика. Жене су морале да буду „добра гласа и угледа“ и саслушаване су у цркви најближој њиховом месту становања.

Ретко се дешавало да неко лажно сведочи, јер су

За лажно сведочење Ријечанима је одсецана једна рука — мушкарцима десна, а женама лева!

за давање лажних исказа мушкарци шибани, утиски ван им је срамотни жиг, а на познатом стубу срама, који је на градском тргу, остајали су везани читав сат крунисани срамотном круном. Иста казна чекала је и жене.

шали на јавном месту и остављали ту као опомену осталима.

Ако би неко одао заверу пре њеног откривања, макар је у њој и учествовао, награђиван је са 70 дуката, а ако је то вођа уроте — ослобађан је казне.

прописа били су новчано кажњавани.

ОСАМ ДУКАТА ЗА УВРЕДУ

Ноћу је било забрањено носити оружје, увозити више, на јавним местима сушити коже или поред јавних бунара прати веш. Неке од ових казни и данас би и те како могле да се примене, као, на пример, она о оштром кажњавању аљкаваца који на улице бацају разне отпатке.

НИСУ СВИ БЕЛИ

У нашој земљи данас постоје три ергеле у којима се узгајају само липицанери. То је чувена Липица, по којој је ова врста коња и добила име, затим Прњавор и Баково, где је шестопрег белих пастува возио у кочијама енглеску краљицу Елизабету II приликом њене посете Југославији.

Липицанер је настао нарочитим укрштањем шпанског коња андалузијске расе, кобила из немачке ергеле Липе-бикебург и данског коња који је у себи имао напуљске, арапске и фризијске крви. То је оригинална југословенска врста расног коња и потиче из Липице где је ергела основана још 1580. године. Наиме, кад је ту бечки надвојвода Карло видео беле липицанере, наредио је да се оснује ергела за узгој парадних коња за бечки двор.

Бели коњи из Липице брзо су постали цењени широм Европе, па су осниване ергеле једна за другом. Данас готово у свакој европској земљи постоји бар по једно узгајалиште липицанера.

Погрешно се мисли да је коњ ове врсте увек бео. Раније се чак сматрало да и чистокрвни липицанер, ако није као снег, није расан. Међутим, касније су намерне стварани тамнији липицанери, тако да су данас чести коњи ове врсте разних боја, од вранца до алата. Наравно, сви они су расни, чистокрвни липицанери. Многи од њих охребе се као потпуно тамни, али после пете године побеле. Догађа се и обрнуто: они који на свет дођу бели, постају вранци.

Најтежа казна за лажно сведочење била је — одсецање једне руке! Мушкарцима је одсецана десна, а женама лева рука.

Чину мучења присуствовали су, поред казног судије, и градски капетан, или његов заменик, поткапетан. Од њихове процене зависило је какве ће бити казне за она злодела која нису наведена у Статуту, а њихов суд морао је да се темељи на прописима општег права.

Ако се неко не би одазвао позиву суда у року од пет дана од дана објаве путом гласника или јавног огласа, сматрало се да је признао кривицу. Сви учиници прекршаја, без обзира какви они били, застаревали су након десет година.

СМРТ БИГАМИСТИМА

Најтежим казнама подвргавани су бунтовници против краља, државе или општине града Ријеке. Везане о коњски реп вукли су их по градском тргу, ве-

сечење главе, вешала или ломача чекали су осуђенике на смрт: убице, паликуће вреднијих зграда, према општој процени, од двадесетак дуката, затим друмска нападаче издајнике и оне који им пруже помоћ, услугу или савет, фалсификаторе новца, троваче и бигамисте, без обзира да ли је то мушкарац или жена.

Без десне руке остајали су они који су покушали да убију, фалсификују исправе и списе, као и аутори разних нечасних прича. При подношењу пријаве против њих била су потребна најмање два сведока.

Ако би неко некоме теже ранио или одсекао било који део тела, кажњаван је истом мером, одсецањем тога дела тела.

Дешавало се, веома често, да преступнике потерају на више година или доживотно.

Ријечани који су негде ишли ноћу морали су обавезно да носе поред себе и светиљку, и то једну на три особе, а сви они који се нису придржавали тога

За власнике већих поседова била је обавеза да на њима држе путеве, пролазе наравно.

Није било нимало јефтино увредити неког и назвати га погрдним именом. Мушка увреда стајала је око 8 дуката, док је женска била знатно јефтинија — један или два дуката.

На јавним играма, свечаностима и покладама жене су морале да седе према месту и угледу својих мужева у друштву.

Свака нађена ствар морала је да се преда канцелару града, онај ко то не учини и затаји оно што нађе плаћао је казну од једног дуката. Ако се власник не би пронашао и после детаљне истраге у року од три месеца, налазнику је припадала половина ствари.

Казне за прекршаје извршене ноћу, на тргу или у градској палати биле су двоструке.

Од свих новчаних казни у касу краљевске коморе одлазила је половина; а други део општини града, осим ако то није у Статуту другачије наведено.

Д. К.

МАЛЕ СЛАБОСТИ ВЕЛИКИХ ЉУДИ

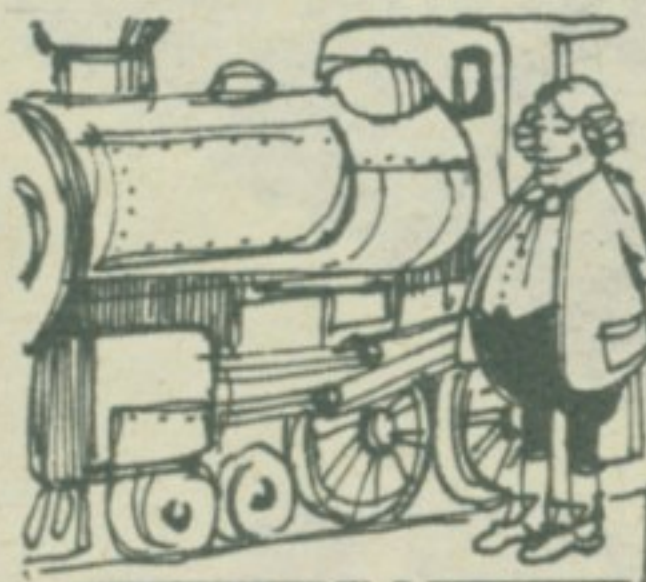
● Један од највећих комедиографа светске књижевности Молијер (1622 — 1673) читао је своје комедије најпре својој припростој газда рици сматрајући њен укус меродавнијим од речи књижевних критичара.

● Велика глумица Сара Бернар (1844 — 1923) увек је, прича се, на пут носила и један мртвачки сандук који јој је ноћу стајао поред постеље.

● Чешки композитор Антоњин Дворжак (1841 — 1904) проводио је велик део слободног времена на железничким станицама уживајући попут детета у звуку који производе локомотиве приликом покретања, што га је, како неки наводе, нарочито инспирисало. Знао је намапет сваки ред воза, локомотиве по имену, броју, конструкцији као и линије на којима су саобраћале.

● Чувени композитор Лудвиг ван Бетовен (1770 — 1827) често је мењао станове. Своје газдарице често је сумњичио да му краду кафу па им је дневне оброке одбрађивао у зрнима, а француски композитор, импресиониста, Морис Равел (1875 — 1937) уложио је цело наследство у набавку гардеробе.

СЕФОВИ-ОБИЈАЧИ 1:1

У Стаурпорту, у енглеској покрајини Ворчестершајр, два обијача упала су у приземље зграде једног трговинског предузећа, где се налазио велики сеф с новцем.

Био је то најбољи сеф на који су током своје дугогодишње „праксе“ наишли. Прво су покушали да га отворе помоћу ацетиленске лампе, али успели су само да мало оштете боју с његових врата.

— Ово ми се уопште не свиђа — рекао је први обијач разочарано. Мораћемо да пробамо да разнесемо врата експлозивом!

— Требаће нам за то, сигурно, читав килограм — одговорио је други иронично, знајући да је за обичан сеф довољно неколико стотина грама експлозива.

— Толико ћемо и да ставимо, па шта буде! — рекао је први и, са детонатором у руци, сакрио се иза масивног ормана за списе.

»ЛУКАВО« ДО ПРИЗЕМЉА

Зачула се потмула детонација, све ствари по соби су се разлетеле, а велики орман је личио на разбацана дрва за потпалу. Испепаних одећа и изгарављени, обијачи су изашли из заклона и, разочарани и збуњени, буљили у неопштењени сеф, који није више имао само ону боју и сјај.

— Шта сад? Како сад да пробамо? Стварно, више нисам довољно паметан! — јадиковао је први држећи у руци ручицу разваљеног детонатора.

— Знам ја. Слушај, пре-

ЕНГЛЕСКИ ОБИЈАЧИ СМАТРАЈУ СЕ НАЈБОЉИМ У СВЕТУ. ЊИХОВА НЕСРЕЋА ЈЕ У ТОМЕ ШТО ТО ВАЖИ И ЗА ЕНГЛЕСКЕ КАСЕ ...

нећемо га на други спрат и једноставно га бацити на улицу. Ваљда ће од толиког удараца брава попустити! Ноћ је, нико нас неће видети!

Требало им је неколико сати да огроман и тежак сеф пренесу чак на други спрат. Користили су облице дрвета које су подметали под његове ивице и тако га гурали уз стенице. На једвита јаде су га подигли на прозор, гурнули и повукли се брзо уназад јер је сеф у паду извалио цео оквир прозора и добар комад зида!

Доле се зачуо тресак, звекет неког стакла, а онда је настала тишина.

— Приђи и погледај дали је отворен — наредио је први.

Други је пришао отвору у зиду, погледао доле,

— Није ваљда пао на неког? — упитао је први. а онда крикнуо од ужаса.

— Не, него га нема! Схватиш? Нема га!

Обијачи су погледали доле и схватили ужасну истину. Сеф је пао с прозора, ударио у савијени део бандере за светло и поново кроз прозор улећео у приземље! Обијачи су стрчали доле и нашли га само неколико сантиметара даље од његовог старог места! Одустали су од подухвата и нестали...

У ИНАТ СИЛИ

Обијати данас модерне сефове може бити неза-

хвалан посао. Ова истинита епизода о двојници обијача позната је у целој Великој Британији и велика је реклама за највеће произвођаче сефова у овој земљи, фирму „ЧАВ“ која их прави од специјалног ТДР материјала отпорног на ацетиленске лампе, разне бургје, експлозиве... Поседују и специјалне браве које се још чвршће затварају када се на сефу примени сила, нарочито код покушаја отварања помоћу експлозива.

Иако се претпоставља да око 70 одсто покушаја обијања сефова у Великој Британији доживи неуспех, ипак се британски обијачи сврставају међу најбоље у свету. Њихова несрећа је у томе што то важи и за енглеске сефове...

Ова позната фирма за послала је неколико професионалних обијача који после одлежане казне раде само за њих и то на проверавању безбедности нових типова сефова.

Једном су двојица обијача упала у неко складиште у предграђу Лондона, где је стајао „Чабов“ сеф којег је неко оставио откључаног. Покушавали су на све могуће начине да га отворе, али узалуд. Да су само повукли браву успели би да покупе његову садржину.

Други пут су, у једном малом енглеском граду недалеко од Ливерпула, полицајци пронашли четири пијана човека како

леже поред сефа. Око њих биле су разбацане флаше алкохолних пића која су им, вероватно, била једина утеха после неуспелог покушаја обијања.

ПРОТЕСТНО ПИСМО

Следеће велико разочарење за ухапшене обијаче долази у затвору. Готово свака ћелија у затворима Велике Британије има на својим вратима исте такве браве!

Један од ових затвореника написао је протестно писмо најпознатијем произвођачу сефова и изразио своје незадовољство:

„Ваше браве су заиста изванредне, у шта сам се уверио када сам покушао да обијем један од ваших цењених сефова. Због тога се и налазим у затвору. Овде сам, међутим, приметио да су на свакој ћелији уграђене такође ваше цењене браве које ме само подсећају на неуспех који сам доживео приликом обијања које ме је и довело овде.

Најлепше вас молим, радите са сефовима шта год хоћете, али бар нас у затвору ослободите вашег присуства.“

„Чабова“ фирма, наравно, не обраћа пажњу на оваква писма и разне врсте претњи, јер ради све савршеније. Њихови производи нису нимало јефтине, али они којима су сефови потребни не воде рачуна о цени, јер су лопови само током 1975. године украли новца и драгоцености у Великој Британији у вредности од 124.000.000 фунти, па — ко воли нек' изволи...

М. Ј.

EUROCREM[®] НА ХЛЕБУ

здрава свакодневна храна!

EUROCREM је детаљно испитан и препоручује се за свакодневну исхрану. Лако је сварљив и својим садржајем омогућује равномеран развој организма.

Зато је EUROCREM снажан извор енергије за генерацију која расте.

EUROCREM на хлебу – здрава свакодневна храна!

ХАЈДЕ ДА СЕ ИГРАМО, МАЛА

51620 КОРНИ ГРУПА: Ој, додоле; Живот

51626 ДРАГАН АНТИЋ: Ја знам све; Анжелика

52524 БОБА СТЕФАНОВИЋ: Чувај се ватре; Буди само моја

52536 РОДОЉУБ ВУЛОВИЋ Кристина; Напустићеш ме ти

52538 МИРОЉУБ МАРКОВИЋ: Кажи ми, Лена; Мили дом

52539 ЛУТАЈУЋА СРЦА: Сан; Путник

52540 ДРАГАН АНТИЋ: Ко те буди; Залуд те чекам

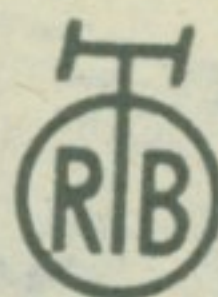
52543 РАДИМИЛА КАРАКЛАЈИЋ: Ти ћеш ми се вратити; Ја међу да те волим

52545 БОБА СТЕФАНОВИЋ: Кљечим и молим; Плачимо заједно

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК пружа својим читаоцима још једну изузетну могућност да дођу до квалитетних музичких остварења која су пренесена на грамофонске плоче. Звук фолклора свих наших народа и народности, композиције еминентних наших и страних композитора и певача забавне музике чине несвакидашњи доживљај. Имате прилику да, између осталих, чујете Лепу Лукић, Сафету Исковића, Шабана Шаулића... Корни групу, Бобу Стефановића, Јадранку Стојаковић... Би Џизе, Милву, Дејвида Кеси-дија...

Цене грамофонских плоча су врло популарне па је и то један од разлога да дискофили обогате своје дискотеке. Једна мала или сингл плоча, како је многи зову, кошта само 6,00 динара. Међутим, вредност наруџбенице не сме бити мања од 100 динара јер трошкове паковања и поштарине не сносити ви. Потребно је само да попуните наруџбеницу, пошаљете је на нашу адресу и плоче ваших љубимаца стићи ће вам кући.

ПЛОЧЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ, ПОУЗЕЋЕМ!

SENKA I ZAFIR

52614 СЕНКА И ЗАФИР:
Хајде да се играмо, мала;
Мало, мало, малено

53546 ЗОРАН ЛЕКОВИЋ:
Немој криви лице; Мале-
на моја

52583 ЉИЉАНА ПЕТРОВИЋ:
Трава коју газим;
Ако је то истина

52907 ДРАГАН МИЈАЛКОВ-
СКИ: Тај живот наш; Не
одлази прије јутра

52569 ДАНИЕЛА ПАНЧЕТО
ВИЋ: Забрани ми то; Са-
мала сам

52540 ОНЕ И ОНИ: Море и
морнари; Кажи ми, кажи

52558 ЛОЛА НОВАКОВИЋ:
Дуга топла ноћ; Истина је

52553 КОРНИ ГРУПА: Ети-
да; Једна жена

52560 ГРУПА „САН“: Па-
пирни бродови; Хеј, мале-
на

52564 ЛУТАЈУЋА СРЦА:
Балада о барби; Светлости
јутра

52567 ДРАГАН АНТИЋ: Ја
се враћам; Дозволи ми

52571 БОБА СТЕФАНОВИЋ:
Мари, Мари; Опрос-
ти ми, Мари

52580 СРЋАН МАРЈАНО-
ВИЋ: Први пут сретна; У
чему је ствар

52586 СЕКА КОЈАДИНО-
ВИЋ: Воли ме; А усне мо
је шапућу теби

52589 ЗАФИР ХАЦИМА-
НОВ: Како; Зашто

52595 ЛУТАЈУЋА СРЦА:
Последње јутро; Године

52604 ДИТКА ХАБЕРЛ: Са-
њам; Преболела бом све

52606 ЕЛДА ВИЛЕР: Недо-
пслано писмо; Ледај

52626 ЗОРАН ЛЕКОВИЋ:
Воли, воли; Пољупци моји

52627 ЕЛДА ВИЛЕР: Још
те се сећам; Живјети

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
11001 БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 29

НАРУЏБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО неопозиво наруџујем плоче под бро-
јевима: _____

за укупну суму од _____ динара коју ћу пла-
тити поштару кад ми их донесе (поузећем).

(Презиме, очево име и име)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

(Датум)

(Потпис, број и место
изд. личне карте)

У случају спора признајем надлежност Првог оп-
штинског суда у Београду.

Наруџбеницу читко попунити, налепити је на до-
писницу и послати на горњу адресу.

52594 ЈАДРАНКА СТОЈА-
КОВИЋ: Живот пише ро-
мане; Тајм

52343 БОБА СТЕФАНОВИЋ:
Пиши ми; Ко ме да
дам

СЛАВНИ КОМПОЗИТОРИ ФРАНЦ ШУБЕРТ

РОЂЕНДАН С

1 **ВИОЛИНА И КЛАВИР** — Франц Петер Шуберт родио се 1797. године у малом месту Лихтенгал, код Беча. Био је дванаесто дете Франца Теодора Шуберта, учитеља из Моравске, који је у себи носио неограничену љубав према музици. Мали Франц Шуберт такође је у најранијем детињству показао велики таленат за музику, па га отац подучава свирању виолине, а брат Игнац му показује основе свирања на клавиру. Нешто касније учи певање, оргуље и основе хармоније код Холцера, хороваће и оргуљаша цркве у Лихтенгалу.

3 **У ИНТЕРНАТУ** — Када је 1808. године напунио једанаест година, отишао је у Беч на полагање пријемног испита за Царски дечачки интернат где је примљен после провере знања. Осим тога, постао је и члан дечачког хора Бечке катедрале и певао је сопранску деоницу. У школском центру свирао је виолину изводећи Хајднова и Моцартова дела и ране Бетовенове симфоније. Ајблер, учитељ из интерната, шаље Шуберта код чувеног музичара Антонија Салиерија на подuku. У то доба Шуберт већ марљиво компонује, али га су дела, на жалост, изгубљена.

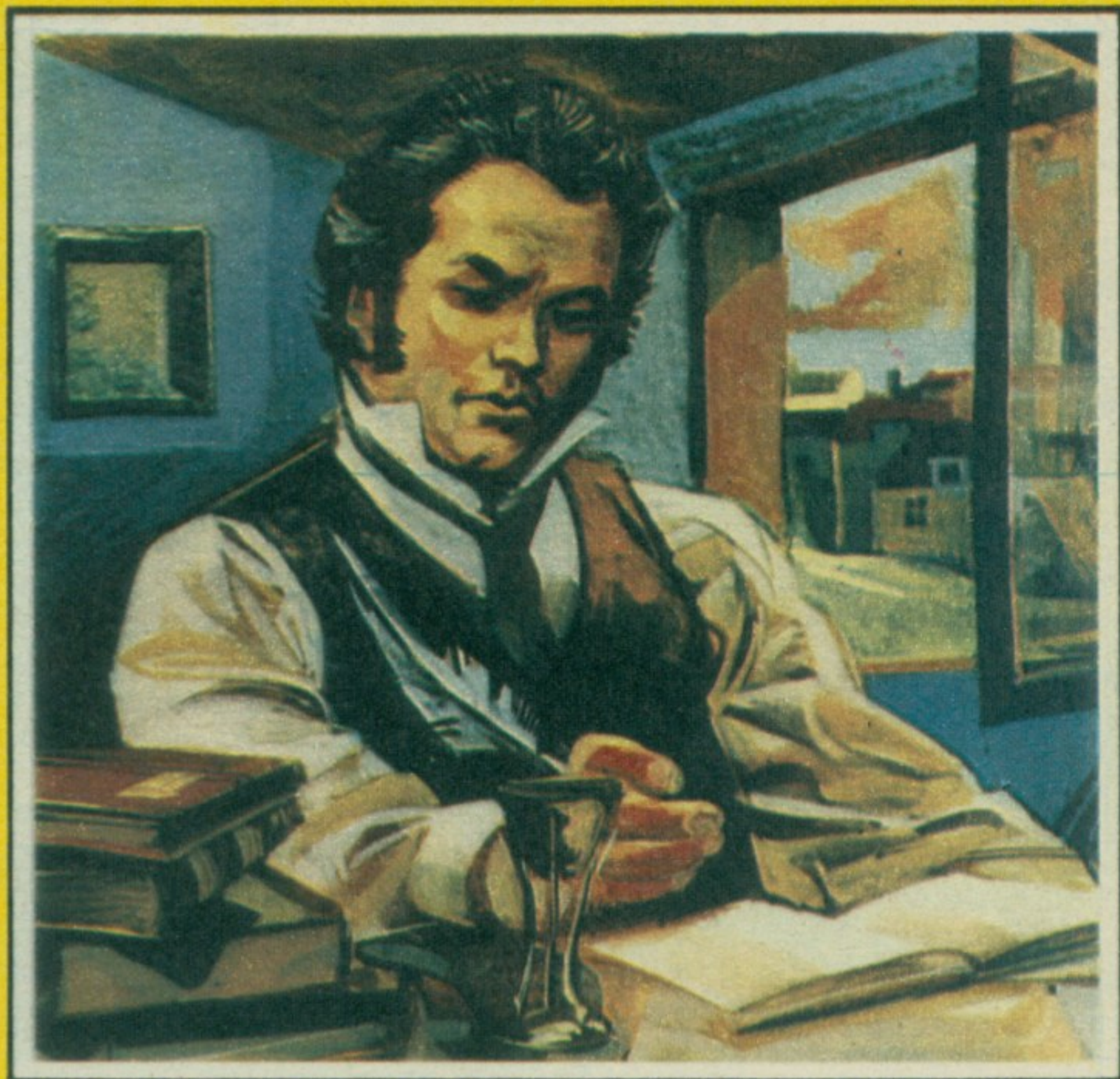

2 **ПОРОДИЧНИ КВАРТЕТ** — Године 1813. Шуберт је почео да мутира, напушта хор и интернат и враћа се кући. У дому његовог оца увек се чула музика. За потребе породичног квартета, у коме су браћа Фердинанд и Игнац свирали виолине, Франц виолу, а отац виолончело, будући славни композитор је написао своје прве гудачке квинете. Отац се противио његовој одлуци да се целог живота бави музиком и наговара га да постане учитељ. Највише због тога што су учитељи били ослобођени вишегодишњег војног рока, он попушта и прихвата место у школи свога оца.

4 **ТЕРЕЗА** — Већ 1814. године настају прва Шубертова ремек-дела на подручју соло-песме: „Аделаида“, „Ан Ема“... које су толико нове по облику и садржају да су музички критичари годину њиховог постанка назвали „рођенданом соло-песме“. Негде у то време Шуберт доживљава и прву љубав. То је Тереза Гроб, певачица сопрана у црквеном хору који често изводи његова дела. Да би осигурао будућност конкурише на место наставника музике у Љубљанској немачкој школи. Молба му је одбијена, а Тереза се удаје за човека сигурније егзистенције.

ОЛЮ-ПЕСМЕ

5 ШУБЕРТИЈАДЕ — Од тада живи као слободан и независан уметник. Станује код неког пријатеља, а једина зарада су му скромни приходи од штампања композиција. Без обзира на све, Шуберт неуморно ради и ствара дело за делом, компонује по неколико песама дневно. Често се жали на nestašicu нотног папира а не може, наравно, да сакупи ни довољно новца да купи полован клавир, па ради без њега. Немаштину и неприлике заборављао је једино када се састане са пријатељима који су га храбрили и одушевљено прихватили. Њихови скупови познати су као „шубертијаде“.

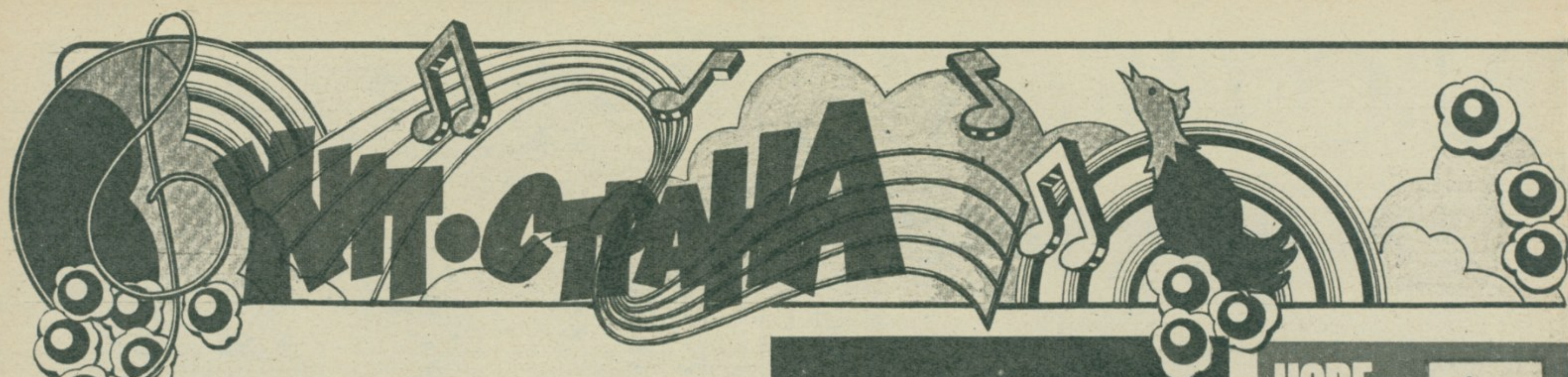
6 РЕТКА ПРИЗНАЊА — Шуберт је ретко напуштао Беч, одлазио је једино на краћа путовања у мања места у околини. Године 1818. провео је лето у Мађарској на имању грофа Естерхазија где је подучавао његове ћерке свирању на клавиру. Овде се искрено заљубио у најстарију грофову ћерку Каролину, али због разлике у друштвеном положају била је то љубав без будућности. Он и даље живи од ретких и малих хонорара, јавна признања доживљавао је тек повремено. Све ове недаће, међутим, не слабе његову стваралачку плодност и енергију.

7 НЕДОВРШЕНА СИМФОНИЈА — Написао је преко 600 соло-песама, углавном на стихове Гетеа, Шилера и Хајнеа. Његове хорске песме спадају међу најбоља дела те врсте, нарочито за мушки хор. Осим вокалних, Шуберт је писао и инструментална дела, међу њима и девет симфонија. Једна од њих, чувена „недовршена симфонија“ названа је тако зато што су написана само два става. Данас се сматра да је то симфонијски диптих који је намерно писан само за два дела. Осим тога, оставио је гудачке квартете, сонате итд.

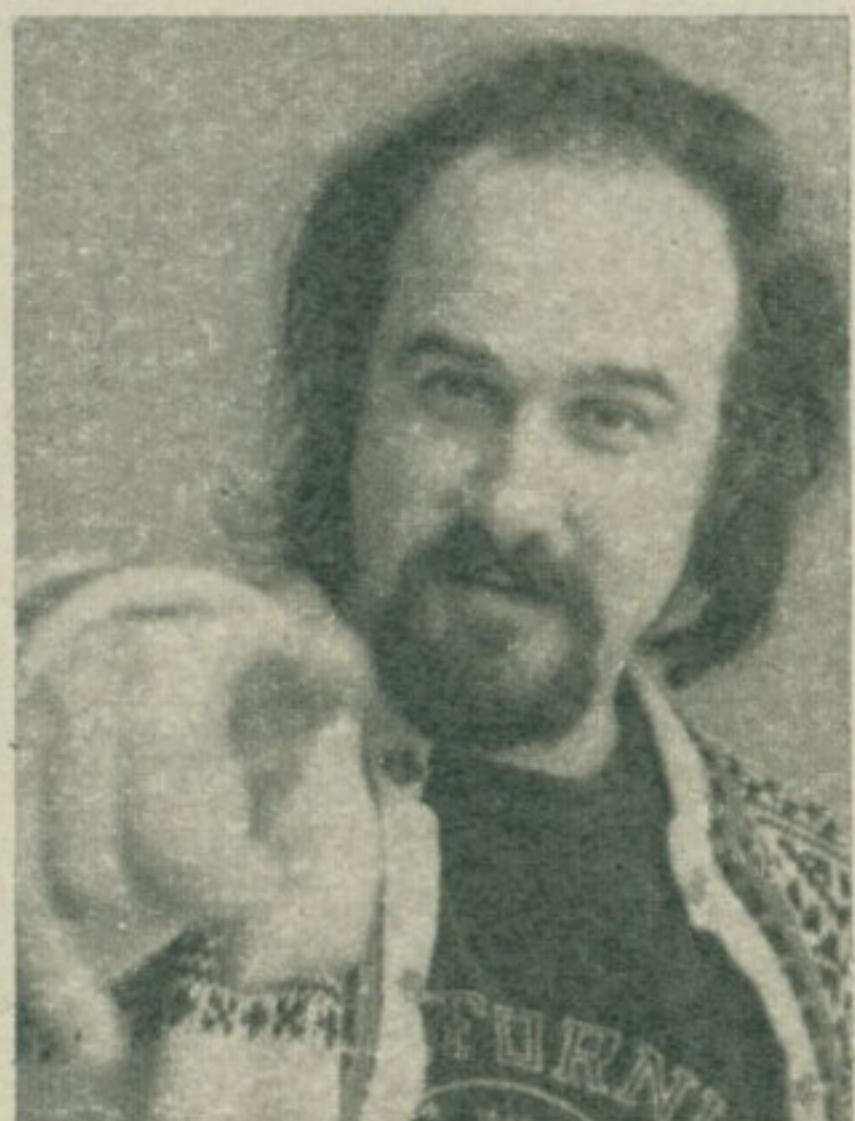

8 КОНЦЕРТ — Двадесет шестог марта 1828. године приређен је у Београду први и једини концерт Шубертових дела. Био је то његов највећи успех у јавности и тек тада је, неколико месеци пре смрти, могао да купи клавир. Умро је у новембру исте године од трбушног тифуса. Његова дела донела су издавачима богатство, а он је за собом оставио нешто мало одеће и гомиле нотног папира. Постао је узор младим савременицима и каснијим романтичарима, а Роберт Шуман је једном рекао: „Иако време доноси толико новог и лепог, оно никада неће донети једног Шуберта.“

КОРНЕЛИЈЕ КОВАЧ

После трогодишње паузе КОРНЕЛИЈЕ БАТА КОВАЧ, најпродуктивнији домаћи музичар, представља нам се као комплетан аутор и извођач својих остварења. Зато и ми вама представљамо њего-

ву самосталну ЛП плочу „Између светлости и таме“ којом је Бата желео да искаже нешто своје лично, оно што већ дуго носи у себи. Реализација је ишла можда спорије, али зато све што је речено има свој смисао. Бата, који се појављује по први пут и као вокални солиста, пева о животу веома ангажовано.

Четири нумере изводи сам, као солиста, док му у осталим помажу Нада Жгур, Звездан Штерле и Ото Пестнер. Иначе плоча је реализована у два дела. Први у студију 5 Радио-телевизије Београд, а други у студију Југотона у Загребу. У Београду су се на снимању појавили познати музичари Лазар Тошић Лале, Тома Милаковић, Сања Илић и Јосип Бочек, док су у „загребачкој“ постави били Ратко Дивљак, Чарли Новак и Слоба Марковић. О самом називу плоче „Између светлости и таме“ Бата каже: „Идеја ми је била да на две стране плоче прикажем своје виђење два битна лица живота. Стварност, свакидашњица је светлост, а оно што потискујемо из реалног живота, што скривамо од других а и од себе (на пример секс, страх од модерног доба, атомске бомбе, загађености, смрти као неминовности живота) представља тамну страну. Тама је свет сна, имажинације и нестварности. Та страна по мени заслужује нарочиту пажњу.“

На питање које, вероватно,

интересује све љубитеље Батине музике и оне који у овој уметности траже праве вредности — о Ковачевим плановима на поновном оформљењу једне групе — засад још не можемо много да кажемо. Наиме, Бата већ дуже време покушава да окупи око себе једну селекцију поп-музичара која би с пуним правом могла да понесе назив супергрупе. Проблема има много. Појединци које би Бата желео да ангажује већ су везани професионалним уговорима, а неки немају могућности да се преселе у Београд. Проблем је и ангажовање вокалног солисте који би, као и до сада у Батиним групама, морао да буде личност којој ће бити подређене многе ствари. Успели смо ипак да сазнамо да је Бата у преговорима са једним познатим домаћим вокалним солистом чије име држи у тајности, али се може претпоставити да ће то бити певач с којим је овај познати музичар већ сарађивао. Можда Дадо Тошић?

ПЕСМА
за ову недељу

ИЗНАД СВЕГА

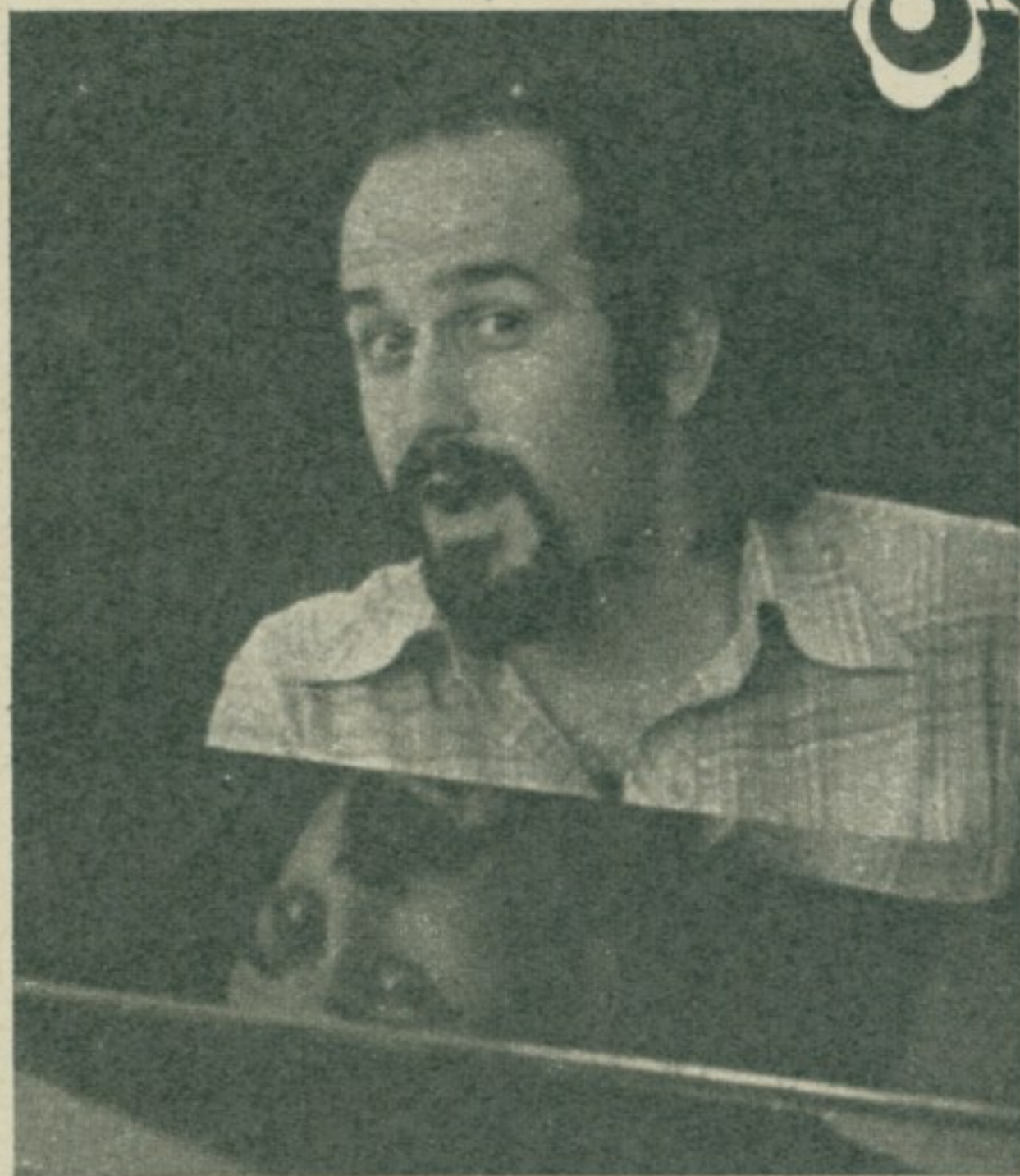
(песма са плоче
„Између светлости и таме“)

Аутор и извођач:
Корнелије Ковач

Сетим се часова неких уз осмех или с тугом
неке сам провео сам а неке с добрим другом
сетим се пријатеља и наших старих тема
неки су отишли даље а неких више нема

Сетим се година дугих тек сада знам да лете
већ сам на пола пута јуче сам био дете
сетим се свог детињства и топлих руку мајке
како су стварни били ти светови из бајке

И мада време неће сећања моја да збрише
ипак од младости целе ја волим тебе више

НОВЕ
ПЛОЧЕ

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем одлично очуван албум „Venus and Mars“ групе WINGS (70 дина.) на којем се налази 13 композиција.

Јурас Еди,
Гојка Ујдуровића 2/1,
58340 ПЛОЧЕ

Желио бих да купим плочу „Македонија“ групе TIME.
В. Копринак,
Загорска 75
41000 ЗАГРЕБ

Сарајевска поп-група COD постаје све популарнија. Њен трећи сингл „Нови штос“ постао је прави југословенски хит. Разлог вероватно лежи у томе што COD пева једноставно, духовито и с осећањем за популарну музику стару и неколико десетина година. Да би утисак био потпун, чланови групе облаче се као наши дедови.

Ових дана COD је издао и свој први албум с насловом „Дођите на чај“ који, још боље од сингл-плоче, исказује њихов снажни младалачки полет. На албуму (осам песама, аутор музике Енес Бајрамовић, текстова Ранко Бобан) COD нису у бити из-

менили свој стил али се осећа њихова жеља за променом, комплексношћу, богатством звука. Судећи по „Новом штосу“ и албуму „Дођите на чај“, COD ће бити велико оспежење југословенске популарне музике у овој години.

Група COD основана је пре четири године и после низа измена данас ради у следећем саставу: Енес Бајрамовић — гитара и вокал; Селцер Брдарич — главни вокал; Дарко Аркус — клавијатурни инструменти; Изидор Кајић — бас и тенор-саксофон; Изет Хајдеровић — бубњеви.

COD ускоро креће на велику промоционалну турнеју по Југославији.

ЛУ РИД (LOU REED)

После многих одлагања најзад је ЛУ РИД кренуо на велику турнеју по Европи. На њој се овај талентовани амерички музичар представио публици у Шведској, Норвешкој, Данској, Холандији, СР Немачкој, Белгији, Француској, Швајцарској, Аустрији и Великој Британији. У Енглеској Рид није гостовао више од две године тако да је свој овогодишњи наступ искористио и за пропацирање свог новог албума „Срце рок енд рол“.

Е. Л. О.

О великом светском успеху групе ЕЛЕКТРИК ЛАЈТ ОРКЕСТРА (Electric Light Orchestra) и њеном албуму „Нови светски рекорд“ непотребно је говорити. Плоча се одлично продаје и у Европи и у Америци тако да су велики изгледи да се обори рекорд у броју продатих плоча у историји продуцентске куће UNITED ARTISTS.

ГРЕЈТФУЛ ДЕД (GRATEFUL DEAD)

Дупли албум групе ГРЕЈТФУЛ ДЕД „Steal Your Face“ у сваком случају треба набавити и употпунити сваку приватну дискотеку. На плочи је 14 композиција.

ДУШКО ЛОКИН

„Јагоде на длану“ — по истоименом хиту Душка Локина — назив је и нове ЛП плоче овог популарног домаћег вокалног солисте. Поред „Јагода“ ту су још и композиције „Једне зимске ноћи“, „Вила једна дјевојчица“, „Анабела“, „Док ти крај мене спаваш“, „Цвијеће само једном цвјета“ и друге.

ПЕПЕЛ ИН КРИ

Позната словеначка вокално-инструментална група ПЕПЕЛ ИН КРИ представља нам се још једним синглом. На овој плочи налази се и сопствена нумера „Приди в свет љубезни“.

ЏОН МЕКЛАФЛИН

(JOHN MCLUNGLIN)

Почетком априла нашој публици се представио гитариста ЏОН МЕКЛАФЛИН. Био је то још један музички догађај који ће се дуго памтити. Са чувеним гитаристом наступила је и његова група ШАКТИ (SHAKTI) која је оправдала реноме који ужива. Занимљиво је поменути и то да у групи наступа и син чувеног гитаристе Рави Сингара који је на најбољем путу да достигне славу свог оца. Поред осталог, најављено је и гостовање Ерика Клептона и Цефа Бека, затим Џона Мејла, састава КВИН и певача Нила Дајамонда.

ЧИТАОЦИ
ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ
ИЗ СЕСВЕТА

Већ скоро три године, у Техничкој војној школи у Загребу, дјелује вокално-инструментална група ХАЗАРД. Група свира ре-

довно суботом и недјељом на плесним вечерима, а такође и на многим приредбама у другим загребачким школама. Репертоар чине најновији хитови наше и стране поп-музике. Најрадије изводе пјесме групе DEEP PURPLE, BAD CO, YU групе и БИЈЕЛОГ ДУГМЕТА.

Групу сачињавају (одозго надоље): Гајић Небојша (соло-гитара и вокал), Васовић Младен (бубњеви и вокал), Гајић Драган (соло-гитара и вокал), Смиљанић Мирослав (бас-гитара). Поред веома доброг пријема код публике и добрих односа у групи, будућност им је неизвесна јер ових дана Гајић Драган и Васовић Младен завршавају школовање.

Смиљанић Мирослав
Радничка 33
41260 Сесвете
(Хон. 100 дин.)

ВЕСТИ ИЗ КОСОВСКЕ МИТРОВИЦЕ

Група ТНТ постоји нешто више од годину дана. Постигла је запажен успех на Гитаријади у Приштини „Млади певају“ 1976. затим има два снимка на 2. програму Радио Приштине. Често приређују концерте по Косову и јужној Србији.

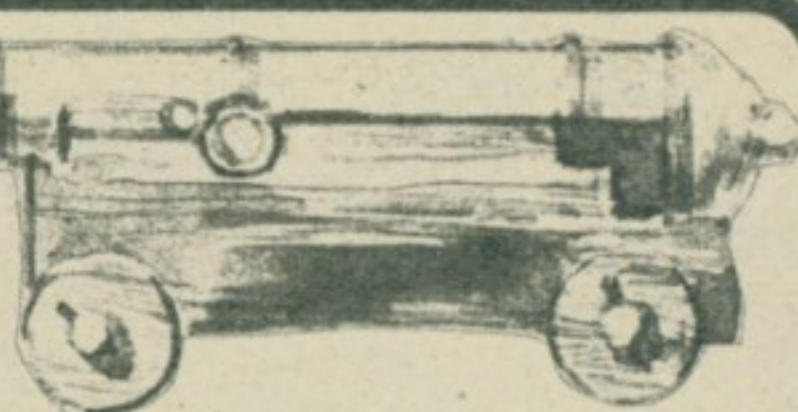
Чланови групе су: Горан Деспотовић (бас, главни вокал и композитор), Мурат Шабани (бубњеви и

праћећи вокал), Љавдим Коши (органа и пратећи вокал), Небојша Аврамовић (соло-гитара и пратећи вокал), Урим Коши (флаута, саксофон и пратећи вокал) и Нуско Бектешевећ (миксер, иначе душа саме групе).

Павличевић Љиљана
Дрварска 18
38220 Косовска Митровица
(Хон. 100 дин.)

ТОП 3х

1. Домаћа листа

1. НОВИ ШТОС — Cod — ЈУГОТОН

2. САМО ЈЕДНОМ — Indexi — ЈУГОТОН

3. БЕЗ РАСТАНКА СУ — ЗА НЕМА — Мишо Ковач — SUZY

4. ЕНО АВИОНА — Резонанса — ПГП РТБ

5. ФОРЦА МАЕСТРО — Тереза Несовија — ЈУГОТОН

6. ТВОЈА МАШИНА — Срђан Марјановић — ЈУГОТОН

7. ЛОШЕ ВИНО — Бијело дугме — ЈУГОТОН

8. МОЈА СРЕЋО, МОЈА ТУГО — Саша Алекс — ДИСКОС

9. ДОЋИТЕ НА ШОУ — Здравно Чолић — ЈУГОТОН

10. БИЋЕШ МОЈА — Мини Јевремовић — ЈУГОТОН

2. Страна топ-листа у домаћој продукцији

1. SANDOKAN — Oliver Onions — ЈУГОТОН

2. MONEY, MONEY, MONEY — Abba — ПГП РТБ

3. HEY MR. DREAM-MAKER — Clif Richard — ЈУГОТОН

4. MISSISSIPPI — Pussycat — ЈУГОТОН

5. GOOD VIBRATION — Beach Boys — ЈУГОТОН

6. BEAUTIFUL NOISE — Neil Diamond — SUZY

7. ROCKARIA — Electric Light Orchestra — РТВ ЉУБЉАНА

8. EUROPA — Santana — SUZY

9. STILETTE HEELS — Sailor — SUZY

10. BEACH PARTY — Love Generation — РТВ ЉУБЉАНА

3. САД

1. LOVE THEME — Barbra Streisand

2. TORN BETWEEN — Mary MacGregor

3. RICH GIRL — Hall & Oates

4. DANCING QUEEN — Abba

5. DON'T GIVE UP ON US — David Soul

6. DON'T LEAVE ME

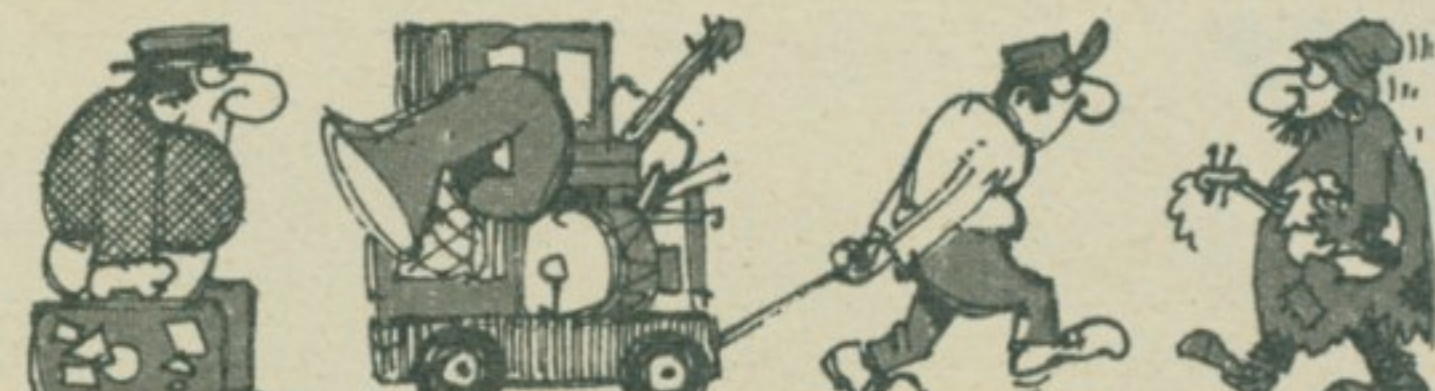
THIS WAY — T. Houston

7. CARRY ON WAYWARD SON — Kansas

8. THINGS WE DO FOR LOVE — 10 c. c.

9. I LIKE DREAMIN' — Kenny Nolan

10. YEAR OF THE CAT — Al Stewart

НАПРАВИТЕ САМИ

ДРЖАЧИ ЗА ЧАСОПИСЕ И ОЛОВКЕ

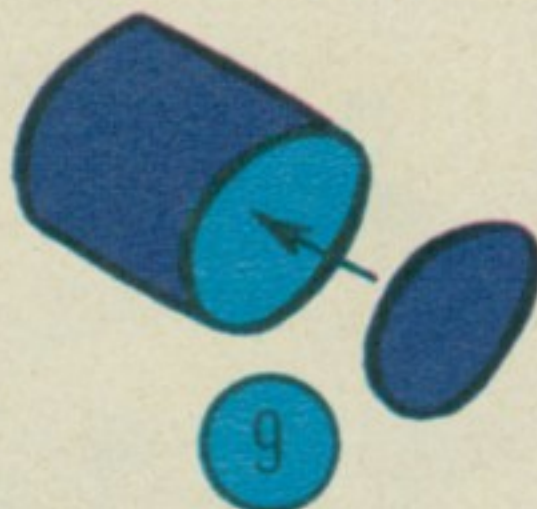
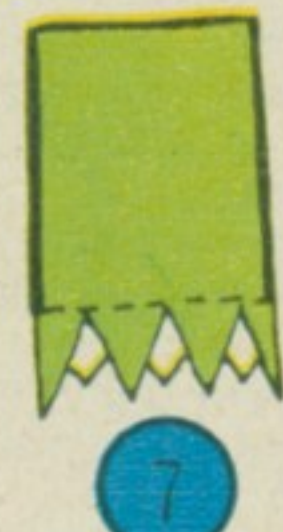
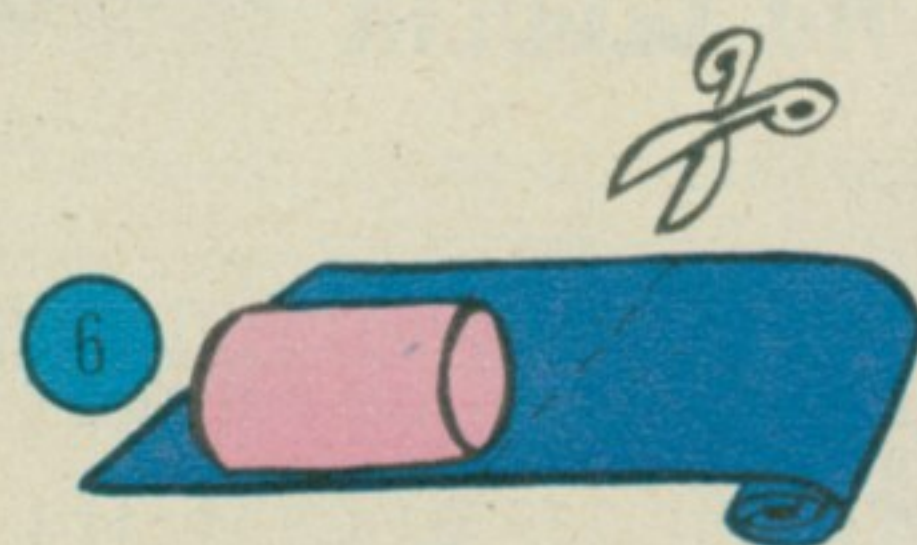
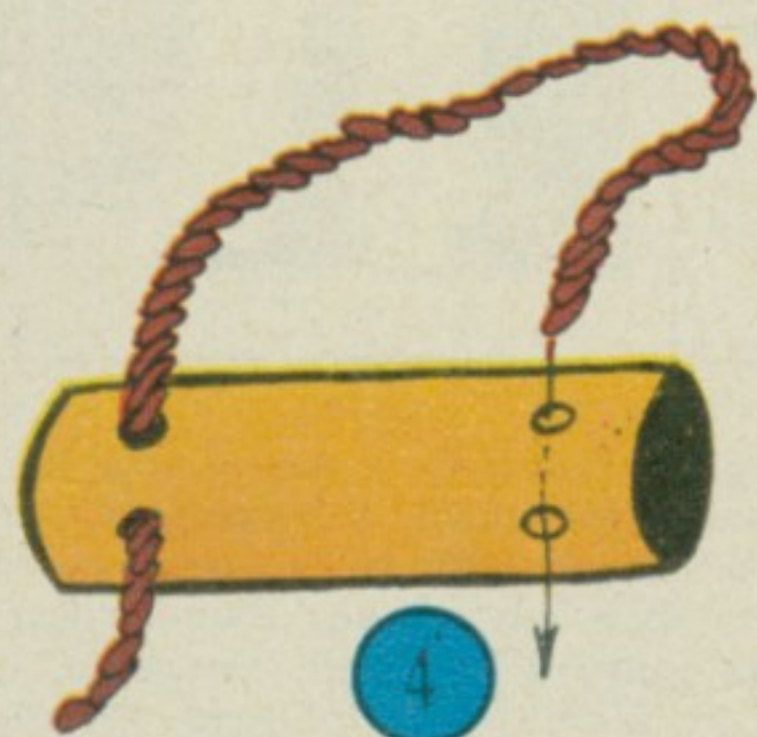
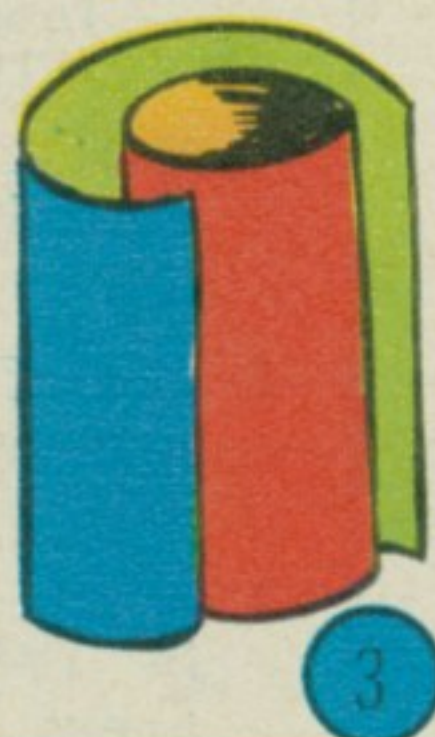
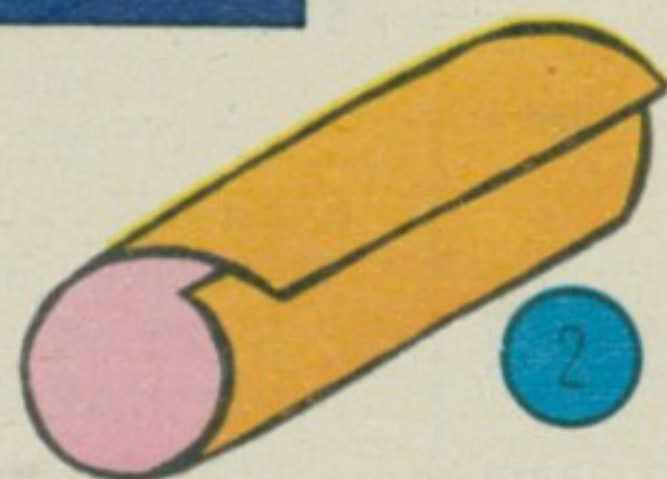
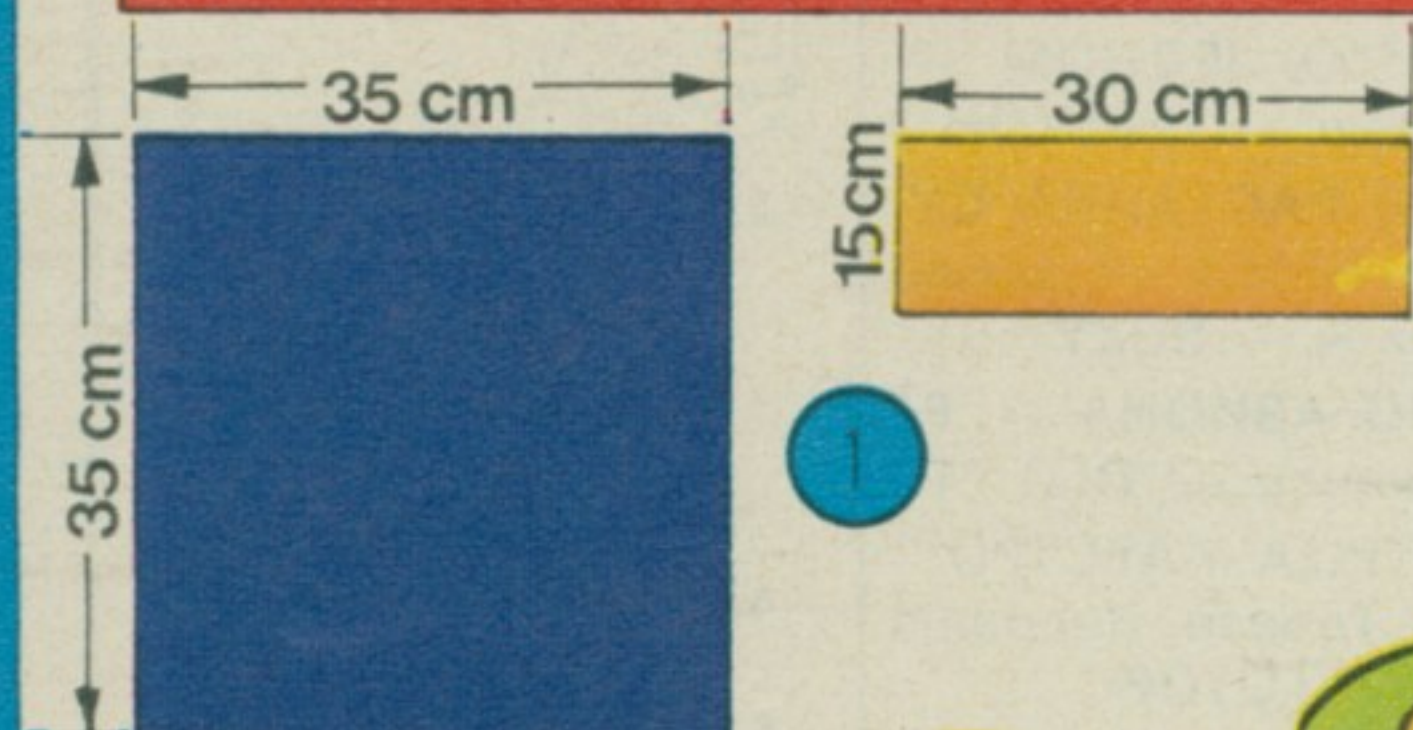
Данашњи кутак наменили смо дечакима, мада ће он вероватно заинтересовати и девојчице. Колико пута сте добили грдњу од маме или баке што сте по целом стану растурили новине или оловке и фломастере. Да би вам радни кутак увек био уредан, направите држаче за часописе и папире и кутије за држање оловке и фломастера.

Држач за часописе ставите на зид изнад радног стола, а кутију за оловке на сам сто. Држач ћете направити овако: исеците два (ми вам предлажемо модел са два а ви можете направити и са више редова) квадрата величине 35X35 цм од еластичног чврстог картона (црт. 1), савијете га у облику цилиндра и залепите по ивицама (црт. 2). Затим узмите парче самолепљивог тапета исте величине или нешто веће (на пример: 40X40 цм), облепите цилиндар (црт. 3) а остатак тапета на крајевима исеците или поврните према унутра. Приликом лепљења тапета пажљиво очистите спољашњу страну цилиндра јер се и најмања трупчица оцртава кроз тапет. Тапет лепите пажљиво, да вам се не би преврио или изгужвао. На крају пробушите рупе на отприлике 7 сантиметара од ивица и провуците узице као што

показује цртеж 4. Да цилиндар не би клизио, око сваке рупе вежите на узици чвор. Ако желите да вам држач за новине послужи и као украс на зиду, онда прекопирајте цртеж у левом горњем углу на чоју или папир па га пажљиво опсечите и залепите на држач.

За кутију за држање оловки и фломастера исеците правоугаоник од картона величине 15X35 цм. Савијете га у облику цилиндра и залепите на исти начин као и држач за новине затим држач ставите на парче картона и испртајте круг као на цртежу 5. Исеците парче тапета величине 32X22 цм. (црт. 6) да прислоните округло парче картона на дно кутије облепите тапет околу кутије а са дна кутије тапет „назубите“ (црт. 7) па тим „зупцима“ залепите дно за кутију. Са горње стране тапет или обрежите према кутији, или га поврните према унутра и залепите. На крају залепите на дно са спољашње стране округло исечено парче тапета да се не би видели зупци. Да би вам оба предмета била у стилу и на кутију за оловке и фломастере пренесите цртеж из горњег левог угла.

Напомена: новине морају бити савијене пре него што их ставите у држач.

сваки учесник је добитник

СВАКИ УЧЕСНИК ЈЕ ДОБИТНИК — у новој наградној игри »ПИОНИРА« из Суботице . . . Свана омотница чоколадираних штангли ПИОНИР Пера Детлић, Цица Маца, Конос и Кестен — награђује. И за само једну омотницу добићете поклон и — детаљно објашњење игре. Санупљајте омотнице јер, но учествује — тај добије . . . Ваш

ОЦАЧАР!

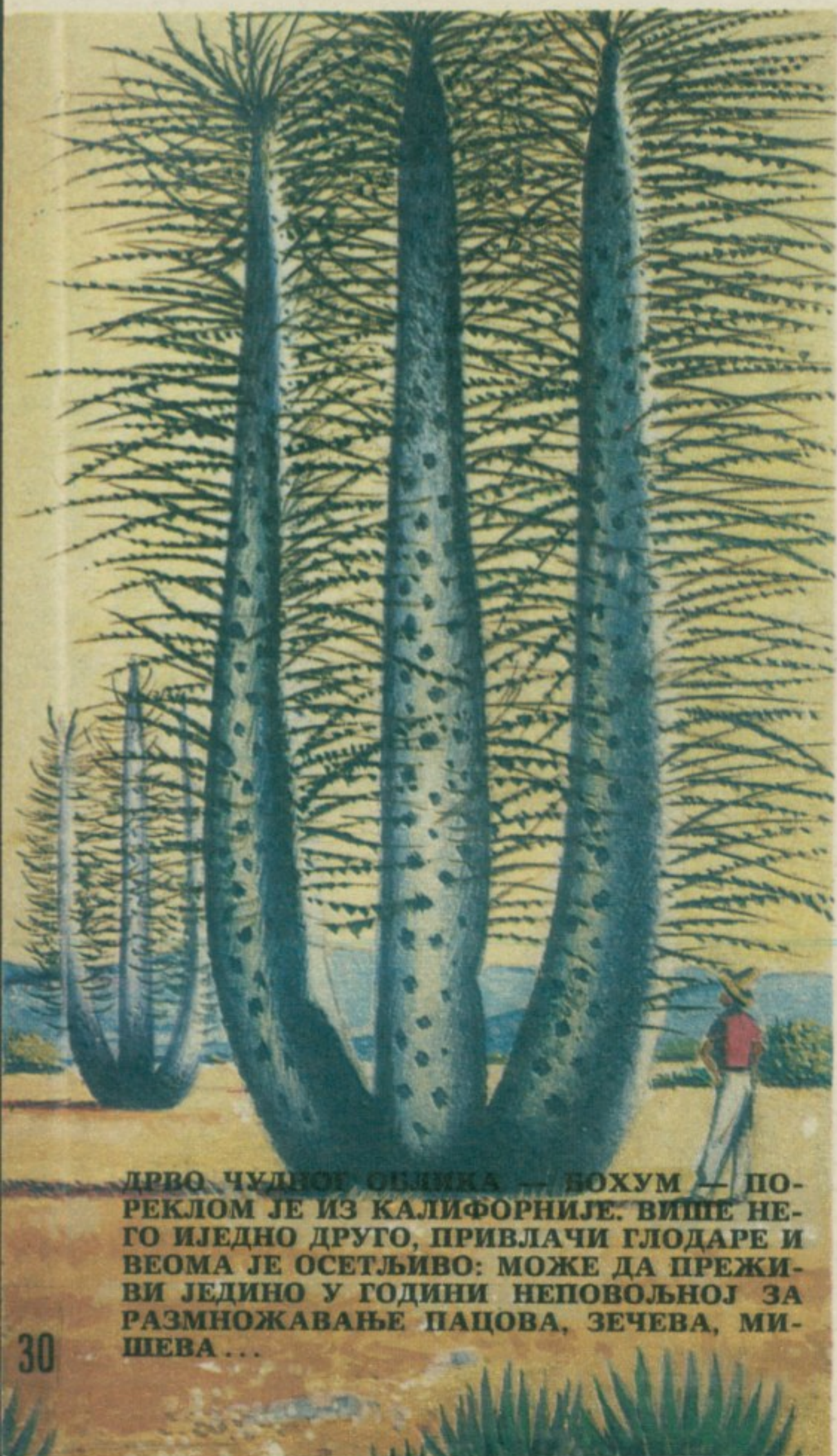

**индустрија чоколаде
бомбона и пецива суботица**

ЧУДНИ ГОРОСТАСИ

ОВО ЦИНОВСКО СТАБЛО КОЈЕ СЕ ОДМАХ ПРИ ДНУ РАЧВА У НЕКОЛИКО ДЕБЕЛИХ ГРАНА ПОЗНАТО ЈЕ ПОД ИМЕНОМ СЛОНОВСКО ДРВО. КРОШЊА МУ ЈЕ ОД ЦРВЕНОГ ЛИШЋА.

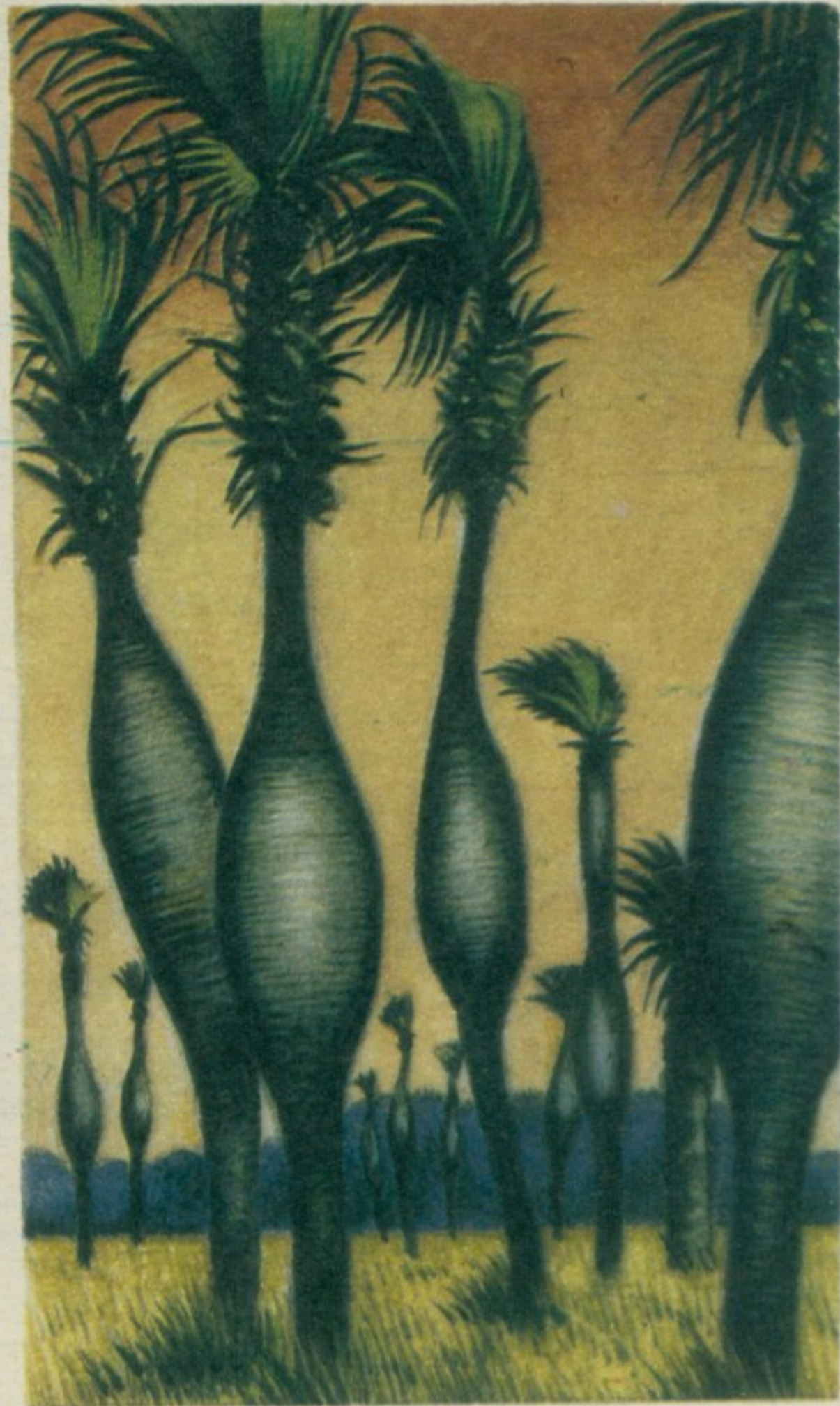

ДРВО ЧУДНОГ ОБЛИКА — ВОХУМ — ПОРЕКЛОМ ЈЕ ИЗ КАЛИФОРНИЈЕ. ВИШЕ НЕГО ИЈЕДНО ДРУГО, ПРИВЛАЧИ ГЛОДАРЕ И ВЕОМА ЈЕ ОСЕТЉИВО: МОЖЕ ДА ПРЕЖИВИ ЈЕДИНО У ГОДИНИ НЕПОВОЉНОЈ ЗА РАЗМНОЖАВАЊЕ ПАЦОВА, ЗЕЧЕВА, МИШЕВА...

У БРАЗИЛУ ПОСТОЈЕ ЧИТАВЕ ШУМЕ ВОШТАНИХ ПАЛМИ. ЊИ ХОВИ ПЛОДОВИ ИМАЈУ ЉУСКЕ У КОЈИМА СЕ НАЛАЗЕ ВОШТАНЕ МАТЕРИЈЕ ТАКО ДА МОГУ ДА ПЛИВАЈУ ПО ВОДИ.

ХОДОР

ПАЛМЕ-ВОДОНОШЕ РАСТУ НА КУБИ И У СВОМ СТАБЛУ МОГУ ДА САКУПЕ ВИШЕ ДЕСЕТИНА ЛИТАРА ВОДЕ.

Домороци имају неко тајно оружје — говорили су Шпанци ка да су 1492. године почели да освајају територију Новог света. — **Морамо што пре да откријемо од чега умиру наши војници!**

Чим су освајачи крочили на амерички континент, чудна болест почела је да коси војнике. Из дана у дан све више људи је умирало у најстрашнијим мукама: лица и руке неких од њих били су прекривени црвеним пликовима, други су се жалили на несносне болове у стомаку, трећи на главобоље... Да би некако ублажили болове, војници су пили воду из бистрих потока и река и јели сочне жуте плодове које су налазили на путу. Али, тада се нагло повећавао број умрлих; од непознате болести страдало је више војника него што их је погинуло у окршајима са домороцима који су безуспешно бранили своју слободу.

Напокон, један шпански војник се досетио да је у свим тим потоцима и рекама виђао танке изломљене гранчице неке биљке непознате у Европи, а и да су необичне воћке, које су изгледом подсећале на јабуке, проналазили на земљи и у пределима где су само расли четинари или храстови дрвеће.

Тако је загонетка реше-

на! „Тајно оружје“ Индијанаца било је дрво **менчинил** (Hippoman Mancinella) чији су сокови толико отровни да у додиру са слузо кожом уста и црева стварају велике пликове: они убрзо прскају, инфицирају се, па човек умре у најстрашнијим мукама.

КОЊИ СУ ПОЛУДЕЛИ!

Мада су приче о овом отровном дрвету брзо стигле до Европе, многи су у њих посумњали. Тек педесетих година овог века професор фармацеутске хемije на Флоридском универзитету др Вернер Лаутер крећу је у шуме око Евергледса, на југу Флориде, не би ли приче проверио на лицу места. Већ другог дана боравка у тим дивљим пределима, док је стајао испод крошње једног великог дрвета, кап росе пала је с листа на његово лице: кожа се одмах зацрвенела, а велики оток прекрили су пликови. Тада је схватио да је стајао испод менчинила и да приче о њему нису никаква измишљотина.

Ову биљку, која може да буде висока и 15 метара, баш због њених отровних сокова, често називају — зло дрво. Обично расте близу песковитих морских обала, гране су му дугачке и опуштене, а лишће овално

ДРВЕЋА

АМЕРИЧКО ДИМНО ДРВО ЗОВЕ СЕ ОВАКО ЈЕР ЊЕГОВА КРОШЊА ИЗ ДАЉИНЕ ЛИЧИ НА ОБЛАКЕ ДИМА У ПЕРИОДУ КАДА СЕ НА ЊЕГОВИМ ГРАНАМА РАЗВИЈАЈУ СИЋУШНИ ЦВЕТОВИ.

ПРЕ СТОТИНУ ГОДИНА СНАЖАН ВЕТАР ОБОРИО ЈЕ НА ОСТРВУ ТЕНЕРИФЕ, КОЈЕ ПРИПАДА КАНАРСКОМ АРХИПЕЛАГУ, ЦИНОВСКО ДРАГОН ДРВО, ВИСОКО ПРЕКО 200 МЕТАРА. ЊЕГОВА СТАРОСТ БИЛА ЈЕ ПРОЦЕЊЕНА НА ОКО — 6000 ГОДИНА. МАДА ОВО НИЈЕ ИЗВЕСНО, ДУГОВЕЧНОСТ И ЦИНОВСКИ РАСТ ОДЛИКЕ СУ ОВЕ ВРСТЕ ДРВЕТА.

Вероватно би свако пожелео да у свом дворишту има засађено — музикално дрво. Али, људи који живе на острвима јужно од Индије не мисле тако!

са изрецканим ивицама. Менчинил има две врсте цветова: у једнима се налазе само прашници, а у другима тучкови.

Неке животиње, као козе на пример, отпорне су на јак отров који се налази у стаблу ове биљке, док коње и птице спопада страشان бес ако макар и једна кап падне на њихову кожу или перје. Тако је енглески лекар Ричард Лајон описао један случај који се догодио 1673. године на острву Барбадос:

„... Крдо коња случајно се нашло под једним дрветом менчиница и када су на њих са грана почеле да се сливају капи отровног сока, животиње су одмах побеснеле и копитама мах нито ударале једна другу. Тако су огулиле и кору дрвета менчинил, из којег је одмах, на све стране, почео да прска отрован сок. Готово тренутно сви коњи су ослепели, а неколико дана касније опала им је длака из репова и грива...“

И поред отровних својстава, дрво ове биљке употребљава се у индустрији, јер је одличног квалитета. Међутим, да не би ослепели, дрвосече претходно запале ватру око дебла које треба да посеку, због високе температуре биљка нагло транспирише, преко листова ослобађа течност, па се после неколико часова отрован сок у спроводним

судовима у деблу, гранама и листовима, згусне и постаје мање опасан.

ДИНАМИТ НА ГРАНАМА

И биљка *Aselepi* названа „диганско перје“, која живи у Етиопији, такође задаје муке дрвосечачима јер беличаст сок који се налази у њеним листовима изазива готово тренутно слеполо. Зато је у неким државама донета одлука да се на стабла таквих биљка стави упозорење — ОПАСНОСТ! У Мексику су такве табле стављене на сва стабла биљке „рђава жена“, јер њен сок када падне на кожу, одмах изазива не контролисано грчење свих мишића и јаку грозницу.

Природа није без разлога обдарила ове биљке тим не обичним и опасним својствима. Отровни сокови штите такве врсте од непријатеља и омогућају им да опстану и продуже своју врсту.

Дрво „динамит“ које расте једино у Мексику, свакако има најнеобичнији начин размножавања. У одређено доба године плодови који подсећају на поморан-

це сазревају и уз снажан прасак пуцају: тада из њих испадају семенке које могу бити одбачене и стотинак метара од стабла.

Вероватно би свако пожеleo да у свом дворишту има засађено — музикално дрво. Али, људи који живе на острвима западно од Индије не мисле тако! У овом делу света расте дрво чији плод изгледа као дугачка махуна: када сазри, она се отвори на једном делу и из ње испадају семенке. Али, чак и најслабији ветар може да засвира на овим махунама које, сасушене, дуго остају на дрвету и трепере. Звучи који тако настају веома су пискави, па домороци некад морају да их слушају и месецима, све док не стигну монсунске кише и расквасе махуне.

Још пре неколико векова путници који су пролазили огромном Нубијском пустињом причали су како су видели дрвеће које — пева. Тек недавно научници су утврдили да такве биљке заиста постоје: у њиховој кори неки инсекти полажу јаја из којих се развијају ларве — оне се хране соковима дрвећа, па на тим деловима стабла или

ДРВЕЋЕ КОЈЕ ХОДА ИМА КОРЕЊЕ И НА ГРАНАМА!

грана настају шупљине. Када паразити напусте те кућице, оне тада представљају резонантне кутије у којима ваздух трепери чим пустињски ветар почне да дува. Тако настају необични тонови, високи или ниски, зависно од величине отвора, пространости шупљине и брзине ветра.

МОГУ И ДА ХОДАЈУ

У јужним деловима Калифорније расте „слоновско дрво“, тако названо јер изгледом стабла и грана подсећа на ову животињу која се у страху баčila на леђа. Ако се на његовој кори направи мали зарез, из дрвета ће одмах шикнути млаз течности која по боји и густини веома подсећа на крв.

Неке биљке, као кактуси и млечике, могу да сакупљају воду. Таква је и палма-водоноша која расте на Куби: у њеном стаблу налазе се читави „танкови“ за воду које ће ова биљка искористити када настану дуготрајне суше.

За разлику од њих, дрво бањан може да се спусти до реке, јер — хода, иако је корењем везано за земљу. Бочне гране ове биљке расту готово водоравно, и из њих на одређеним местима израстају адекватни коренови који се спуштају до подлоге, затим се развијају у право корење, а надземни делови постају ново стабло. И тропско дрво мангров има бочне гране са кореновима: оно може да пређе и преко река. Плод овог дрвета има облик крушке и док сазрева у њему се развија млада биљка чији кореничићи избијају кроз отвор на затупастом делу плода. После месец дана читава биљка испада из плода, или заједно са њим упада у реку на чијим обалама обично и расте.

Б. Ј.

ЕДМОНД ХАМИЛТОН

Директор града бр. 72 дигао је поглед са хартије. — Следећи је Алан Ман, серијски број 2473Р6. Оптужен је за неразумне акте. Нека уђе.

Његов помоћник је притиснуо звонце и два стражара су увела оптуженог. То је био младић у белој кошуљи и белим кратким панталонама.

— Оптужени — обратио му се директор — ви сте две године радили на усавршавању новог атомског мотора. Кад вам је наређено да предате посао другом истраживачу, да га он доврши, успротивили сте се. Је ли то тачно?

— Да, господине.

— Чиме објашњавате тај свој неразумни поступак?

— Својом глупошћу, господине. Желео сам да мени припадне сва част.

— Драго ми је што то увиђате. Сваки неразуман акт значи напад на основе наше цивилизације, која почива на разуму. Управо на овом месту некада се налазио град звани Њујорк, град греха и насиља, где се неразумно расипала људска енергија. Сада тога више нема. Оставили смо иза себе то варварско доба и слушамо глас разума.

— У праву сте, господине. Дајем вам реч да више нећу грешити.

— И ја се надам — рекао је директор — али за свој поступак морате да сносити последице... Не, ми никада не кажњавамо. Ми преступнике лечимо. Шаљемо их на једно острво које зовемо Острво неразумних. Тамо не владају никаква правила; тамо свако има прилику да иживи своје варварске нагоне. То је пакао, али из њега се излази очишћен. Кад вратимо отуда осуђеника који је одслужио свој рок, он уме да цени благодети нашег разумног друштва... Дакле, тамо ћемо и вас послати.

— Колико... колико ћу остати на острву?

— То не смем да вам кажем.

Девојка с кољем

Мали авион налик на торпедо оставио је копно за собом. Алан Ман је седео поред прозора и, снујен, посматрао океанско пространство које се пружало под њим.

— За неколико минута бићемо тамо — рекао је стражар.

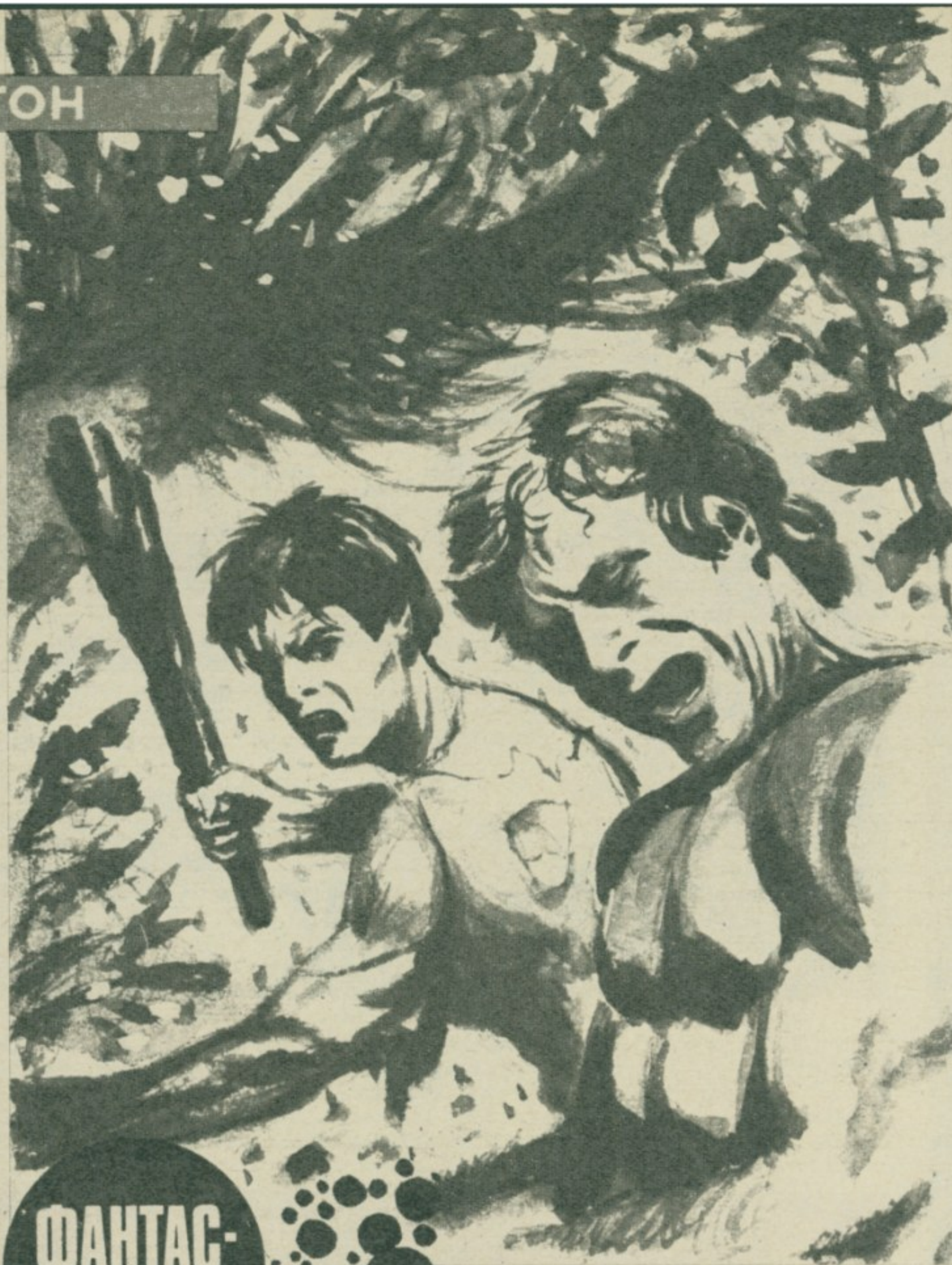
Авион је направио широк круг, а онда је, у спиралама, почео да се спушта. Алан је са зебњом у срцу посматрао острво које ће од сада бити његов дом. Било је мало и густо потпуно прекривено шумом. На западној страни приметио је групу колиба из којих се дизао дим, али овај знак људског присуства уливао му је страх а не спокојство.

Најзад су додирнули тле, на самој обали.

— Напоље! — рекао је стражар. — Не смемо се овде задржавати. Алан је искочио на врели песак.

— Препоручујем ти да се изгубиш са плаже пре но што те неко угледа — довикнуо му је стражар. — Јер, овде убијају из забаве.

Алан је као изгубљен гледао како авион хита натраг, ка свету

ФАНТАСТИЧНА

ПРИЧА

ОСТРВО

НЕРАЗУМНИХ

НИ САМ НИЈЕ ЗНАО ЗАШТО СЕ ИЗЛОЖИО
ОПАСНОСТИ И ПОТРЧАО ДА БРАНИ ДЕВОЈКУ.

разумних, где се живи сигурно, без узбуђења и опасности. Са страхом је погледао око себе. Шума је почињала на десетак метара од плаже и он је потрчао према њој.

Трчао је док му није понестало даха. Стао је и ослушнуо. Све је било тихо.

Одједном, његово уво је ухватило сумњив шум, а одмах затим из једног жбуна је изронила људска прилика. Била је то девојка одевена у неку врсту тунике, испод које су се виделе дуге, преплануле ноге. Коса јој је била кратка, а у десној руци је држала копље.

— Ти си нови? — рекла је девојка. — Видела сам авион.

— Да. Осуђен сам за дело против разума.

— Наравно, као и сви ми овде. Нема дана кад нам они директорски фосили неког не пошаљу.

Алан се тргао на ове јеретичке речи.

— Како се зовеш? — запитала је девојка. — Ја сам Лита.

— Ја сам Алан Ман. Мој серијски број је...

— Овде више нисмо бројеви — прекинула га је. — Хајдемо. Хара може стићи сваког тренутка.

— Хара...

— Он је господар острва. Најјачи међу мушкарцима. Сад ме јури, јер сам га одбила. Хтео би да му будем жена, али ја нећу.

— Жена? — Алан ништа није разумевао.

— Да. Овде нема Савета за еугенику који одређује партнере за настављање врсте. Овде се жена бира на основу права јачег. А ја то нећу. Као што нисам хтела да прихватим ни партнера кога ми је Савет доделио. Зато су ме и послали овамо... доживотно. Оче-

њено је да је то тежак прекршај против разума.

— Наравно. То је било заиста неразумно. Зашто си то учинила?

— Зато што ми се тај тип није допадао.

Алан је вртео главом. Он то није могао да схвати.

Први залог

Кренули су даље. Лита је ишла напред, с копљем у руци. Уз пут је Алан одломио једну чворновату грану која је могла послужити као оружје.

Одједном, нешто је искочило пред њих. Зеци! Брза као муња, Лита је бацила копље. Зеци се дуготрљао пре него што се зауставио, непомичан.

— Ево нам вечере — рекла је девојка.

Алан ју је гледао с неверицом. Зар се може тако хладнокрвно убити једно живо биће?

На једној малој чистини усред шуме Лита је стала. Сунце се већ клонило западу.

— Овде ћемо провести ноћ — рекла је и одмах почела да скупља гране и лишће за лежај. Алан је чинио исто што и она. Затим је зачуђено гледао како је запалила ватру, послуживши се комадом челика и једним каменчићем. Пошто је одрала зеца и исекла га, на два штапића је набола комадиће меса и један пружио Ала ну. Он се тргао, ужаснут.

— Добро, не мораш — рекла је и принела штапиће ватри.

Кад је месо било печено, није чекала да се охлади: зарила је зубе у један комад и стала да жваће.

— Узми и ти — понудила га је.

— Не могу...

— Моћи ћеш кад те присили глад. Тек тада је схватио да је страшно гладан. Гледао је Литу како са уживањем једе, и бојажљиво, пружио руку.

Први залог му је застао у грлу. Чинило му се да ће повратити, али други је већ био подношљивији. То се по укусу сасвим разликовало од хране која се добијала из аутомата. Било је сочно.

Лита га је посматрала са осмехом. Он је то приметио и поцрвенео од стида.

— Сматрао сам да је, с обзиром на ситуацију, разумно ово што чиним...

— Је ли ти се допало?

— Шта има да ми се допадне? Главнио је да изгледа хранљиво.

Угасили су ватру и легли. Он је помислио како је лежај неудобан и хтео то да каже али је сан био бржи...

Напоље с леђа

Кад се пробудио, сунце је већ обасјавало шуму. Погледао је према Литином лежају: био је празан. Скочио је на ноге, убеђен да га је напустила, а онда му се лице озарило: угледао ју је како долази, носећи пуну прегршт црвенкастих шумских плодова.

— Доручак! — рекла је весело.

Јели су у сласт, а затим кренули кроз шуму. Алан се осећао чео после доброг сна и уживао је у овој јутарњој шетњи. И девојка као да је била заборавила на опрезност: причала је гласно и смејала се.

То им се осветило. Гониоци су им се привукли с леђа. Један је

ЧИТАШ

Здраво!

ИМАШ ПРАВО!

зграбио Литу, а други је замахнуо тојагом на Алана. Он се измакао и тојага га је само окрзнула по рамену. Мирно, замахнуо је својом и просто покосио нападача ударцем са стране. Затим је прискочио другом, али он га није чекао. Пустио је плен и дао се у бекство, дозивајући помоћ.

— Био си диван! — клицала је Лита одушевљено.

Али њега је тек сад обузео страх.

— Бежимо! — рекао је.

Трчали су, мењали правац према томе са које би стране чули узвике гонилаца, пробијали се кроз шипражје. Нису знали где се налазе док нису избили на обалу.

— Сад смо готови — рекао је Алан, очајан. — Немамо више куд.

— Ти имаш — викнула је она. — Ја ћу остати овде да их сачекам, а ти за то време бежи у шуму.

— Како да те оставим...

— Бежи! Не буди неразуман!

То као да га је освестило. Потрчао је према шуми и завукао се у један жбун из којег је могао да види обалу. Први пут је био несигуран у себе. Било је разумно да бежи даље и остави девојку њеној судбини. Шта му је она? Први пут ју је видео тек јуче. Зашто да се изалже опасности због ње? Али, нешто га је задржавало.

Кроз црвени облак

На обалу је избила група људи, са неким снажним, риђокосим човеком на челу. То је сигурно био Хара. Уз тријумфалан крик, он је прискочио девојци.

— Пусти је! — викнуо је Алан и искочио из жбуна, не мислећи више на опасност.

— А, ту си! — риђокоси му је потрчао у сусрет. — Ти си тај што напада моје људе и отима ми девојку!

Снажан ударац је оборио Алана на песак и од тог тренутка он је све видео као кроз неки црвенкасти облачић. Видео је како и Хара пада, свакако од његовог удараца, па опет он. Остали су то посматрали задржавши дах.

За часак, црвеног облака је нестало и Алан је јасно видео зачужен израз на Харином лицу. Обе шакама је треснуо по том лицу, а затим је и сам добио ударац. Облак се поново спустио. Осетио је како пада на колена, како устаје, како се опет устремљује на оно лице и удара, удара, пре него што је и сам изгубио сву снагу. Чуо је Литу како нешто виче, викали су и остали. Само оног лица више није било пред њим. И тада је видео како му се песак муњевито приближава...

С муком је отворио очи. Неко је био нагнут над њим. Али, то није била Лита, већ неко у белом. Стражар! Налазио се у авиону!

— А, дошао си најзад к себи — рекао је стражар.

— Где... како...? — муцао је Алан.

— Не чудим се што се не сећаш. Управо си се био онесвестио кад смо ми стигли. Твоја осуда је гласала на само један дан. Дошли смо по тебе у прави час.

Алан се исправио и сео.

— Где је Лита?

Мислиш на ону осуђеницу што је било тамо? Остала је, наравно, али имали смо муке да је одвојимо од тебе.

— Али, ја нећу да је оставим!

— Нећеш? — Стражар га је чудно погледао. — Ако тако наставиш, брзо ће те поново послати међу неразумне.

Алан није одговорио ништа, али знао је шта треба да чини...

Двосирука саваба

Директор је гледао Аланово лице покривено модрицама и благонаклоно се осмехивао.

— Изгледа да је и један дан био довољан да се уверите како је то живети међу неразумнима.

— Сасвим довољан — одговорио је Алан и снажним ударцем оборио директора на под...

Сат касније, поново је био у авиону.

— Е, ово још нисам видео — одговорио је стражар. — Човече, ти си заиста заслужио доживотно изгнанство. Ударити директора...

Али, Алан га није слушао. Гледао је кроз прозор и наједном радосно повикао:

— Ено га! Ено острва!

Искочио је на врели песак чим је авион атерирао и одмах кренуо кроз шуму.

Требало му је пола часа да стигне до малог насеља. Око колибе је било живо. Одједном, нека девојка се издвојила из групе и потрчала му у сусрет. Лита!

— Драги! — говорила је, грлећи га. — Мислила сам да те више никад нећу видети.

Он јој је испричао шта се десило.

— А, вратио си се — чуо је познат глас.

Једним скоком се нашао испред Лите, стегнутих песница. Али, Хара му се љубазно осмехивао.

— Драго ми је што те видим — рекао је Хара. — Ти си једини човек који је успео да ме нокаутира.

— Не, то није истина — муцао је Алан. — Теби не може бити мило што сам се вратио. То није разумно.

Громки смех је пропратио ове његове речи.

— Човече, па ми и јесмо неразумни! И поносимо се тим!

— Лита? Не дам је...

— Смири се, ја је и нећу. Погледај!

Хара је дао знак једној пуначкој плавуши да му приђе.

— Стигла је авионом док си ти био тамо. Одувек сам желео овакву жену. А Лита... она тебе воли.

До вечери је, заједничким снагама, била завршена колиба за Алана и Литу. Цело насеље је радосно прославило двоструку свадбу.

— Једног дана, кад нас овде буде више — говорио је Хара — вратићемо се тамо и учинити цео свет неразумним... и људским... какав је некад био.

— Једног дана... — поновио је као ехо Алан.

укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Мањи стог сена, 6) школски одмор, 13) растурање, 15) спортски учитељ, 16) притока Дунава у Аустрији, 17) ватра, пламен, 19) скидати с дрвећа, тргати, 21) напад, 23) јуначки спев, 24) такмичење у брзини, 27) иницијали нашег књижевника („Пера Секединац“), 29) обрађује земљу плугом, 30) предујам, 32) нације, 34) јужно воће, 35) потапати земљиште, поплављивати, 33) наш песник мађарске националности (Карољ), 39) оно што се предаје у школи, настава, 40) река у Италији, 41) врста тканине, 42) украс мушког лица, 43) место у Далмацији, 44) наш гимнастичар (Мирослав), 46) уз, код, 47) хемијски знак за актинијум, 49) брига око болесника, 50) хемијски знак за радијум, 52) главни град Гане, 55) трома, 58) шпански сликар (Салвадор), 60) америчка филмска глумица (Ремик), 61) отворени балкон, 63) превозно средство, 65) мноштво, обиље, 66) река у Енглеској, протиче кроз Лондон.

УСПРАВНО:

1) Одобрење, 2) индустријска биљка, 3) првак, 4) део намештаја, 5) жалост, 7) коњ (турц.), 8) историјско место у Лици, 9) прибор за писање, 10) притока Саве, 11) ловачки пси дуге длаке, 12) шкембићи, 14) део отплате кредита, 18) седамнаесто и прво слово ћирилице, 20) први летач (мит.), 22) музички инструмент, 25) један спортист, 26) немачки предлог, 28) виновник, 29) амерички филмски глумац (Марфи), 31) спајање, 32) тачка на небеској сфери насупрот зениту, 33) наш књижевник (Бихаљи Мерин), 36) женка лава, 37) провинција, 39) највећи део, 40) град у ЧССР, 41) једноцифрен број, 42) узвишење, брдо, 43) геометријска слика, 45) десна притока Роне, 46) део руке (мн.), 48) држава у Азији, 51) бслогорично дрво, 53) иницијали америчког филмског глумца („Човек без звезде“), 54) прибор за рад, 56) црногорско коло, 57) староримски новчићи, 59) назив, 60) срећка, 62) иницијали совјетског композитора („Баба Јага“), 64) иницијали нашег књижевника („Смрт Смаил-аге Ченгића“).

МАГИЧНИ КВАДРАТ

ВОДОРАВНО: 36) Име Толстоја, I—I) мађарски песник (Ендре), II—II) вртлог.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13					14		15				
16			17			18		19			
		20		21			22			23	
24	25		26			27	28		29		
30				31		32			33		
34				35		36	I	II			37
38			39			I					40
						II					42
46				47				48		49	
50			51		52	53		54			
55		56		57		58			59		60
61					62		63			64	
65								66			

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

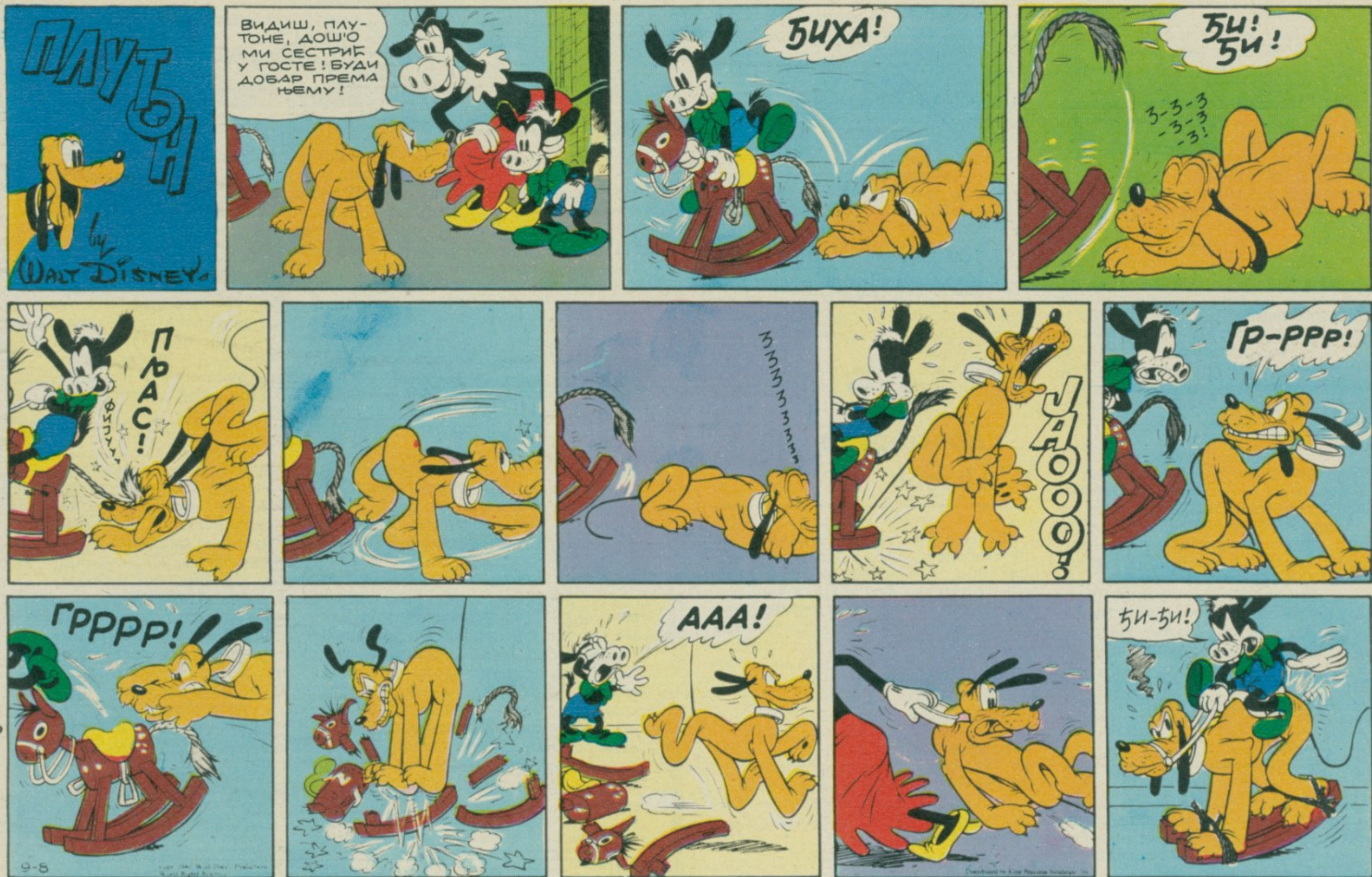
ВОДОРАВНО: 1) Котар, 6) алева, 11) авалит, 13) Платон, 14) теме, 15) Ика, 17) такт, 18) ара, 19) Итака, 21) РАИ, 22) Ре, 23) етан, 24) ро, 26) лм, к, 27) трон, 28) море, о, 30) Акрон, 32) суморан, 34) вал, 35) јура, 36) гр, 37) ап, 38) пума, 39) век, 40) кравата, 42) колан, а, 44) Њаса, 45) сода, 46) НК, 48) ту, 49) пета, 50) П(руст) М(арсел), 51) Тот, 53) љуска, 55) гле, 56) арак, 58) нит, 59) алат, 60) тарифа, 62) аскета, 64) аларм, 65) канал.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Витаровић, телефон 324-191/525. Нурихана Ђоџић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секреторијат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дина, полугодишња 110,00 дина, тромесечно 55,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дина, полугодишња 220,00 дина, тромесечно 110,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у инострану валути. ДМ 64.—, Долар 25.—, Ф.ф. 110.—, Ш.ф. 66.—, Ш.к. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фох 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

У борби и у сунобу идеја, гину — људи.

(Његош)

посебна погодност за пријатеље

PEZ-a

Драги пријатељу PEZ-a!

Ако читави Забавник, вероватно већ знаш да за играње пријатеље PEZ-a припремамо погодности за набавку занимљивих производа са знаком PEZ.

За кишне дане ми можемо понудити лепо PEZ-пелерину у различитим бојама. На залихи имамо 5.000 пелерина, и ако је желиш, нека твоји родитељи испуне ову наруџбеницу и пошаљу је на адресу: PEZ ПРИЈАТЕЉ, 61111 Београд ил. 8, а ми ћемо ти по повољној цени од 30 динара послати пелерину коју бираш на слици. Пелерину ћеш платити поштом при пријему. Поштом је количина пелерина ограничена, одједном можеш наручити највише 3 комада.

Кроз месец или два понудићемо ти ови неки занимљив производ са знаком PEZ.

НАРУЏБЕНИЦА: _____ ком. пелерина

Име и презиме (бр. PEZ чл. карте)

Године старости:

Улица и кућни број

Поштански број и место

Потпис родитеља

ПОШТАНИК
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавнице,

ТО НИЈЕ ЛЕПО

Волим Забавник и због тога ти пишем. Наиме, ради се о рубрици „Мијењамо, поклањамо, тражимо“. Неки другови често су много „добри“ — поклањају велике количине старих бројева Забавника, под условом да будете међу првом десеторицом који им се јаве разгледницима. Био бих сретан када би ми се јавио неко од те „прве десеторице“, односно неко ко је од тих наших другова добио бар неколико обећаних Забавника. Ја сам десетак пута послао разгледнице, и то истог дана када се оглас појавио у листу и никад ништа нисам добио. Увијек сам мислио да нисам међу првих десет сретника.

Тек сада сам успео схватити ту изјаву, а и неки другови су ми скренули пажњу рекавши да је то „стари шотс“ да би се дошло до великог броја разгледница, значака, поштанских марка...

Мислим да то није лијено са њихове стране.

Твој вјерни читалац
Горан Митић из Дрвенте

КОРЊАЧА НА ТРПЕЗИ

Чула сам да св у свету корњаче врло омиљено јело сладокусаца. Желела бих да ми кажеш један рецепт за њено справљање.

Милена Ђосић, Ниш

У многим земљама корњаче су права посланица а чувени светски ресторани справљају их као своје специјалитете. Користећи се куваром Бостонске угоститељске и куварске школе, преносимо вам један рецепт „корњача „a la Maryland“:

Корњачу спустите у кључалу воду и кувајте пет минута. Затим је извуците и скините кожу са ногу и репа трљајући их хрпом. Извуците главу и, такође трљањем, скините кожу.

Потом је ставите у лонац, прелијте кључалом сланом водом и за сваку корњачу додајте две кришке мркве, лука и корен целера. Кувајте док месо не омекша 35 до 40 мин, што можете проверити притискајући ногу корњаче палцем и ка-

жипрстом. Кад је кувана, ишчупајте јој канџе из ногу, пресеците доњи оклоп близу ивице горњег и одстраните га. Испразните горњи оклоп и пажљиво одстраните жучну кесу, кесице с песком и дебело црево. И најмања количина жучи даће горак укус месу. Јетра, танка црева и јаја се такође користе.

Ставите три четвртине шоље бистре супе, за сваку корњачу, једну супену кашику вина, додајте корњачино месо, са костима, исечено на комаде и ситно исечену изнутрицу. Кувајте полако док се течност не смањи на половину и тако ставите исечену цигерицу, со и бибер.

Измешајте супену кашику брашна са исто толико маслаца, пола шоље милерама, два умућена жуманцета и кафену кашичицу сока од лимуна. Кувајте док се не згусне, додајте супену кашику шерија и сервирајте у дубоком суду гарнирано са прженим хлебом или тестом. Ако овоме додамо још пола шоље исецканих печурака, добићемо „Вашингтонску терапину“. Па онда, пријатно!

КИКИРИКИ С КРЕСТОМ

Да ли су у свим језицима света ономатопејске речи исте?

Зорица Ојданић, Ариље

Ономатопејске речи oponaшају звук ствари или глас бића које

описују. Мада је извесно да исте животиње или ствари производе исти или сличан глас, односно звук, ономатопејске речи нису исте у свим језицима.

Немачки петао, на пример, „ку-куриче“ — кикерики; француски — кокорико; италијански — кикирики; енглески — кок-а-дудл-ду; шведски кукелику; дански — кикелику... Речи за звоњење су: енглеска — динг-донг; немачка и француска бим-бам; шпанска дин-дан... И пси не лају исто у различитим језицима: италијански бау-бау, енглески бау-воу, француски гнаф-гнаф, немачки вау-вау...

ЧУКУН — ЧУКУНДЕДА

Жељели би да знамо ко је старији: прадед мога дједа или дјед мог прадеда!

Вера и Небојша из Ћатића

Ова игра речи може, на тренутак, да изазове забуну. Но, позовимо у помоћ родослов и направимо једно мало генеалогско стабло: Вера — Верин отац — Верин деда — Вериног деде отац — Вериног деде деда и Вериног деде прадед. За другу верзију узмимо Небојшу за пример, односно његово „стабло“: Небојша — Небојшин отац — Небојшин деда — Небојшин прадед — Небојшиног прадеде отац и Небојшиног прадеде деда. Дакле, у оба случаја, реч је о такозваном „шестом колону“, о Вериним и Небојшином чукун-чукундеди.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Имам 12 година и молио бих читаоце Забавника да ми пошаљу значке које имају. Узвраћам старим и страним новцем, маркицама и привесцима. Матко Катанић, 58000 Сплит, Нешковићина 28а.

Желела бих да се мењам са скупљачима значака. За сваку добијену значку дајем пет разгледница. Лихнида Спировска, 97300 Охрид, Сашо Огнен 6/6.

Скупљам салвете и имам их пуно. Желела бих да се мењам са скупљачима салвета. Снежана Пантелић, 11070 Нови Београд, Омладинских бригада 40/13.

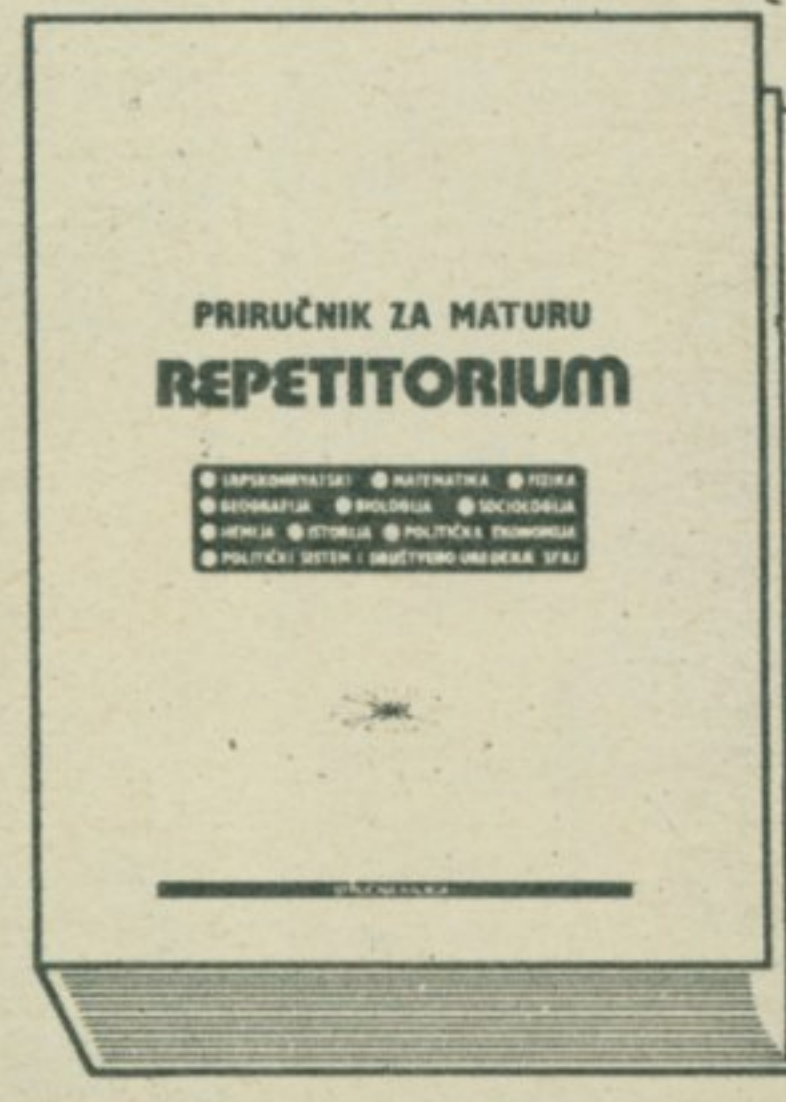
Дајем три броја Забавника за једну значку. Ко жели размену нека у писму наведе да ли хоће старије или новије бројеве. Имам их много. Анто Лукановић, 74330 Лукавац, Бистарац — Ново насеље 76.

МАТЕМАТИКА КАКО ЛАКО

»УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ« - 4 књиге, садрже комплетну израду свих типова задатака из математике за I, II, III и IV разред гимназије, техничких и осталих средњих школа. Шаљемо поузећем. Цена сваке књиге 80 дина. Све 4 књиге - комплет само 250 дина. АДРЕСА: МАТЕМАТИКА — 71000 Сарајево, ПП 64

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поузећем по цени од 100.— дина. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански факс 23.

